

broj
41

DOX HOLIDAY

ISTOČNO OD BREZOSA

★ CENA 5 DINARA ★

Frenk Larami

Istočno od Brazōsa

— Vi ste bolesni, gospodine...

Dok Holidej je podigao glavu.

Krčmar u „Kaktusovom cvetu” znalacki je ocenio stanje čuvenog kockara. Bio je bled, sjajnih očiju, užarenih obraza. Uprkos tome, uništavao je velike količine brendij a.

I još nešto, ruke su mu bile da volski mirne dok je ređao karte.

— Imam za vas sobu... — predloži krčmar.

— Nisam tražio — promuklim glasom se odazva Holidej.

— Ipak...

— Donesite brendi. Celu flašu.

Vlasnik „Kaktusovog cveta” je slegnuo ramenima i udaljio se.

Bilo je to u Vakou.

Samo nepunu milju zapadno tekao je Brazos prema Meksičkom Zalivu.

Uprkos vrućini, kockaru je bilo hladno.

Sedeo je u uglu, licem okrenut ulazu. Veliki sat na španskoj katedrali, na trgu, četiri puta je otukao.

Laka groznica obuhvatala je čitavo Holidejevo telo, ali on nije imao nameru da pada u postelju.

Nikada više!

Ako je trebalo umreti, biće to na nogama.

Posegao je rukom za unutrašnji džep kaputa i izvukao čistu, presavijenu maramicu. Osetio je da dolazi napad kašlja. Srećom, salun

je bio skoro prazan. Svega tri čoveka, ne računajući krčmara i njegova.

Okrenuo se prema zidu. Iznutra ga je cepalo i peklo. Ramena su mu se tresla i trajalo je to čitav minut, možda i više.

Zatim je naglo prestalo.

On pogleda u maramicu, nije bilo krvi na njoj. Odahnu!

Krčmar je već bio kraj stola, sa bocom u ruci. Sačekao je da se neobični gost malo umiri, ali se predomislio u vezi svojih saveta.

Ledenoplave oči Džordžijanca zavezale su mu jezik.

Holidej stavi pored boce svoj „kalifornija šešir“ i rukom lagano zagladi svoju bujnu, talasastu kosu. Vako!

Jednom je već bio ovdě i nije mu prijala klima.

Obale Brazosa u ovom delu Teksasas krasile su ravnice i šume.

Trebalo je da odjaše u pravcu Braunvuda, odakle su počinjala brda i, sasvim na zapadu, pesak Ljana Estakada.

Ali, to je moralo da pričeka.

Krčmar je sedeo za šankom, na višokoj stolici, specijalno napravljenoj za odmaranje. Ionako je hramao i neprekidno stajanje samo bi mu pogoršavalo hodanje. Do samog šanka, za stolom, sedela su dva kauvoja, zauzeta gutanjem prženih jaja sa slaninom.

Ispod svetiljke, levo od velikog stola sa zelenom čojom za kartanje, nalazio se mladić obučen u svečano odelo. Na glavi je imao polucilinder sa povrnutim obodom sa strane, boje prašine. Odelo mu

se sastojalo od tamnoplavog kaputa dugih peševa, širokih revera i upadljivo iskićenog pozlaćenim dugmadima veličine oraha.

Pantalone su mu bile sivkaste boje, kao i cilindar.

Oko pojasa je nosio opasač starijeg datuma, izlizanih korica i potamnelom „šnalom“ za zakopčavanje.

Umesto kravate, nosio je ispod raskopčane kragne bele košulje svišlenju, ružičastu maramu uvučenu u prsa. Prilično neobično odevanje za topao dan u smiraju.

Pred sobom je imao malu čašicu pića i neupaljenu cigaru.

Stalno je bacao pogled kroz prozor, gde se video ogromni trem pošte.

Činio je to nesvesno, ali tako upadljivo da je i vlasnik „Kaktusovog cveta“ počeo da ga oponaša i protiv svoje volje.

— Danas izgleda kasni — okrenuo je mladić glavu prema šanku.

— Možda je u tvoju čast, Brjuse? — nakašlja se krčmar.

— Kako?

— Retko pomeraš noge iz grada.

Mladić se nasmeja, ali kratko i, činilo se, bezvolino.

Imao je duguljasto, nežno lice, glatko obrijano i prilično „neoštećeno“ teksaškim suncem. Guste obrve nadvijale su se nad jasnim, tamnoosjenčanim očima boje lešnika.

Za sobom jedva ako je ostavio dvadeset godina. Koju više ili manje, nije se moglo odrediti na prvi pogled.

Pored nogu nalazila se torba od smeđe, prevrnutе kože.

Momak se negde spremao na put.

— Nije mi jasno — promrmljao je krčmar sa svoje visoke stolice iza šanka — zbog čega i noću prevoze putnike? Zar im nije dovoljan dan?

— Možda je danju gužva na drumovima — primeti momak.

— Vraga! Meni se čini da su ljudi pobesnili. Uobrazili su da je prijatnije noću, po hladovini, uz čikljenje ona dva fenjera sa strane kočijaškog sedišta...

— To je ipak nešto novo. Uostalom, ne mogu svi da stignu na linije koje kreću ujutru ili prepodne.

— Bah! Zašto ti nisi pošao za Dalas jutros?

Mladićevo lice se malo zateže. Ruka mu mahinalno krenu prema kaputu, ali zastade na pola puta i vrati se.

— Nisam... u stvari, primio sam tek u podne jedno pismo.

— Devojka?

Ovaj lagano odmahnu glavom i krčmar ne dobi određen odgovor.

Kočkar pokupi karte i složi u špil.

Izgledalo je da ga groznica naglo napušta. Ili mu se to činilo posle brendija?

On podiže svoj šešir i stavi ga na glavu.

Ispružio je noge pod stolom i strešao se. Piće mu je odjednom postalo bljutavo i on ga odgurnu od sebe.

Ništa ga nije sprečavalo da odiaše dalje. Čak je odustao od pomisli da prenoći u Vakou. Ovde mu se vazduh činio suviše nepodnošljivim i nepodobnim.

Njegov šarac nalazio se u gradskoj konjušnici, odmoran, nahra-

njen i istimaren. Podneće put do Paudervila, osamnaest milja severozapadno.

On dozva krčmara i stavi veliku novčanicu na sto.

Vlasnik „Kaktusovog cveta” dohrama do njega.

— Zar nemate ništa sitnije? — upita.

— Nisam tražio kusur — odvra- ti Džordžijanac.

Čovek se iznenada pokloni neko- liko puta, čak je zaboravio da se zahvali, ali njegovo savijanje leđa bilo je toliko očigledno i napadno da se momak u polucilindru nasme- ja i protiv svoje volje.

Krčmar se udalji, grčevito stežu- ći novčanicu.

Bio je to petostruko veći iznos nego što je očekivao.

Kauboji su, za to vreme, očistili svoje tanjire i poručili bokal obične vode.

„Kaktusov cvet” spadao je u os- rednje, možda i u one loše salune u Vakou, koji bi otmeniji džentlme- ni nazivali jazbinama.

Što se Holidej našao u njemu, ra- zlog se nalazio u činjenici da nije želeo da skreće ničiju pažnju, već da na miru ispije piće i produži da- lje na zapad.

To mu je, izgleda, uspevalo.

Napolju su senke postale odjed- nom duge. Kraj avgusta je donosio vrele dane, ali su predvečerja i no- ći naglo postajale sveže i hladne. I dan se nekako neosetno i vrtogla- vo skraćivao.

Kockar izvadi iz tabakere svoju mirišljivu „virdžiniju” i zapali.

Čak mu je i to bilo bljutavo. Ni-

šta mu nije prijalo, ali je odbijao dimove više iz navike nego iz potrebe.

Kauboji su ispili vodu, platili, i bez reči napustili salun.

Zveckanje njihovih mamuza još dugo se posle njih čulo u prostoriji.

Vrata se još nisu ni potpuno umirila, a kroz njih je proleteo čovek krivih nogu i ćelavog temena.

Nosio je naočare tankih okvira i štitnik za svetlo. Na rukama, do laktova, nalazile su mu se navlake od crnog platna.

Za desnim uhom štrčao je vrh olovke.

Ruke su mu bile zamazane nekom crnom bojom; unezvereno se okrenuo po krčmi i zaustavio pogled na mladiću.

— Brjuse? Traže te neki... — rekao je paničnim glasom.

Mladić u polucilindru je iznenađeno pogledao u došljaka.

— Mister Prajse, šta se desilo?

Krčmar je skliznuo sa svoje stolice, osetivši u vazduhu nešto što bi moglo da razbije monotoniju popodneva.

Čovek koji je upao u „Kaktusov cvet” zvao se Lobelo Prajs, poreklom Italijan. Bio je slovoslagač u štampariji „Vako Stara”, u kome je inače bio zaposlen i mladić, u svojstvu redaktora i pisca.

— Ko me traži? — upita momak, naslutivši nevolje.

Lobelo Prajs se naslonio obema šakama na ivicu stola za kojim je sedeo mladić, pokušavajući da dođe do vazduha.

— Neki tipovi... Uopšte mi se ne sviđaju...

— Sigurni ste da traže mene?

— Da...

— Šta hoće?

— Ne znam — slegnuo je ramenima Prajs i plašljivo se osvrnuo perma ulazu — samo su pitali gde si. Ja sam kazao da si otputovao, ali mi nisu verovali...

— Možda im se nešto nije sviđalo u poslednjem broju „Stara”?

Prajs je vrteo glavom.

— Nisu odavde — izusti.

Mladić se namršti. Ruka mu vidljivo pade na opasač i on ustade.

— Šta su tačno rekli? — obrati se Prajsu.

— Rekli su: „Gde možemo naći Brjusa Lerda?” Ja sam upitao: „Zbog čega?” Oni su na to kazali: „Ne tiče te se, matori. Bolje da odgovoriš gde je Lerd, ako ne želiš da ti zapalimo ovu rupu...”

Krčmarevo lice postade sivkasto. On nije želeo da mu neko sličan takvima iz Prajsove priče upadne u lokal.

— Zar zaista ne znaš ko bi to mogao biti. Brjuse? — upitao je vlasnik „Kaktusovog cveta”.

Mladić je gledao prema pošti, odakle je već pre petnaestak minuta trebalo da krene za Dalas.

— Ne znam — promrmljao je.

— Ali, oni znaju tebe?

— Ne mogu to da im zabranim — nervozno odvrati Lerd i ponovo sede za sto.

— Najbolje bi bilo da si otputovao — primeti Prajs. — Ali... zašto ta kočija kasni baš danas?

— Valjda je to sudbina — odgovori mračno mladić.

— Šta hoće od tebe? — pitao je krčmar.

— Ne znam!

— Trebalo bi da se setiš. Ako ti prete, možda bi morao da se skloniš?

— Savest mi je čista — sevnu očima Lerd. — Jedino...

— Jedino?

Mladić poseže rukom za unutrašnji deo kaputa, a onda je vrati.

— Nemoguće — promrmljao je.

Lobelo Prajs je krivio glavu prema vratima, kao da je očekivao njihov dolazak svakog trenutka.

Mora da su ga grdno zaplašili u štamparskom odeljku.

Međutim Brjus Lerd još nije mogao da dokuči šta su stranci želeli od njega.

— Rekao si da sam otputovao? — prekide Lerd tajac.

— Da... Kočijom u četiri.

— Kako su izgledali?

— Gadno! — smrče se Prajsovo lice. — Izgledali su kao... kao pacovi! Puni prašine sa druma, bradati, razdrljeni, smrdeli su na viski. Jednom rečju...

Brjus Lerd okrznu pogledom usamljenog kockara u uglu.

Činilo se da spava. Obod šešira pokrivao mu je polovinu bledunjavog lica. Kao sneg belu košulju stezala je na vratu kravata boje vina.

I više nikog nije bilo u krčmi.

On raskopča svoj dugi, tamnoplavi kaput i zadenu palčeve za pojas. Došetao je do ulaza, bacio pogled preko sunčane, opustele ulice i ponovo se vratio do stola.

— Možda bi trebalo pozvati šerifa? — ogłosi se krčmar.

— Nije tu — upade Prajs. — Već sam ga tražio... Otišao je na drugu obalu. Na pecanje!

— Na pecanje? — zagrcnu se krčmar. — A njegov pomoćnik?

Brajs sleže ramenima.

— Beni? Zna se gde je: karta se u „Ruži”. Samo bi ga topovi odatle podigli...

— Pa, šta sada? — lupi vlasnik „Kaktusovog cveta” šankom o ploču bara. — Zašto ne odeš, Brjuse? Ne želim da te traže ovde!

— U redu — dobaci Lerd — otići ću pred poštu. Nadam se da će me ti momci tamo lakše videti.

On dohvati torbu sa poda i pogleda u Prajsa.

— Mister Davin nije dolazio? — upita.

— Nije! Obično kaže da u vas ima poverenja.

— Ali, ja odlazim. Možda nekoliko dana, možda zauvek?

— On ne veruje u to.

— Uostalom — osmehnu se mladić — vi ste tu, Prajse. Sve poslove oko novina, kladim se, možete sami da uradite za jedno popodne?

— Što se toga tiče, da, ali...

— Zbogom!

— Eno su! — dreknu Prajs.

Brjus Lerd zastade.

Senka nekog čoveka izbi na verandi, nadomak ulaznih vratanaca. Zatim još jedna.

Putnička torba skliznu iz Lerdovih šaka i pade na pod.

Krčmar odhrama do šanka.

Što se tiče Lobela Prajsa, on je uvukao glavu u ramena i okrenuo leđa došljacima.

Trudio se iz sve snage da ga ne prepoznaju.

II

Jedan je ostao kraj samih ulaznih vrata, odakle je mogao da kontroliše prostor ispred pošte i deo ulice.

Drugi se laganog koraka uputio prema šanku.

Činilo se da im je obilazak nekih delova grada već pomutio poglede.

Čovek kraj ulaza bio je omalen, nabijen, širokih pleća i bikovskog vrata. Imao je na sebi prugastu košulju i prsluk od smeđe teleće kože. Oko vrata nosio je zlatan lančić. Preko ispranih, svetloplavih pantalona od platna bio je prebačen opasač, dopola samo načiškan mecima i kolt, čija je drška bila obložena krznom.

Lice mu je bilo preplanulo, brada sasvim crna, oči usađene duboko u duplje, svetle i stešnjene kapcima kao kugle crnog dijamanta.

Njegov prijatelj ga je nadvisio rastom, ali ne i snagom. Bili su slične građe, jedino ovaj drugi skrivao ramena kratkim ogrtačem, kakve su davno nosili južnjački oficiri.

Bradu je negovao kratko potkresanu, poravnatu brijačem oko usta i ušiju. Bila je smeđa i kovrdžava.

Na rukama je imao crne kožne rukavice.

Bio je to loš znak za grad u koji bi stupio.

To je značilo da sa koltom drugie bolje nego sa devojkom ili rođenom majkom.

Tako se i ponašao.

Tako je i hodao.

Nogu pred nogu, kao da posle svakog dodira stopala o tle oslušku-

je šumove i iznalazi u njima onaj opasan po sebe.

— Gospodo — javi se krčmar, po kušavajući da se nasmeši — šta je po volji?

Nisu mu odgovorili.

Vlasnik „Kaktusovog cveta” je ocenio da su stranci na svoj umor od dugog jahanja dodavali po čašu viskija. Oči revolveraša u rukavicama bile su zakrvavljene i svetlucave, mada se činilo da su ispod kapaka pospane i nezainteresovane.

Došljak, na ulazu, mirno je osmatrao ulicu koju su popodnevene senke prekrile za dve trećine.

Brjus Lerd je stajao kraj stola.

Za divno čudo, uspeo je mirno da pripali cigaru.

— Izgleda da je zakasnila? — po kazao je revolveraš palcem iza sebe.

— Molim? — zatrepćao je krčmar.

— Kočija... Za Dalas. Nije otišla?

— Nije...

— Nešto si mnogo bleđ, peraču čaša — iskeži se ovaj na vlasnika „Kaktusovog cveta”. — Da te nisam prestravio?

— Ne... zašto bi...?

— Gde su putnici koji čekaju? — upita stranac posle kraće pauze.

— Ne znam... ja...

— Opet si bleđ? Nešto kriješ od nas?

Krčmar se iskašlja. Nikako nije uspevao da se sredi i okuraži.

— Ne poznajem vas — reče promuklo.

— Ja sam Kon Mergold, a ono tamo je moj drugar Maks Fields. Na ravno, nisi čuo za nas?

— Ne...

— Utoliko bolje, sudoperaču.

Zatim mu pogled pade na bocu kraj kockara.

— Daј mi ono isto — reče, poka zujući bradom u pravcu Holidejevog stola.

— Celu bocu?

— Ne, budalol!

Krčmar je bacio plašljiv pogled prema Lerdu. Mislio je da će momak biti toliko pametan da se izvuče na neki način.

Ali, taj Filds, kako ga je Mergold nazvao — predstavljao je na ulazu pravi zid!

Verovatno ne bez razloga.

— Znači, ovde niko ne putuje? — upita revolveraš tiho, okrenuvši ivicu čaše između prstiju. Koža na obrazima i pod očima mu se navreži i tako izdiže njegovu gornju usnu.

Pri tome se ukazaše dugi, beli zubi.

Dva srednja, najveća, bila su dovoljno razmaknuta da kroz njih prođe pljuvačka. Kon Mergold sa zadovoljstvom pljunu na krčmarevo čelo.

To je na ovoga delovalo poput udarca.

Zateturao se, iznenađen, bez glasa.

— Lažeš — dobacio mu je revolveraš i naglo se okrenuo.

Tog trenutka je prema njemu bio okrenut i slovoslagač „Vako Stara”.

Iako je pokušao da sakrije lice, Mergold se cinički iscerio i dao mu na znanje da ga je prepoznao.

Prajs preblede kao krpa.

Mergoldove oči se, posle toga, zaustaviše na Lerdu.

Nije mu trebalo mnogo da odgovoriti.

Prajs je bio tu, a i putnička torba. Kočija je kasnila — znači, da je bio na kraju traganja.

— Lerd?

Mladić polako izduva dim, a onda stavi cigaru u zube. Izgledao je prilično komotan.

— Čuo sam da me tražite — reče.

Mergold klimnu glavom.

Maks Filds se nasloni leđima na vrata i stavi jedan kraj zlatnog lančića u usta.

— Tačno — odazva se Mergold.

— Nisam čuo zbog čega? — upita Lerd. Kaput mru je bio raskopčan, prebačen s druge strane drške revolvera.

— Izgledaš kao gospodin — dobaci revolveraš.

— Ko ste vi?

— To nije važno — sleže ramenima Mergold. — Putovaćemo neko vreme zajedno, prema Dalasu...

— Niste baš za društvo — jetko primeti Lerd.

— Nemaš šansu da biraš, momak — smeškao je ovaj.

— Ko to kaže?

— Maks i ja.

— Čini mi se da ćete za Dalas morati sami.

Mergold je odmahivao glavom.

— Ne idemo bez tebe — oglasi se, još uvek ironičnim, pucketavim glasom kakvim raspolažu ljudi sigurni u sebe i svoje mogućnosti.

— Šta hoćete od njega? — uspravi se i Prajs, osetivši opasnost kao dodir užarene peći. — Ostavite dečka na miru! Čujete li?

Lerd iznenađeno pogleda u slovoslagača.

Prajs je obično bio povučen, miran čovek, koji se brinuo o svom poslu i samo o sebi. Od njega je mogao da očekuje da se plaši, da se povlači, beži, drhti i strepi... ali nikako da se kočoperi pred sumnjivim tipovima iz čijih je očiju cakli la ubilačka strast.

Filds htede da se pokrene, ali mu Mergold posla znak da ostane tamo gde je.

— Zar nismo tražili šerifa, Maks? — dobacio mu je.

— Naravno — uzvratilo je ovaj.

Mergold se smejučio kroz zube.

— Rekoše da peca! Zamisli? Što je najgore, u celom gradu nema nikoga ko bi te uhapsio ako nešto učiniš protivzakonito?

— Tačno — klimao je Felds glavom.

— Ili možda ima? — osvrnu se Mergold oko sebe i zaustavi pogled na kockaru.

Džordžijanac je bio u istom položaju u kakvom su ga Mergold i Filds zatekli.

Činilo se da spava; brada mu je dodirivala prsa a obod „kalifornija šešira“ pokrivao mu je gornji deo lica.

Desna ruka mlitavo mu je visila preko naslona stolice.

Leva je beživotno ležala na stolu, kraj boce.

— Možda on? — kezio se revolveraš.

— Pustite ga — javi se krčmar — taj čovek je bolestan.

— Bolestan? Šta mu je?

— Ima groznicu...

— Zašto onda ne leži?

— Neće.

— Naravno... Brendijem isteru je zimu iz kostiju. U svakom slučaju, obloge od vrelog olova neće mu naškoditi.

— Šta to znači? — prenu se vlasnik „Kaktusovog cveta“.

— Zaveži! — obrecnu se na njega Mergold. — Nije nam do dreždanja u ovoj ravnici. Maks!

— Da?

— Šta je s konjima?

— Tu su pred krčmom.

— Ne vidiš odnekud kočiju možda?

— Ništa tome slično nema u ulici.

Mergold se odvoji od šanka i uputi se prema stolu za kojim su se nalazili Prajs i Lerd.

Usput, on vešto izbi čizmom stolicu ispod slovoslagača i čovek se opruži po podu, udarivši glavom o ivicu stola.

Jeknuo je naglas.

Brjus Lerd se pognu i ruka mu zaokrete prema desnom boku.

Mergold ustuknu.

Licem mu se razli đavolski, začikujući smešak.

— Gle? Tatin sin je osetljiv? — promrsi. — Hajde, ako si čovek... potegni!

— Ne... — zavapi sa poda Lobe lo Prajs i na kolenima dopuza do mladića. — Oni to i hoće. Da te iza zovu...

— Pa šta? — kezio se Mergold. — Bar će umreti na nogama! Možda mu se ne putuje s nama, Maks? —

okrenuo je glavu ulevo, u pravcu svog prijatelja.

— Možda — rekao je ovaj.

— Izgleda da smo se namerili na opasnog momka!

— Tako izgleda, ali...

— Ali, ne veruješ? Videćemo odmah kakav je. Uvredio me je, zar ne? Krenuo je po oružje i ja moram da se branim...

— To je laž! — javi se Prajs.

— Ti umukni, matoril! — preseče ga Mergold suvim glasom. — Ili hoćeš da ti iscure iz glave i to malo bednog života što imaš?

Slovošlagač se povuče ustranu.

— Misliš da ćeš me uplašiti prićanjem? — dobaci mu Lerd snažnim ali ne baš čvrstim glasom. — Bolje kaži šta imaš na umu i završavaj svoj prljavi posao!

— Zašto misliš da imam posao? — iskrenu revolveraš glavu.

— A šta drugo imaš? Platili su te za nešto. Koliko?

Mergold se okrete prema Fildsu.

— Još je i pametan — reče, s izveštačenim čuđenjem u glasu. — Šta bi još mogao da nam kaže?

— Bolt vas je poslao, a?

Revolveraševa usta se naglo sku piše.

Poslednja mladićeva rečenica kao da je označila kraj igre.

— To si đavolski dobro pogodio — promrse on. — Ali, to ne menja stvar. Nimalo!

— Dakle, on je? — pojača Lerd glas. — Mora da mu se vraški žuri da zaprlja ruke, čim ste vas dvojica potegli čak ovamo!

— Ne brbljaj! Imaš šansu da mirno kreneš s nama na put. Ali, prvo da otkopčaš pojas.

— Ne pada mi na pamet!

— Šta to znači? — upita Prajs, kome se situacija nije dopadala nimalo. U vazduhu se osetila smrt.

Kako nije dobio odgovor, on jur-nu prema ulaznim vratima, da nekog dozove, da oglasi opasnost u „Kaktusovom svetu”...

Skoro je proleteo ispod Fildsovog pazuha.

Međutim, lupežova šaka ipak je stigla okovratnik njegove košulje i podigla ga uvis.

Prajs se zakoprcao nogama po vazduhu, gušeći se.

Onda ga je Filds podigao obema rukama, s namerom da baci kroz vrata napolje. Bio bi to pad od koga bi se kosti protresle u celom telu! A možda bi Prajs pao i tako ostao, zauvek, prikucan za prašnjavu ulicu!...

— Ubiće ga! — izlete iz krčmarevog grla.

Holidej malo podiže glavu.

Iako je mislio da ga se sve to ništa ne tiče, morao je da bude posmatrač. Mrzio je uplitanje u tuđe stvari, ali je još više mrzio nasilje i siledžije.

Verovatno je slično osećao i Brjus Lerd.

Ne hajući za Mergoldovu blizinu, on poteže kolt.

Dva pucnja stopila su se skoro istovremeno...

Maks Fild je zastao, kao da mu se na glavu obrušio zid neke kuće.

Ruke su mu klonule i Lobelo Prajs se stropoštao na pod, dok je lupež lagano klizio na kolena.

Onda je prevrnuo očima i pao na njega.

To je bio jedan hitac.

Ispaljen je iz Lerdovog revolvera, sprečavajući nesreću u kojoj je žgolja, ispijeni slovoslagač mogao da izgubi glavu ili polomi kosti.

Drugi hitac zaustavio se u Lerdovim leđima.

Mergold je pucao, iznenađen mladičevim pokretom. Učinio je to više nesvesno, nego što je hteo. Jednostavno, refleksi su bili mnogo brži od njegovog mozga.

Brjus Lerd je ispuštao kolt i sklupčao se kraj stola.

U krčmi je zavladała grobna tišina.

Lobelo Prajs dopuza do mladića i položi uho na njegova prsa.

Zatim mu uze glavu u obe svoje šake i pokrenu levo i desno.

— Mrtav je... — procedio je plačnim glasom.

— Što je želeo, to je i dobio — reče Mergold, prekoračujući Lerdovo telo. — Ubio mi je prijatelja, svi ste videli? Ubio ga je s leđa! Kao poslednji lupež!

Polako se povlačio prema izlazu.

Kolt je još uvek držao u ruci.

— Videli ste svi? — povika. — Ubio mi je prijatelja, ali, i on je dobio svoje! Budala!

Međutim, Maks Fild se, na Mergoldovo iznenađenje, promeškolji: telo mu se malo izduže, kao u grču, a onda umiri.

Svi su gledali u njega. Jasno se videlo da mu se leđa odižu i spuštaju...

Bio je živ!

Što se za Brjusa Lerda ne bi moglo reći...

— Neka se niko ne miče — posavetova Mergold, pognuvši se nad Fildsom. Počeo je da ga izvlači na-

polje, ali lupežovo telo bio je preveliki teret za revolveraševu jednu ruku.

Lobelo Prajs se vrati iz kratke ošamućenosti. Nije još shvatao da je mladić mrtav. Činilo se da će ipak otvoriti oči i progledati.

Kako je za to postojalo sve manje nade, on se besno ustremi na Mergolda.

— Proklete ubice! — zaurao je, stežući šake u pesnice. — Došli ste da ga ubijete! Ubice! Šta vam je taj dečak skrivio? Šta imate protiv njegovih dvadeset godina? Šta?

Mergold uperi cev u slovoslagača.

— I ti ćeš za njim — dobaci oštro.

— Ostani na svom mestu, ludo matora...

Već se nalazio kraj ulaza.

Tada je začuo škripu stolice o pod.

Ponovo se trgao i ispuštao Fildsa. Ugledao je čoveka u crnom šeširu kako se podiže sa svog mesta.

Odjednom mu se učinio visok, mnogo viši nego što je mogao da pretpostavi pre nekoliko minuta kada ga je osmatrao.

Ono što mu je najviše bolo oči, bila su dva teška kolta pričvršćena za oba boka!

Kakvi su to revolveri bili!

Drške s ukrasima od slonovače, i sjajne, satanski ledene oči koje su ga prosto uspravile na noge i zazvonile na uzbunu!

— Ne mrdja! — zarezala Mergold, svestan da bi mu svako dalje odugo vlačenje samo škodilo.

Bez obzira što se šerif trenutno nalazio na pecanju, a njegov pomoćnik se kartao u „Ruži“, grad kao što je Vako nije mogao da ostane rav-

nodušan a hladan na odjek pucnjeva.

Imao je samo jednu dilemu: ostaviti Fildsa da iskrvari a da ga oda, ili ga nekako popeti na konja i povesti sa sobom deo puta.

Uz put bi ga mogao ostaviti negde da se snađe, pa i da crkne, ako je tako moralo da bude!

Samo ne ovde, pred rukom zakona.

Uprkos upozorenju, visoki tamno-odeveni stranac je zakoračio prema njemu.

Kon Mergold sasvim zaboravi na Fildsa i uperi cev svoga oružja na Doka.

— Rekao sam da ostanete na svojim mestima — povikao je. — Nisam se šalio, kad sam to rekao...

Krčmar je virio ispod šanka, moleći se da kuršumi ne padnu po njegovim ogledalima i lusterima.

— Biće bolje da sednete sa nama — metalnim glasom mu dobaci Džordžijanac.

— Sa vama? — nervozno se trgole obe Mergoldove usne.

Kockarev glas bio je čudesno miran, hladan i — opasan.

To sigurno nije bio glas nekog ko je imao groznicu, kako mu je krčmar natuknuo.

— Da! Da zajedno sačekamo šerifa sa pecanja.

— Duhovito — primeti Mergold — ali neizvodljivo! Nisam u dobrim odnosima sa zakonom, ako ste mislili na to.

Lobelo Prajs se osmelio, kada je video da neznanac staje na stranu koja ne pripada ubici Brjusa Lerda.

— Ne dajte mu da pobegne, mister! — povikao je.

Holidej opusti ruke.

U tom se Maks Filds ponovo promeškolji i otvori oči.

Zatim se polako uspravi i osta tako sedeći.

— Treba li ti pomoć, Kone? — upita.

Mergold žestoko opsova.

— Makse? Mislio sam...

— Da sam ranjen? — nasmeja se lupež i lupi šakom po košulji. Do prisutnih dopre slab, tup odjek. — Imam potkošulju koja ne variralo...

— Opet jedna od tvojih podvala — procedi Mergold, ni sam ne znajući da li da se nasmeje ili da nastavi sa psovanjem. — Navukao si pancirkošulju? Zašto si onda, do đavola, ležao kao da izdišeš...

— Hteo sam da vidim hoćeš li me ostaviti ili povesti — reče Filds i uspravi se na noge.

— Budalo! — isaeri se revolveraše. — Malo je falilo pa da odjašem. Težak si kao kamen.

— Ipak je bolje da jašemo zajedno — primeti Filds i ispod oka odmeri kockara.

Za sve to vreme, Lobelo Prajs je buljio u „mrtvaca“, ne shvatajući šta se dešava.

Onda je od svega toga razumeo da je jedini mrtav čovek u „Kaktusovom cvetu“ Brjus Lerd. Da su ga ubili, namamili bi potegne, jednostavno ga zbrisali, a potom našli za shodno da se između sebe poigraju i podsmehnu.

Nebesa!

Zrno iz Lerdovog kolta samo je ulubilo čelični „oklop“ ispod Fildsove prugaste košulje.

— Kako... — mucao je Prajs, a onda mu se pogled zaustavi na revolveru koji je ispao iz Lerdove šake.

Kad bi ga samo dohvatio!

— Žurimo li? — upita Mergold.

— I da i ne — sleže ramenima Filds. — Zašto? Revolveraš pokaza prema Holideju.

— Ovaj kicoš nam predlaže da ostanemo i sačekamo šerifa — reče. — Kako bi bilo...

— Da mu damo muziku?

— To! Da malo poigra... A onda da krenemo.

— Kao u stara dobra vremena?

— Baš tako! Istina, malo sam ljut što si me namagarčio ovim padom, ali, zaboraviću na to. Dajem ti reč! U svakom slučaju, miło mi je što si živ.

— I meni.

— Nemojte da se rasplačete i izljubite — umeša se Holidejev glas među njih i kao da ih poli hladnom vodom.

Prajs je kao hipnotisan zurio u revolver na podu.

— Ima li gužve na ulici? — upita Mergold.

— Slabo — odgovori Filds — jedino na drugoj strani neka gomila hrli ovamo.

— Šerif?

— Nisam siguran. Malo ću da im dam prašine u oči...

— U redu. Ja te čekam.

Filds iziđe na trem.

Dva osedlana konja bila su labavo privezana za prečku desno od stepeništa. On dođe do jednog zelenka, izvuče iz futrole pušku i položi cev na sedlo.

Zatim žmirnu, povuče četiri puta okidač, vrati pušku natrag i uđe u krčmu.

Ulica ponovo ostade prazna. Sunce su sasvim zaklonili uglovi krovova i u hladovini ostade nečije telo da se kopra.

Metak iz Fildsovog oružja ponovo je izbljuvao smrtonosnu pretnju.

Gomila koja je kretala iz „Ruže“, raspršila se posle prvog hica. Pa ipak, na zemlji je ostao teško ranjen jedan od radoznalaca u prvim redovima.

Filds dogega do svog kompanjona.

— Je li zaista mrtav? — upitao je, pokazujući prema zgrčenom Brjusu Lerdu.

— Sasvim. Više nas ništa ne za-država, Maks. Osim...

— Osim?

— Osim ovog kicoša tamo.

— Šta hoće? Da se pridruži Lerdu?

Mergold ne odgovori.

Bilo bi mu mnogo draže da je visoki dendi čuvao svoju stolicu i gledao svoja posla.

Sve što je trebalo sada da urade bilo je da se izgube iz Vakoja.

Ubili su Brjusa Lerda, i ništa ih nije zadržavalo na obalama Brazosa. Međutim, Filds nije želeo da ode podvijena repa, a nije, izgleda, ni predosećao opasnost koja se kri-la u kockaru. Mergold je to jasno uočio.

On je, uostalom, putovao mnogo, sretao mnoge ljude, i znao je kad sa strane dune vreo vetar.

Sada je baš pirnuo spređa.

— Imaš li nameru da nas zadržiš? — upita Filds.

— Imam!

— Zaista? A kako?

— Kako vam se više svidi — odgovori Džordžijanac.

— Mnogo se šepuniš pred otkočenim koltom — upozori ga Mergold.

— To je dobar znak da se plašiš.

— Ja? Kako?

— Da nisi kukavica, ti bi ga vratio za pojas...

— Zašto bih rizikovao? — podsmehnu se ovaj.

— Meni je svejedno — sleže ramenima Holidej. — Ja ću potegnuti brže nego što ćeš ti povući obarač.

— Ha! — nasmeja se Filds. — Pa, ovaj je sasvim šenuo!

Ali, Kon Mergold nije delio njegovo mišljenje.

— Da nisi ti neki prokleti, smrdljivi policajac? — začkilji Filds očima i stavi lančić za zube.

Ali ga kockar ostavi bez odgovora.

— Ja ću njima pokazati — kriknu Lobelo Prais i baci se prema Lerdovom koltu.

Dohvatio ga je obema šakama, kada se Mergold trgao i skrenuo cev prema slovoslagaču.

Delić sekunde delio je Praisja od večnosti.

Kockar izdiže malo desno rame, i kao posle munje, s njegovog kuka usledi grom!

Nastao je pravi pakao u „Kaktusovom cvetu”!

Krčmar nije sve stigao ni da vidi. Zrna su prohujala iznad njegove glave i on se bacio na pod. Ono

ostalo, nazreo je vireći kroz pukotinu šanka pri dnu...

Kon Mergold se okrenuo oko sebe pogođen u rame. Istovremeno, njegov prijatelj je budnim okom pratio Holideja. Iščupao svoj kolt sa drškom obloženom krznom i upravio prema protivniku.

Kockar je pao. Dočekao se na lakat i uzvratilo olovom ka Fildsu.

Lupež je besno praznio magacin, teturajući se levo-desno, kako bi našao bolji oslonac za noge i preciznije uhvatio Holideja u putanji svojih smrtonosnih kugli.

Zamalo da mu je to pošlo za rukom.

Iako je primio jedno zrno u prsa, ostao je na nogama.

Nastavio je da puca!

Holidej izbi iz cevi poslednji metak i otvori na Fildsovom čelu pozamašnu šupljinu.

Zatim se, za trenutak, sve utiša.

Kon Mergold je ležao nepomično.

Kockar nije video da je revolveraš pao, tako da telom sakrije svoj kolt.

Džordžijanac lagano ustade i otvori usijani magacin. To je bila navika: popuniti otvore novim mecima pre bilo kakvog iznenađenja.

A iznenađenje ga je čekalo u Mergoldovom obličju.

Lukavi revolveraš je kroz trepavice jasno video kockarevu figuru.

Hitro se okrenuo oko sebe i upeorio oružje.

Možda bi Holidej zakasnio za koji delić sekunde, da se u blizini nije našao stari slovoslagač.

On je ležao dole čvrsto stiskajući Lerdov kolt. Dok je oko njega zviž-

dale i dok se barutni dim slegao prema podu, Lobelo Prajs je stiskao oči, iščekujući za sebe odnekud otrovni udar smrti...

Kako se sve utišalo i kako do toga nije došlo, Prajs je otvorio oči.

I baš tada je, odmah tu, ispred njega, Kon Mergold uzeo na nišan kockara.

Nesvesno, slovoslagač pritismu oroz.

Dva puta.

Kada je ponovo otvorio oči, Mergold je ležao opružen na leđima raširenih ruku.

Bio je mrtav!

Lobelo Prajs pogleda u svoje šake, kao da ih se gadi i odriče. Onda odgurnu od sebe kolt i ispod naočara provuče prste da bi pritismo kapke i umirio bolove pod njima.

On, koji nikada nije ni dotakao oružje, sada je ubio čoveka! Istina, bio je to ubica i lupež, ali ipak, živo biće!

Uspravio se pomažući se ivicom stola.

Bio je to trenutak kada je krčmar uvideo da može nesmetano da se pojavi iza šanka. Što se kockara tiče, on je posve mirnog lica stavio svoj „linkoln“ da se hladi u futroli od crne kože.

Krčmar je primetio da je Prajs bleđ i da mu je muka.

Neće potrajati mnogo, a slovoslagač će izleteti napolje da povraća.

Bila je to uobičajena reakcija svih onih koji su prvi put videli ili učinili nešto što ih šokira.

I zaista, Lobelo Prajs teturajući potraži izlaz.

Dok Holidej se naže nad Mergoldom.

Nije mu bilo pomoći.

Međutim, sa strane gde se nalazilo telo Brjusa Lerda, kao da dopre uzdah.

III

Čovek iz Džordžije kleče pored Lerda. Dohvati mu zglobov šake i opipa puls. Činilo se da jenjava, ali da ipak postoji.

Krčmar je za to vreme vrteo glavom, ponavljao kletve i izlazio na verandu tražeći pogledom Benija Dramonda, pomoćnika šerifa u Vakou.

Jedino ako je gluv kao top, ili plašljiv kao zec, pa da se ne pojavi posle ove revolverske kanonade.

Kockar stavi dlan na samrtnikovo čelo.

Mladić kao da se od tog dodira strese. Odjednom je progledao, zaustavivši oči na kockaru. Pokrenuo je usta...

— Pismo — provukao je kroz tanki mlaz krvi.

Holidei nije shvatio.

Lerdova ruka krajnjim naporom poseže prema kaputu.

— U džepu... pismo... uzmite... — šaputao je.

— Uzeću!

Iznenada, samrtnik dohvati Džordžijančeve ruke i grčevito steže. Bila je to nadljudska snaga. Kockaru se učini da mu se prsti lome pod mladićevim stiskom.

— Pomozite mu... zaklinjem vas, ja... ja ne mogu...

— U redu!

— Zakunite se...

Šta je mogao da učini mladiću koji je umirao, osim da mu obeća. Klimnuo je glavom.

— Pismo... — nastavio je Lerd — tamo piše... Podite u...

Više nije stigao ništa da kaže.

Telo mu se naglo ukočilo, krenulo naviše, prema Holideju. Zatim je naglo popustilo; glava je pala na pod i polucilinder se otkotrljao sve do čizama mrtvog Kona Mergolda.

Brjus Lerd je podlegao rani.

Džordžijanac zavuče ruku pod njegov kaput i napipa omotnicu. S prednje strane pisalo je krupnim, nevešt看 rukopisom: „ZA BRJUSA LERDA, štamparija, VAKO, TEK-SAS.”

Pismo je bilo poderano i pročitano.

Zbog čega je mladić, pred smrt, mislio na to pismo? Zar mu je toliko bilo važno da zaklinje nepoznatog čoveka da ga uzme i da pomogne... Kome? Zašto?

Bila je to nova prepreka kockarevom putu na zapad.

On je zaista bio proklet!

Ako mu se ne bi isprečili revolve-raši, onda su to činile sudbine ljudi koje je ili jedva poznavao ili ih uopšte nije nikada dotle video u životu.

Rezignirano se vratio za svoj sto i iz boce nalio brendi u čašu. Izgledalo je, tako, kao da se odatle nije ni micao. Glava mu je ponovo pala na grudi i senka od oboda pokrila je lice.

Na ulazu, krčmar je mahanjem rukom davao znak Beniju Dramon-

du da je teren čist i da može mirno da ponese svoju značku u salun.

Drugom rukom je gurao Lobela Prajsa unutra, da bi mu ponudio neko jako piće da dođe sebi.

Barutni dim lelujao se između zidova, hitajući prema izlaznim vratancima kroz koja su, malo zatim, prošli ljudi predvođeni pomoćnikom šerifa Vako.

Prvo su svi zastali na ulazu.

Tri leša u krčmi, i to odjednom, zaista je bilo previše za jedan grad, pa makar bio i tako veliki kao Vako.

Beni Dramond je raširio obe ruke, kao da je time hteo da zaustavi ostale da nagrnu u krčmu. U stvari, niko nije imao šta da traži unutra. To je bio posao za šerifa.

Dramond uperi prst u krčmara.

— Hale, ti pričaj... ali po redu. Ostali da mi ne zakorače unutra!

Poslednje reči proprati mrmljanje gomile.

Oni pozadi koji nisu videli mnogo, ili skoro ništa, potiskivali su one na vratima i svakog časa je pretilo da se u prostoriju sunovrati gomila od najmanje dvadesetak uzbuđenih građana.

Dramond je bio krupan, kratak momak blizu tridesetak godina. Nosio je kožni kaput, plavu košulju i sive pantalone izvučene preko čizama.

Tu je, naravno, bio i kolt; metalna zvezda s leve strane i duvan za žvakanje kojim je razvijao svoje ionako snažne, četvrtaste vilice.

Šešir je retko skidao, s obzirom da mu se kosa na temenu proredila neverovatno brzo.

Međutim, sada ga je mahinalno smakao, zgranut prizorom koji ga je dočekao.

Krčmar je obrisao znoj sa čela. Preko puta njega, sav bled, Lobelo Prajs je srknuo viski i skoro se ugušio od toga.

Dramond pronađe za sebe stolčicu i sede.

Jedan mladić, koga je nekoliko godina poznavao, bio je mrtav. Kraj njega još dva neznanca. Izrešetena na nekoliko mesta.

— Šta se to desilo, Hale? — okrenuo se on prema vlasniku „Kaktusovog cveta”. — Ko su ovi ljudi? Zašto je ubijen Brjus Lerd? Šta je to sa Prajsom...?

Krčmar je otvorio usta i ljudi su se s druge strane vrata utišali.

Kockar je tiho srknuo brendi, odsutno osluškujući svaku treću ili četvrtu krčmarevu reč.

Nešto kasnije, njegovoj priči pridružio se i Prajs.

Onda je Dramond podigao ruku i prekinuo obojicu.

Koliko je mogao da razabere i izvuče, Brjusa Lerda su tražila i izazvala dva stranca. U obračun se umešao treći stranac, sveteći poginulog mladića i spasavajući Prajsovu kožu. A slovoslagač je, sa svoje strane, odmah potom vratio strancu dug, ubivši preživelog revolveraša kada je hteo mučki da ustreliti kockara...

Pomoćnik čuvara zakona u Vakou se podiže i detaljno pregleda Mergolda i Fildsa.

Nisu imali kod sebe nikakvih papira. Ništa osim zgužvanog novca, džepnih časovnika, duvana i nožića

na rasklapanje. Kod revolveraša u kožnim rukavicama pronašao je još samo sliku neke mlade, dugokose devojke u beloj haljini. Bila je požutela i iskrzana po ivicama od dugog nošenja.

— Možda im to nisu ni prava imena? — promrmljao je Beni Dramond.

— Tako su se oslovljavali — rekao je krčmar.

— A Lerd? Zar nije znao zbog čega ga traže?

Prajs je odmahivao glavom. Onda je naglo zastao.

— Pomenuo je neko ime — uzviknu.

— Koje?

— Nekog Bolta. Nešto kao: „Bolt vas je poslao”...

— Ko je taj Bolt?

Prajs je slegnuo ramenima. Dramond se okrenu prema Holideju.

— Vi takode ne znate ništa o njima?

— Ne — odgovorio je kockar.

— Ipak ste se umešali?

— Mene je spasavao — umeša se Lobelo Prajs. — Da se on nije umešao, možda bi još neko otišao na groblje s čizmama napred, a ne samo siroti Lerd!

— U redu — grmko zaključio Dramond — vidim tri leša, a ne vidim zbog čega!? Jedno je ipak jasno, ova dvojica su tražila našeg štampara i ubila ga. Nije mi jasno zašto?

On ljutito ustade sa svog mesta i mrko odmeri ljude što su se tiskali na ulazu.

— Ima li među vama nekoga ko može da hoda? — obratio se gomili.

Oni se zgledali.

— Ima — javi se neko.

— Koliko vas ima?

— Ako mislite na poteru, šerife — istupi jedan stariji, gologlav čovek sede kose — onda nas nema mnogo. Ko je pobegao?

— Niko — obrecnu se Dramond — govorio sam o hodanju a ne o jahanju.

— Svi pomalo hodamo — promrmlja čovek.

— Baš lepo! Onda, neka neko prvo ode do doktora, neko do pogrebnika, a neko do šerifa Koplika, na reku. Ostali mogu da idu do đavola!

— Mora da je imao loše karte — čuo je Dramond nečiju ironičnu upadicu, ali se napravi gluv.

Pošto su se ljudi nerado razilazili, Dramond podviknu.

— Šta je sada? Ovo nije revija golonogih igračica, nego mrtvačnica! Šta hoćete više?

Lobelo Prajs je tužnog lica stajao nad telom Brjusa Lerda. Naočare je bio skinuo i neprestano je šmrkao.

Što se tiče Dramonda, on nije odustajao od razgovora sa strancem u crnom odelu. Čovek koji se upuštao u duel protiv dvojice profesionalnih revolveraša, sigurno nije obična ptičica.

Međutim, očigledno da ta „ptičica“ nije bila sklona pričanju i zavovetanju.

Koliko je mogao da zaključi iz krčmareve i Prajsove priče, stranac je intervenisao posle Lerdove smrti. Ranije ili nije hteo, ili se tome nije nadao.

U svakom slučaju, zaustavio je zločince.

Tu je bio umešan i stari slovoslagrač, što je bilo razumljivo s obzirom da je dane i noći provodio sa Ledom u „Vako Staru“, vlasništvu Nika Davina.

— Naš šerif obično krene na pećanje u vreme kad se u gradu skoro ne dešava ništa — javi se Dramond. — Ali, ovog puta se prevario.

— A šta si ti pećao? — okrete se krčmar. — Kečeve?

— Šta time hoćeš da kažeš, Hale? — namrača se pomoćnik šerifa.

— Hoću ovo da kažem: zašto se baš meni sve ovo desilo? Da nisi igrao poker, već bio na svom mestu, ili na ulici, sigurno bi ti pala u oči dva sumnjivca koji okolo traže nekoga?

— Hoćeš da kažeš...

Krčmar odmahnu rukom.

— Bolje da ne govorim! — prasnu, hramajući prema šanku. — Za njih me baš briga — pokaza prema Fildsu i Mergoldu — ali mi je žao Brjusa. Mogao bi mi biti sin. Tek sada, kada je mrtav, ljudi će primetiti da je on postojao...

— I te kako — nadoveza se Prajs. — Bio je tih, ali da ste ga videli kako se suprotstavio ubicama! Pucao je da bi mene spasao! To ne mogu da mu zaboravim, nikada!

— Šta sam ja tu mogao da učinim? — mrmljao je Dramond. — Ne mogu od jutra do mraka da dreždim na ulici i pogađam ko je u Vako stigao s namerom da ubije ili da okvasi grlo viskijem? U redu,

žao mi je Lerda, bio je dobar momak, mlad, pošten, simpatičan... ali, njega su tražili, ne mene!

Pošto su i krčmar i slovoslagač čutali, Dramond se okrete prema Holideju.

— Sigurno dosta putujete, mister — rekaó je mirnijim glasom. — Možda ćete se setiti ovih tipova? Da ih niste videli na nekoj poter-nici?

— Nisam, na žalost...

— Onda ću ih strpati pod zemlju s imenima koje imaju. Mergold i Filds! Bah! To mi ne govori ništa, ni ko su, ni odakle su, ni...

— A šta je sa Lerdom? — upita Prajs.

— Zašto?

— Valjda on ima nekoga na ovom svetu?

— A otkud ja znam? Ti si s njim bio stalno, Lobelo! Ima li porodicu?

Prajs sleže ramenima.

— U stvari — procedio je — ako je i govorio o tome, ja sam zaboravio. Znam samo da je sa severa, Benison ili Šerman, tako nešto. Mislim da je izbegavao da govori o prošlosti i o sebi.

— Znam i ja da je sa severa — reče Dramond — ali, to nije mnogo. Koga da obavestimo o njegovoj smrti?

Utom su kroz pomična, ulazna vratanca prošla dva čoveka: doktor Hejvurd i grobar, Kep-Koli.

Šerif Koplik još nije stizao. Mora da se nalazio prilično uzvodno od Vakoa.

Klemens Hejvurd je nosio mali, bokastu lekarsku torbu. Bio je to

omalen, uglađen čovek šezdesetih godina, obrijan i utegnuto kao da je spreman za neki bal. Međutim, on je takav bio uvek preko dana, u kući: trebalo mu je samo da navuče kaput i da bude gotov da krene na poziv.

Zastao je i jednim pogledom obuhvatio leševe.

— Što si me zvao, Beni? — upitao je mekim, prekornim glasom.

— Kako zašto, dok?

— Pa, ovde za mene nema hleba — slegnuo je ramenima Hejvurd. — To je posao za Kolija. Neka im uzme meru... Gle! Zašto mi nisu rekli za Lerda? Je li... je li i on mrtav?

— Izgleda.

Lekar kleče pored mladića i zavrtje glavom. Čelo mu je bilo nabrano, usta stisnuta. Lobelo Prajs ponovo dobi plaćan izraz na licu.

— Siroti Brjus — jadikovao je slovoslagač — samo pre desetak minuta bio je živ, spreman da otputuje...

— Kuda? — prenu se Dramond.

— Za Dalas — odgovori slovoslagač. — A kočija, kao za inat, danas kasni. To mu je i donelo smrt!

— Samo jedan metak — promrmljao je doktor Hejvurd. — Presklo ga je na najosteljivijem mestu. Mogao je da ostane živ jedva nekoliko minuta još...

Doktor skide svoj šešir i ostade tako gologlav nad telom mladog urednika „Vako Stara“.

— Tri sanduka — oglasi se Kep Koli. — Ko plaća?

— Ova dvojica imaju kod sebe dovoljno za sanduke — zareža Dramond. — Što se tiče Lerda...

— To je naša briga! — isprsi se Prajs. — Mister Davin će uzeti na sebe da dobije najbolji sanduk i najbolje mesto na Bat Hilu!

— To verujem — progundā Hejvurd — ali ga je za života malo plaćao. Zar ne, Prajse?

— U to se ne mešam — odbi slovoslagač doktoreve aluzije — znam samo da je Lerd voleo svoj posao i da se nikada nije žalio.

— Lobelo, otvori tu torbu! — predloži Dramond, pokazujući na Lerdov prtljag.

— Ne pada mi na pamet da...

— Ah, do đavola! Možda unutra ima nešto što će nam kazati odakle je tačno i kome da pošaljemo njegove stvari?

— Ne želim da taknem! Ti presesaj, šerife...

Dramond uzdahnu i priđe.

Torba nije imala ništa naročito unutra: bilo je tu uglavnom čistog veša, jedne rezervne pantalone, nekoliko knjiga, neke vrećice sa semenjem... i par novih lula, umotanih u platnenu kesu sa duvanom.

— Ovo mi ne govori mnogo — promrsi Dramond.

— A ovo? — pokaza prstom Prajs na vrećice. — Što će mu ovo semenje?

— Otkud ja znam?

— To je za farmera, a ne za...

Spolja se čulo klopavanje kočnica i uzvici.

Pomoćnik šerifa okrenu glavu i podiže se.

Četvorospreg, koji je u Vako stigao sa zakašnjenjem od preko jednog časa, uskovitlao je u predvečerje ogroman oblak prašine.

— Najzad — promrmlja.

Dok Holidej odgurnu brendi od sebe.

Bila je to kočija koju Brjus Lerd nije dočekao živ...

Vozač, umotan u neki krzneni kaput, šešira nabijenog na čelo, neobrijan i divljeg izgleda, progurao se kroz gomilu ispred „Kaktusovog cveta”.

Usta su mu bila ispucala, oči skrivena iza dva reda prašinom posutih trepavica.

Beni Dramond mu pođe u susret.

— Zašto dilažansa kasni? — upita.

Vozač se zaklati na svojim dugim, snažnim nogama, kao da ga prerijski vetar još i sad povija.

— Točak — promrmljao je. — Dva puta mi je spadao. A ovo... šta je ovo?

— Obračun. Pomalo i zbog tebe.

— Mene?

— Tačno! Da si na vreme doveo tvoje taljige, Lerd bi otišao za Dalas, a ove dve bitange ga ne bi ovde zatekle i ubile.

Vozaču nije bilo do pričanja. Djavolski je kasnio i morao je to da nadoknadi.

— Krčmaru, daj mi jedan viski, dupli.

Ispred pošte, službenik je izvodio odmorne konje da zamene pridošle.

— Znači, odavde niko ne putuje za Dalas? — ogłosi se vozač i sasu piće u grlo jednim potezom.

— Niko — odgovori Dramond.

Holidej lagano ustade i zakopča kaput.

— Imate jednog putnika — do- baci.

— Onda požurite, mister? — pozva ga ovaj i izađe napolje.

Lobelo Prajs i Beni Dramond su čutke ispratili zagonetnog, visokog stranca.

Pomoćniku šerifa on je ostao dužan nekoliko odgovora, ali ga sad nije želeo zaustavljati. Nije ga zapitao ni za ime, ni da li ostaje ili nastavlja put, ni kuda je krenuo u svom kicoškom odelu, sa koštovima koji presijavaju i opominju...

Izišao je ne osvrćući se.

— Pakao! — procedi slovoslagač i to je bilo sve što mu je palo na pamet.

IV

Kockar otvori pismo.

Bilo je još dovoljno dnevne svetlosti da razazna slova. Bila su iskošena, neravna i nejednaka. Onaj koji ih je pisao, očigledno je to radio s naporom, pritiskajući olovku, tako da je na nekim mestima cepao papir.

U kočiji se nalazilo četvoro, računajući i stranca koji se popeo u Vakou i sve zapahnuo diskretnim mirisom sapuna „Majnard“ i bljeskom svojih plavih očiju.

Bile su dve žene i čovek. Neobično, kad se uzme u obzir činjenica da su putovali noću.

Čovek se držao prilično rezervisano i preko volje odgovarao na povremena pitanja svojih saputnica. Bio je namršten, dugog lica i nabranih veđa, preplanule kože i gustih, prosedih zulufa do ivice brade.

Na glavi je imao cilindar, odelo mu je takođe bilo tamno, prsluk

svetlograo sa sitnim kvadratićima. Ličio je na nekog sudiju, ili senatora, pomisli kockar.

Njegove dame su verovatno bile majka i kći.

Imale su šesire čudnih oblika i sa još neobičnijim ukrasima; duge haljine sa riševima i upadljivim dekolteima kao da su približavale godine starije i mlađe žene. Lica su im bila vrlo slična, s tom razlikom što je majka, svoje godine, vešto smanjivala šminkom i puderom.

Obe su bile lepuškaste, crnomanjaste i oble. To se videlo naročito po steznicima koji su im struk činile vitkim, ali su zato na drugim stranama neštedimice pokazivali višak sala i oblina.

Ravnica kojom su putovali severno od Vakoa, prema mostu na Brazosu kod Duple Okuke, ličila je na ploču koja se spaja sa nebom i put čini beskrajnim.

Vezan za prtljažnik pozadi, kockarev šarac je kaskao za kočijom podignute njuške.

Mrzovolja koju je muškarac ispoljavao prema svojim saputnicima učinila je Holideju prijatnije putovanje. Naime, niko ga ništa nije pitao, i sve što ga je vezivalo za njih bio je pozdrav na početku putovanja.

Gore, na sedištu, vozač kočije je besomučno gonio životinje pod sobom. Kraj velikog biča vitlao je iznad kočije i padao po konjima uz jeziv prasak.

Do vozača se nalazio oružani pratilac, s puškom preko leve podlaktice.

Spoljni fenjeri bili su već upaljeni.

Holidej poče da čita:

„Dragi sine, znaš da sam težak na pisanju, ali ćeš me razumeti što sam kratak. Ovde stvari ne stoje dobro na Četinarskoj Visoravni. Majka i ja se trudimo koliko možemo, ali ne znamo dokle. Bolt nas tera odavde i preti da nas pobije. Voleo bih da dođeš malo do nas i da nam pomogneš, ti si čovek od sveta, imaš veze sa novinama, pa on neće smeti otvoreno da udari. Toliko! Čim primiš pismo, dođi, mi te čekamo, majka i ja. Tvoj otac Bad, Šerman, Teksas.”

Šerman?

Bilo je to mestašce južno od Red Rivera, na glavnom putu koji spaja Grinvil sa Denisonom.

Pismo je bilo kratko, prilično jasno, ali za kockara još uvek neobjašnjeno.

Čovek koji je to pisao bio je u nevolji.

Čekao je da mu sin pomogne, a sina neće dočekati. Mora da se teška srca odlučio da zove mladića čak iz Vakoa.

Džordžijanac stavi koverat u kapt i prekrsti noge.

Posle kraćeg vremena, kočija je počela da usporava.

Čovek u cilindru se namrštiio i provukao glavu kroz malo prozorče na svojoj strani.

— Šta se dešava, Stive? — poslao je pitanje nekome iznad sebe. Verovatno vozaču.

Međutim, odgovorio je pratilac sa puškom.

— Vatra, gospodine... S leve strane.

— Sačekaj onda!

— Šta je bilo, Donalde? — upita starija žena, iznenada obuzeta strepnjom. Ponašanje njenog supruža bilo je više nego čudno.

A sad ovo zastajanje, u preriji.

— Ništa — odgovorio je ovaj i otvorio vratanca.

Žena je popravila šešir i upitno pogledala u svoju kćerku. Ali, ni devojka nije bila bolje obavještena.

— Ja se izvinjavam, gospodine — okrenula se žena prema kockaru — ali nije mi jasno, zaista. Moj muž... on je ponekad vrlo čudljiv, pogotovu otkad je...

— Mirel! — povika čovek koji se tog časa pojavio na prozorčetu. — Rekao sam ti da čutiš!

— Ali...

— Zar ne čuješ? Nastavljamo put odmah — klimnuo je glavom u pravcu kockara — i bićemo na vreme u Dalasu. Ne obraćajte pažnju na moju ženu.

I, udaljio se.

Holidej vide kako se s oružanim pratiocem upućuje kroz šipražje nekuda.

Iako ga se sve to malo ticalo, kockaru je bila čudna ova putnička kočija koja iznenada zastajkuje na otvorenom prostoru. Pogotovu što se o tome niko ne obavestava osim izvesni mister Donald, kako ga je oslovila sopstvena supruga.

— U poslednje vreme tata je nepodnošljiv — oglasila se tiho i devojka.

Njena majka joj stavi šaku na usta i brižno pogleda u sumrak, koji se rasprostirao nad savanom kao plašt bez ivica.

— Bojim se — iznenada je rekla devojka i pribila se uz majku.

Istovremeno, vozač je napustio svoje sedište i došetao do vrata.

Pri oskudnoj svetlosti fenjera kockaru se njegovo lice učini sablasno podrugljivim. Ali, to je trajalo samo jedan tren.

— Je li ovo uobičajena stanica? — nehajno ga upita Džordžijanac, paleći cigaretu.

— Nije, mister... Došlo je do male razmene.

— Kakve razmene? — umeša se žena. — Gde je otišao moj muž? Za što se ne vraća?

— Možda se neće ni vratiti, gospođo — iskezi se ovaj, motreći na Holideja.

— Kako...? O čemu vi to govorite?

— Zar vi niste upućeni u Donaldove tajne, gospođo?

— Šta to znači?

Vozač malo iskrenu glavu, kao da osluškuje.

Onda je ispod krznenog kaputa iz vukao revolver i cev naslonio na ivicu prozorčeta, direktno u Holideja.

Oči obeju žena se razrogačiše od iznenađenja i straha.

— Nije trebalo da krenete za Dallas, mister — suvim glasom mu se obrati vozač.

— Zašto niste rekli odmah? — bio je kockarev odgovor.

— Trebalo je da sve bude kao i obično, ali... sad to ionako nije važno.

— Moj muž... — procvile žena, predosećajući najgore. — Kuda je otišao?

— Po neke papire, gospođo — oba vesti je cinčno ovaj.

— Kakve papire?

— Vama se sve mora pričati redom — zabavljao se momak, pazeći da Holidej ne učini kakav suvišan pokret. — Vaš muž je krenuo na novu dužnost u Dalas, zar ne? Međutim, smetnuo je s uma neke sitnice. Neke papire koji ga mogu strašno kompromitovati. Da li sad shvatate šta hoću da kažem?

— Ne...

— Ako ti papiri dopru u javnost ili na određeno mesto, on ne samo da gubi položaj vrhovnog sudije oblasti Trinita, već može da zaglavi i zatvor...

— Strašno! — preblede žena. — To... To je nemoguće!

Vozač je klimnuo glavom, s lažnim saučešćem.

— Međutim, za te papire mu je ponuđen otkup. Izgleda da se mister Donald Dağlas opredelio da položi novac, kako bi mesto sudije ostalo za njega.

— Priča je malo otrcana — javi se Dok.

— Mislite? Ali uspeva — odvrati čovek.

— Kakvi su to papiri? — promuća žena.

— Razni... Od davnih špekulacija sa radnom snagom iz Alabame, do podmićivanja koja su vršena u javnim kućama po Sen Antoniu...

— Kako se usuđujete — porume ne devojka i unese se u lice iskeženom vozaču.

— Ha! Niste takvog zamišljali ta tiku? Onda ne znate čime se ljudi

sve bave da bi se dokopali položaja! Međutim, nesreća je što je mister Daglas umešao u ovu poverljivu misiju i mog pratioca, Gvena Tejlora. On nije loš momak, ali ne sluti da srija u smrt.

— Biće ubijen? — upita kockar.

— Obojica — s uživanjem odgovori vozač.

— Zar se isplati? — podigoše se Džordžijančeve obrve, pošto je žena ispustila krik i prosto zanemela na ovo.

— Svakako! Uostalom, i i dosta znate, mister? Možda je i na vas red da im se pridružite?

— Niko nije dobro prošao s uce nji vanjem — podseti ga kockar.

— Dobro sam plaćen da kočiju do vedem čitavu i da pomognem koliko mogu. Za ostalo me nije briga. Insceniraću razbojnički napad i svi će mi verovati.

Žena je polako dolazila k sebi. Otvorila je oči i onda se vratila u stvarnost, u trenutak kada je čula strašnu vest.

Ubiće joj Donalda?

Nije znala zašto, niti je se to ticalo, ali, u toj večeri, u kojoj su ih okruživali tamni oblaci na zapadu i šum prerijske trave, Mirel Daglas je uhvatila sebe kako naglo počinje da gubi dah.

— Gospođi nije dobro — oglasi se kockar.

— Pa? — podsmehnula se vozač.
— Kakve to ima veze...?

— Potrebno joj je više vazduha.

— Briga me!

— Ali, umreće, burazeru? Zar ne možeš da joj oslobodiš čist vazduh?

S te strane, gde se ti nalaziš, dolazi samo smrad...

Vozač se namršti.

— Zavitlavaš me, a? — isceri se i podiže cev.

— Tačno — priznade Holidej i nogom snažno udari u vrata.

Napadač posrnu. Ruka s oružjem mu odskoči uvis.

Kockar drugom čizmom pogodi vrata ponovo, i izlete napolje.

Učinio je to u trenutku kada se vozač podizao i dohvatao ispušteni kolt sa trave. Međutim, učinio je to sporo. Ispred očiju mu bljesnuše dve niklovane cevi i njegova ruka ostade u vazduhu kao gromom spržena.

— Prokletstvo... — promrsio je.

Tada mu kundak desnog Holidejevog kolta nađe potiljak i posla ga u carstvo snova.

On dohvati revolver i odnese do kočije, dajući ga devojci.

— Uzmite — reče, kao da joj pruža najobičniju pudrijeru — za sva ki slučaj.

— A vi?

— Pogledaću malo okolo.

— Moj muž... — kršila je žena prste — ne verujem sve ovo što sam čula, gospodine. ali... možda je u opasnosti, zaista? To je neka zavera!

— Da pođem i ja s vama? — hrabro se ponudi devojka. Učinila je to iskreno, pošto se, neobjašnjivo, pored ovog plavookog čoveka osećala sigurnom.

— Pozvaću vas ako mi zatrebate — odbi je kockar.

— Ali, Barbara, zar bi me ostavila samu ovde? — prekori je majka.

— Ali, mama, nisi ti u opasnosti nego tata?

Kockar ostavi obe žene i pođe istim pravcem kojim su se uputili Douglas i Tejlor, pratilac kočije.

Kako je Tejlor pomenuo neku vatru, to je svakako bio signal da se tu zaustave i pođu na tu stranu. Oštre Džordžijančeve oči pronašle su slab odsev iza žbunova tamariske. Činilo se da je vrlo blizu, ali je, u stvari, mrak donosio lažan utisak.

Ljudi koji su smislili ucenu, najverovatnije su bili sigurni da vozač drži u šahu eventualne putnike, dok oni ne završe posao.

S te strane je računao da će im budnost biti olabavljena.

Možda je mister Donald Douglas i radio neke prljave poslove, ranije, ali, to nije bio razlog da bude ubijen, zajedno sa momkom koji mu po maže.

A što je poveo i dve žene sa sobom, to je sigurno računao da mu supruga i kćerka budu neka vrsta zaštite. Jer, i najokoreliji će se teško usuditi da nešto učine ženama.

Taj budući sudija bio je, otprilike, zapadnjak starog kova, čim je verovao u takve bajke. Vremena su se izmenila od doba kopača zlata i pustara po kojima su se naseljavali snažni, poštteni i odvažni ljudi sa porodicama u kojima je žena bila oslonac i podrška.

Holidej je utišao svoje korake. Od sjaj vatre postao je sve jasniji.

Srećom, umesto da nastavi, on je zastao da oceni sa koje bi strane mogao najneupadljivije da se privuče senkama oko vatre. Onda je ugledao malu, užarenu tačku, kako se pokrenula s njegove desne strane.

Neko je pušiol

Ipak su, znači, postavili još jednog čoveka da stražari.

Preostalo mu je jedino da puži.

Teren je bio otvoren, pregledan, ako se ne računa šipražje oko vatre. Morao je tiho da se prikrade, vođeci pri tome računa da ne zakasni.

Čovek s cigaretom verovatno je smatrao da nema šta da očekuje ni sa bilo koje strane. Samo su ga stavili tu da se dosađuje, ništa više.

Holidej je već jasnije video stražarev profil.

Sedeo je, oslonjen na obe šake, po dignutih ramena i ispruženih nogu. Izgledalo je da drži na oku samo deo puta kojim bi mogao eventualno neki jahač da promakne.

Kockar napravi još nekoliko pokreta a onda izvuče kolt. — Hej, — pozva ga tiho.

Stražar se ukoči.

Kada je hteo da pođe šakom na dole, kockarev „linkoln“ se zlokobno oglasi.

— Ne mrdaj!

Zatim se uspravi.

Stražaru je najzad „upalilo“ da nepoznati ne želi nikakvu buku, a buka je mogla da bude za njega jedini spas!

Zato je i on skočio na noge, istovremeno se hvatajući opasača.

— Ova... — pokušao je da vikne.

Kockar ga ućutka udarcem cevi.

Izveo je to u skoku, pošto je čovek bio od njega udaljen čitave dve jarde. Peševi njegovog dugog, crnog kaputa zalepršali su pri tom poput krila noćne ptice. i stražar se s uzdahom složio u travu.

Holidej vrati kolt za pojas.

Sad je mogao koračajući da nastavi dalje.

Izbrojao je četiri senke.

Dve su pripadale Donaldu Daglasu i njegovom pratiocu, Tejloru.

Stajali su njemu okrenuti leđima. Tejlor je držao pušku, čija je cev bila uperena u zemlju, ali se šaka nalazila do okidača.

Mora da su i Daglas i on bili nepoverljivi prema ucenjivačima.

Druga dvojica nalazila su se s druge strane plamena.

Jedan je sedeo, drugi stajao podbočen.

Prvi se držao rezervisano. Bio je obučen u elegantno, velegradsko ode lo sa prugama. Šešir, „stetson“ u naj modernijem izdanju, držao je na kolenu. Sedeo je na sedlu, i, naizgled, ravnodušno okretao lonče sa kafom.

Lice mu je bilo duguljasto i košćato: jagodice su mu strčale i tako „istezale“ oči, dajući im lukav, prepreden izraz mačke koja je stalno na tragu kakvog plena.

Onaj koji je stajao, verovatno se držao datih uputstava i mirno pre govarao sa Daglasom.

Bio je ogrnut dugim, sivim man tilom, s koltom zadnutim o kaiš pantalona. Lice mu je prekrivala brada do samih očiju. Vrsta zimskog šešira-kape od vune, bez oboda, sa mo je pri vrhu glave skupljala kosu, ostali deo okružavao mu je lice sa svih strana i činio ga zastrašujućim.

— Šta to znači? — čuo je Holidej Daglasov glas, promukao i nervozan.

— Doneli ste novac? — upitao je čovek u mantilu.

— Hoću prvo da vidim papire!

— A mi novac — nasmejao se ovaj, okrenuvši se prema elegantnom partneru. Ovaj ga, međutim, ne udostoji pogleda. — Pokažite, dok se nismo predomislili...

Daglas se ne pomače.

— Ne pokušavajte da nas prevartite — opomenuo ih je. — Ako niste doneli papire, nema ništa od našeg posla. Ovo vam je poslednja prilika.

— Nama? — podrugnu se bradonja. — Mi smo tek na potezu, mister Daglase. Vaš protivnik u Dalasu preuzeo je već korake da nikada ne dobijete mesto vrhovnog sudije.

— Neće mu uspeti. Zakasnio je.

— Mislite? Izbori su u drugom planu, ako je u pitanju život...

— Šta smerate? — lecnu se Daglas.

— Dajte novac ovamo! — nestrpljivo će čovek.

— Prvo dokumenta!

Gven Tejlor malo odiže cev.

Čovek kraj vatre se pomeri, spuštajući lonče na već dogorela drva.

— Pokaži mu, Darou! — reče.

— Ali, zašto bismo mu po...

— Ima pravo da vidi, zar ne?

Bradonja je pokušao da prodre u misli svog kompanjona, a onda je slegnuo ramenima.

— Kako vi kažete, mister Lo...

— Moje ime nije važno! — preseče ga ovaj. — Pokaži mu da vidi, ali ne da ih uzme u ruke, Darou!

— Razumem.

On izvuče ispod mantila smotuljak papira, vezan običnim debelim koncem.

Razvijao je jedan po jedan i podnosio pred Daglasove oči.

Bilo je jasno da ih budući sudija dobro poznaje, jer je čas bledeo, čas crveneo. Bili su tu njegovi potpisi, ugovori načinjeni u četiri oka, pisma na koja je pomalo zaboravljao, potvrde o isplaćenom novcu...

Mora da su njegovi protivnici imali dobru mrežu, kad su uspeali da se dokopaju ovih papira.

— To je sve? — muklo se javi Da glas.

— Dovoljno je — osmehnu se Darou. — Dakle? — Vredi li trideset hiljada dolara?

— Vredi — složi se ovaj i ispod prsluka otkopčao specijalan pojas. U njemu su se nalazile složene bank note, suma koju je poneo sa sobom da bi otkupio prošlost.

— Ima još nešto — javi se čovek kraj vatre.

— Šta to? — namrača se Daglas.

— Potreban nam je jedan potpis.

— Potpis?

— Da. Imam gotov tekst, samo da potpišete.

— O čemu se radi?

— Vrlo je jednostavno: to je kratko sačinjena ostavka na položaj vrhovnog...

— Vi ste poludeli! — prasnu Daglas. — Tražili ste trideset hiljada dolara, a sada izmišljate koješta! Ako to potpišem, onda mi ni ovi papiri nisu važni!

— Tu se slažem sa vama — klimnu glavom čovek.

— Nikada to neću potpisati!

— Mislím da hoćete — smeškao se Darou, pošto se njegov partner vratio lončetu sa kafom. — Bada-va ste dovodili sa sobom naoružanog pratioca. On vam neće pomoći...

Tejlor ustuknu malo natrag.

Darou zapreti prstom.

— Pazite! Imamo još dva čoveka ovde!

Daglas se osvrnu.

— Jedan stražari nedaleko — na stavi Darou skoro veselim glasom — a drugi je pored kočije!

— Pored kočije?

— Da! Vozač je naš čovek. Ima zadatak da ubije sve putnike unutra na naš znak...

Donald Daglas preblede.

Darou se smeškao cinički.

— Predosećali smo da ste vi dobar, osećajan čovek i da nećete dozvoliti da nevini putnici stradaju zbog vaših ambicija, zar ne?

— Ali... ali...

— Znači, potpisaćete?

— Nikada!

— Kako hoćete! U tom slučaju, umreće putnici, a i vas dvojica s njima.

— To je... to je podlo! To više nije politika, nego zločin! Tamo u kočiji su... moja supruga. I kćerka!

Bradonja se namršti i ponovo skrenu pogled prema čoveku kraj vatre.

— Žene! — promrmaljao je, u neodumici.

Ovaj sleže ramenima, paleći cigaru vrhom zapaljene grane.

— Ne menja stvar — odgovorio je posle kraćeg ćutanja.

— Ali žene... — mrštio se Darou. — To već nije...

— To je njegov problem, a ne naš — prekide ga elegantni neznatac. — Uostalom, slutim da će sada pre potpisati. U pitanju je krv!

— Prokleti bili — jeknu Daglas. To kao da je bio znak za Tejlora.

Imao je u ruci pušku, umeo je s njom da barata iz svih pozicija i uglova. Trebalo je samo da još neki santimetar podigne cev i sravni sa zemljom obojicu.

Ali, Donald Daglas kao da je na slutio namere svog pratioca.

— Ne, Gvine! — uzviknu, gaseci time plamičak u Tejlorovim očima — Moja kćerka tamo...!

Darou se nasmejao.

— Šta sam rekao? — cerio se, stavljajući papire pod mantil. — Potpišite ovo, pa da se rastanemo, mister Daglase. Vaša žena je sigurno nestrpljiva da vas vidi. A možda želite da vas nikada više ne vidi?

— Ne verujem da je Stiv Larsen vaš čovek — dobaci Daglas.

— Kad to budete saznali, biće kasno za nekoga — opomenu ga Darou šupljim glasom. Više se nije smeškao.

— Vi ste podlaci! Trebalo je da znam na šta ste sve spremni... ali, nisam slutio da je tu umešan moj politički protivnik. Mislio sam da se radi o običnoj uceni!

— Politika i ucena idu zajedno, mister Daglase... U ovim našim vremenima — javi se čovek, stavljajući „stetson“ na glavu. — Da okončamo to, gospodine?

Daglas je oklevao.

— Uzalud se nadate pomoći s neke strane — osmehnu se ovaj. — Sami ste.

— Nisam toliko glup — odgovori Daglas. — Pozvao sam nekoliko Remingtonovih detektiva da me slede...

— Blefirate! Da imate pratnju, Larsen bi uočio. I dao nam znak...

— Kakav znak bi mogao da vam da?

— Jednostavan, krik kojota. Imah u ovim krajevima prilično...

— Vidim — promrsi Daglas mereći sagovornika.

Ali, ovaj se samo osmehnu, uz naklon.

— Potpisujte! — pruži Darou neku hartiju.

— Ne potpisujte! — tiho dobaci Holidej sa strane.

— Šta ste rekli, Tejlare? — prenu se Daglas, iznenađen.

— Ja? Ništa, mister — zbuni se pratilac kočije.

— Neko je tamo — zareža Darou.

— Ti si, Plink? Rekao sam da ostaneš tamo sve dok te ne pozovem...

Kockar izbi na krug svetlosti i zatvori svima usta svojom iznenadnom pojavom.

— Ja nisam Plink — dobacio je hladno.

— Ko ste vi, do đavola! — ustuknu Darou, razmičući mantil.

Iznenađen koliko i ucenjivači, Donald Daglas je pomislio da možda postoji zračak nade da se izvuče. Stranac, saputnik iz kočije, sigurno nije komotno došetao do njih!

— Kako... Kako ste došli ovamo? — upita Darou.

— Kočijom — uzvratila Holidej.

— Lažete! — dreknu ovaj. — Stiv Larsen bi vas ubio, da ste se samo pomerili.

— Ko je Stiv Larsen?

— Naš vozač — umeša se Daglas. — Da li je... mislim, da li nije nešto uradio sa...

— Vozač trenutno spava.

— Spava? Šta time mislite da kažete? — uzbuni se Darou.

— Kažem ono što jeste. Spava! Sa malom čvorugom na potiljku...

Čovek sa „stetsonom“ je za to vreme ćutao i procenjivao situaciju. Činilo se da nije više tako ubedljivo u njihovim rukama.

Kao da se preokrenulo sve na tumbi!

Donald Daglas je s nevericom posmatrao svog saputnika.

— Hoćete da kažete... da je vozač onesvešćen?

— Da.

— A moja kćerka? I žena?

— U kočiji su žive i zdrave, ako na to mislite...

— Nebesa — procedi Gven Tejlor i krvnički odmeri Daroua — to znači da nam oni više ne mogu ništa?

— Izgleda — složi se Holidej.

Polako je primeo cigaretu ustima i kresnuo šibicu.

Darouov partner je najzad odlučio da stane na svoje noge.

Zaplet je postao gori nego što je mogao i da zamisli.

Pretila je opasnost da ostane i bez Daglasovog novca i bez dokumenata kojima ga je mogao ucenjivati.

— Možemo da se sporazumemo — oglasio se oprezno. Oči su mu skakale sa jednog protivnika na drugog. Međutim, najviše briga zadavala mu je pojava stranca u crnom, na čijim su se bokovima nalazila dva prokleta teška kolta!

Zaključio je da momak nema veze sa Daglasom i da se umešao na svoju inicijativu.

Tu je postojala šansa da ga preobradi.

— Podešićemo trideset hiljada na dva dela, i svako na svoju stranu — predložio je zatim.

— Zašto? — zakrešta bradonja. — Nas je dvojica protiv dvojice. Ravno pravno! A i Plink je u blizini...

— I on spava — dodade kockar.

— Šta vi hoćete u stvari? — upita čovek sa „stetsonom“.

— Hoću za Dalas — odgovori kockar — a vi mi otežavate putovanje. Kako bi bilo da se razidete? Odmah?

— Ja sam svoj deo obaveze ispunio — javi se Daglas — doneo sam novac. Zahtevam da mi daju ono što mi pripada!

— To вреди dva puta više — nakašlja se Darou.

— Koliko sam razumeo vozača — umeša se kockar — trebalo je da budete ubijeni čim predate novac?

— Tako je rekao, hulja? — upita Tejlor.

— Mene se to ništa ne tiče — na stavio je Holidej — ali mi je napomenuto da i ja mogu da vam se pridružim. E, to već nisam hteo da dopustim sebi, jer sam odlučio da stignem u Dalas, a ne na onaj svet!

— Mislim da s njim nemate ništa zajedničko — pokaza elegantni

Darouov partner na Daglasa — i da niste čovek koji boluje od principa?

— Zašto tako mislite, mister? — okrenu mu se kockar:

— Čovek sa takvim koltovima i u takvom odelu, može da pripada samo jednoj vrsti ljudi.

— Sigurno ne tvojoj, burazeru — prekide ga Džordžijanac glasom koji je pucketao poput slomljenog stakla. — Ne volim ni ucenjivače ni ubice. A vi ste to, izgleda, oboje, zar ne?

Darou okrznu pogledom svog kompanjona. Nije želeo da preduzima ništa dok se on s tim ne saglasi, ili da nekakav drugi znak.

— Neka ostane kako jeste — predloži čovek u „stetsonu”. — Svako na svoju stranu.

— On odugovlači da bi dobio u vremenu — povika Tejlor. — Čeka da mu se ljudi osveste!

— Neće uskoro — nehaljno ga umiri Holidej. — Jedino se vaše da me sekiraju, mister Daglase — obrati se budućem sudiji — ostavio sam ih sa revolverom da paze na vozača. Kako bi bilo da nastavimo put?

— Ali... moji papiri?

— Daće vam vašu hartiju — obećava kockar i upravi svoj ledeni pogled u Daroua.

— Ili možda neće? — zapita se Holidej, spustivši ruke niz telo.

Tejlor se pognu.

Osetio je da dobija saveznika i bilo mu je mnogo lakše. Zagonetni putnik zračio je u polutami čeličnom voljom i odlučnošću.

— Dakle? — upita kockar.

— Daj mi, Darou — povika čovek u „stetsonu”.

Bio je to providan signal za obračun.

Možda je Darou nekada bio brz, ali ovog puta su mu se odsekle noge kada je ugledao kako u njega zjape dva tamna otvora!

Nebesa!

Jedva je dotakao dršku svog kolta, a stranac mu je izazvao grčenje u želucu svojom munjevitom reakcijom.

A Tejlor i Daglas bili su zadihljeni mađijskom veštinom bledolikog kockara.

Tejlor nije ni stigao da se posluži svojom puškom.

Sve je bilo gotovo!

— Baci to! — pokazala Holidej Darou na oružje.

— Ja nisam naoružan — podiže ruke čovek u „stetsonu”, pokazujući na bokove. Bio je bez opasača.

— Takvi obično imaju maramice u unutrašnjem džepu — dobaci Holidej. — I sa njom izvuku „deringer”!

— Ja ću to proveriti — preporučio se Tejlor i uputi prema ovome. Pošto mu je nabio cev puške u stomak, vešto mu pretrese džepove.

— Nema ništa — obavesti zatim.

— Onda uzmi ove papire od nje govog pajlaša.

— Sa zadovoljstvom.

Tejlor priđe Darouu s leđa i kratkim udarcem kundaka ga posla na zemlju.

Daglas je žurno dograbio smotuljak koji je Tejlor izvukao ispod Darouovog mantila i grozničavo ga

pregledao, komad po komad. Kada se uverio da su to oni pravi, počeo je da pretura po džepovima.

— Ovo vam treba? — upita kockar i podnese mu pod lice upaljenu šibicu.

— Pogodili ste — prvi put se osmehnu Daglas. — Zapaliću ovo đubre, koje nekima znači zlato...

Čovek u „stetsonu“ je tupo zurio u plamen što je lizao oko Daglasovih šaka i gutao dokaze.

— Znao sam da hoće da me smaknu pre izbora, ali se nisam nadao da na to računaju i posle. Čak su spremni i da ubijaju!

— Znači li to da odustajete od svog položaja? — upita kockar.

— Nipošto! — ispravi Daglas svoja ramena. — Tek sad mi se dopada! Moj neprijatelj nisu obične ubice, mister, već snage koje imaju svoj program nasilja i rasnih predrasuda...

— Nikad nisam mario za politiku — završi Holidej svoj deo razgovora.

— Ostajete li u Dalasu?

— Ne! Moj cilj je Šerman.

— Šerman? To je podaleko... Ali, ostaćete koji dan kao moj gost? Morate mi obećati.

— Ne — glatko odbi ovaj.

— Ipak, ja vam dugujem više nego što to mogu da izrazim rečima...

— Nikome ne dugujem niti zadužujem — skoro neprijateljski odgovori kockar. — Želim da nastavim put za Dalas onako kako sam počeo.

— Ja ću voziti — ponudi se Tejlor — ali, šta ćemo s njima?

Daglas se gadljivo okrete prema Darou i elegantnom lupežu koji ga je vraćao svesti.

— Nemam nameru da se spuštam na njihov nivo — rekao je. — Ne ka se nose do vraga!

— Ali — pobuni se Tejlor — hтели su da vas ubiju? Zar ćete ih pustiti nekažnjene?

— Ja sam sudija, a ne šerif — sieže ramenima Daglas. — Biće dovoljno da im povedemo konje. Možda su željni pešačenja?

Pratilac kočije je negodovao, ali nije bio oran za dalju prepirku.

Gven Tejlor ponese Daruovo oružje i u blizini pronađe tri konja. Poveo ih je prema kočiji.

Daglas i kockar već su koračali u tom pravcu.

Neobični saputnik je utočio u ne-shvatljivo ćutanje, kao da je time bežao od konvencionalnih razgovora. Ispred kočije zatekli su ženu i njenu kćerku, obasjane zelenkastozućkastom svetlošću fenjera sa strane.

Mirel Daglas krenu prema svom mužu, raširenih ruku.

Njena kćerka je još uvek držala u ruci kolt koji joj je nedavno tutnuo u ruke Holidej.

— Malo je težak? — upita kockar. Ona se osmehnu, na kratko.

— I tvrd je — reče. — Počeo je da se budi, a ja sam ga onda ponovo udarila...

— Znao sam da se u vas mogu pouzdati — odgovori kockar.

— Šta se tamo sve dešavalo?

— Otac će vam sve ispričati — posavetova je kockar — ja ću da pogledam svog ždrepcu...

Donald Daglas je tek sada osetio malaksalost; tek sada je saznao kako se opasnosti izložio i za koliko ju je izbegao.

Dok je odgovarao na bujicu ženinih pitanja, grleći kćerku Barbaru, umešao se i Gven Tejlor. On je doveo konje, ali i tri para čizama preko ramena!

— Malo su se bunili — rekao je — ali sam ih ubedio da će lakše trčati bosu po savanil!

Daglas samo zavrte glavom.

Stiv Larsen je još uvek spavao dubokim snom posle ponovnog udara koltom po glavi.

— Da izujem i njega? — upita Tejlor.

— Njega ćemo povesti — reče Da glas. — Ugrozio je direktno život mojoj ženi i kćerki, kopile!...

— Kakve su to reči, Donalde? — zaprepasti se žena.

— Kaubojske, dušo — nasmeja se sudija i okrete prema Tejloru. — Gde je on?

Iznenada, odsustvo Doka Holideja kao da veče učini prohladnijim i tajnovitijim.

— Rekao je da će pogledati svog konja — javi se Barbara.

— Konja nema ovde! — povika Tejlor.

Daglas skupi usta, zagledan u mrak.

— Odjahao je... — proćedi Daglas, ošamućen tim saznanjem. — Odjahao je kao duh... Kakav je to čovek? Ne dozvoljava da mu se zahvalim, ne govori ni svoje ime, napušta nas bez pozdrava i bez razloga... Ko je on?

Niko nije znao da odgovori na to.

Stajali su tako okrenuti prema severu, iako niko od njih nije umeo da objasni zašto su gledali baš u tom pravcu.

VI

Denison, na obali Red Rivera, četiri dana kasnije.

Samo što je završio jednu vožnju kasno uveče, Marka Drubsa su digli iz kreveta pred zoru. Trebalo mu je dobrih desetak minuta da dođe sebi i prepozna kurira Fregonove banke.

— Šta hoćeš, Smajli? — progundao je Drubs, stavljajući noge na beton svoje male sobice. — Kog da vola me budiš? Znaš li kada sam stigao sinoć?

— Ne znam — odgovorio je momak nestprljivo — ali me je mister Fregon poslao po tebe.

— Po mene? Šta hoće?

— Da odmah dođeš tamo.

— Gde?

— U banku, gde inače? I nemoj da gnjaviš...

Drubs ostade sam.

Otresao je glavom, doteturao do latora i sručio bokal vode na teme.

Pretpostavljao je da bankar Ajvor Fregon ima zaista nešto važno i poverljivo da mu kaže, čim ga po ziva sebi, u svoj kabinet.

Dvanaest godina Drubs vozi za kompaniju „Triniti Teksas ekspres“. Dvanaest godina truckao je putevima od Denisona do Dentona, od Pandeka do Rok Ramosa, od Denisona do Šermana...

To nije bio neki naročiti život.

U tih dvanaest godina nagutao se prašine dovoljno za čitavu večnost.

VAJAT ERP

svake subote
najbolji western romani

Srećom, bio je bez porodice, pa mu je to taljiganje padalo lakše.

S platom je sastavljao kraj s krajem; nikada nije stizala do sledeće isplate. Osamljenost koju je kao pečat nosio kroz život, učinila ga je lakomim na kapljicu viskija.

Naravno, to je radio na putovanjima, u gradovima kroz koja je prolazio, u postajama gde je menjao konje.

Mark Drubs je bio mršav, oronuo, žućkaste kože i masne kose. Leđa su mu bila pogrbljena, a ramena kao da su svakog trenutka pretila da iskoče iz poderanog kožnog kaputa.

Preko široke glavne ulice Denisona pošao je dugim nesigurnim koracima, zapahnut svežim jutrom i tek promoljenim suncem iznad Red Rivera.

U Denisonu, ljudi su Drubsa smatrali osobenjakom.

U kompaniji je važio za vrsnog i tačnog vozača. To što je, na strani, potezao za rakijom, to su mogli samo da nagađaju. Niko ga nikada nije video pijanog na poslu.

Uputio se prema Fregonovoj banci.

Nalazila se u samom centru Denisona, na raskrsnici odakle se glavna ulica račvala u dve manje, prema Južnoj i Zapadnoj četvrti.

Bila je to staromodna ali čvrsta zgrada na sprat, sa balkonom od cigala i prozorima koji su ispred belog stakla imali rešetke.

Teška, masivna vrata čuvao je specijalni stražar.

On je sumnjičavo odmerio Drubsa, ali ga nije omeo da uđe u hol. Tu su, uostalom, dolazili najrazličiji

tiji klijenti, od kockara do oronulih kopača ruda. Fregonova banka nije birala — ona je primala svakoga, samo ako je sobom nosio novac za ulaganje.

Drubs skide svoj šešir i steže obe mašakama, plašeći da mu ne isklizne u zaprija popločani pod. Ispred niza šaltera nalazilo se nekoliko ljudi, uprkos ranim jutarnjim časovima. Svi su mu bili okrenuti leđima, pa je mogao da se prišunja pultu koji je ujedno bio prolaz prema blagajni i Fregonovom kabinetu.

— Šta ti ovde tražiš, Mark? — oslovi ga Tip Hedn, glavni Fregonov blagajnik. — Da nisi otkrio zlatnu žilu u koritu Red Rivera?

— Ja... rekao mi je da dođem...

— Ko?

— Mister Fregon.

Hedn se namršti. Debela cigara u njegovim ustima se premesti s jednog kraja na drugi.

— Tebe pozvao? — skoro se isceri. — Jesam li dobro čuo?

U tom se tapacirana vrata bankarevog kabineta otvoriše i na njima se pojavi vlasnik.

— Pusti ga, Tipe! — naredi Fregon.

Hedn se instinktivno nakloni i licem mu se razli ljubazan smešak.

Ajvor Fregon je bio pedesetih godina, sa nešto više sala na stomaku i podvaljku. Odevao se u tamnije boje, ovog puta bio je to tamnoljubičasti kaput širokih revera i bledoplava košulja sa riševima. Pre luk boje zlata imao je, umesto džepčića, izvezen monogram od slova A. F.

— Udite, Drubse — pozva ga ban-
kar.

Kočijaš se nekako provuče pored
Hedna, izbegavajući njegov pogled.

Unutra ga je sačekao još neko:
vlasnik „Triniti Teksas ekspresa“
lično, Erl Snajder.

Drubs se zbuni još više.

Pomislio je da je učinio kakvu
glupost i da mu pripremaju otkaz
ili, bože sačuvaj, neko suđenje!

Snajder je bio debeljuškast, pos-
lovan čovek, negovanih brkova i
zulufa, predustreljivog osmeha. Obi-
čno se smeškao, čak i kad mu nije
bilo do smeha. Zalizana, uljem na-
mazana kosa presijavala se na sun-
cu koje se provlačilo kroz razmak-
nute zavese.

— Sedite, Mark — ponudi ga
Snajder.

— Sedite — ponovi i Fregon.

Kabinet je bio tako raskošan da
se Drubs nije usuđivao ničim da ga
dotakne. Čak se trgao kada je slu-
čajno kolenom očešao veliku fotelju.

A kad je seo u nju, imao je utisak
da tone!

Fregon zauze mesto iza svog og-
romnog stola, dok je Snajder nasta-
vio da stoji, s njegove leve strane.

Bankar je za Drubsa bio čovek u
oblacima.

U stvari, retko ga je i viđao. Nika-
da ga nije oslovio, ni dublje pogle-
đao. Držao se uspravno, kruto, uvek
elegantno odeven, prava zverka od
koje zaziru i bogati i siromašni.

Šta je takav čovek hteo od jed-
nog kočijaša?

— Dakle, vi ste Mark Drubs —
zavali se Fregon u fotelju, osmat-
rajući došljaka kao zmija žabu. Li-

ce mu nije pokazivalo ništa određe-
no, sve dok se malo nije osmehnuo.
— Koliko ste godina u službi?

— Dvanaest — odgovorio je
Drubs, stegnuta grla, pogledavši u
svog poslodavca.

Snajder klimnu glavom.

— Mister Snajder mi je preporu-
čio vas kao sposobnog, odanog i poš-
tenog vozača — nastavi Fregon. —
Da li je u pravu?

— Mister Snajder otpušta nespo-
sobne — promumla Drubs.

Fregon se ponovo osmehnu.

— Imam poverenja u mister Snaj-
dera, a verujem da to mogu imati
i u vas, s obzirom na njegove pre-
poruke — reče bankar posle kraćeg
ćutanja. — Stvar koju želim da vam
poverim ostaje samo među nama.
Jasno?

Drubs klimnu glavom.

— Koliko primате mesečno?

Vozač pogleda u Snajdera, ali po-
sloдавчево lice bilo je bezizrazno
iako osmehnuto.

— Dvadeset pet dolara, plus pla-
ćen stan — procedi vozač.

— Nije mnogo, nije ni malo —
zaključio bankar, iako je podruglji-
vo okrznuo Snajdera sa strane. —
Poveriću vam specijalan posao...

— Šta treba da uradim? — os-
mell se Drubs da upita.

— Samo da vozite — odgovori
Fregon.

— Gde?

— U Grinvil.

Bankar ustade i odšeta do pro-
zora. Zatim se vrati do stola otvori
fioku i odatle izvadi dva paketića
novčanica.

Sve to spustio je pred vozača, paleći u njegovim očima iznenadnu vatru.

— To je vaše — ponudi mu Fregon. — Dve hiljade dolara da odvezete kočiju u Grinvil kao što to obično činite. Samo da vozite i da vas se drugo ništa ne tiče.

— Dve hiljada dolara? — procedi Drubs. — Da ne vozim kakav dinamit pod sedištem?

Fregon ispod oka pogleda u Snajdera. Vlasnik „Triniti Teksas ekspresa“ sleže ramenima i reče.

— Možete mu reći sve...

— U redu — sa vidnim olakšanjem složi se bankar. Okrenuo se prema ošamućenom Drubsu. — U Grinvilu i okolini bile su velike suše, pa je moja filijala banke bila preopterećena zahtevima za zajmove. S obzirom da čuvam ugled glavne banke, ovde, odlučio sam da u Grinvil pošaljem deo kapitala i opravdam zahteve onih ljudi tamo. A da bi novac preneo sigurnim putem, odlučio sam takođe da to učinim običnom kočijom, u koju se ne može po sumnjati...

Drubs je s mukom pratio bankarevo izlaganje i osetio je hladno oko srca. To mora da je đavolski iznos!

— Hoćete da kažete... da treba da prenesem novac?

Fregon klimnu glavom.

Snajder se umeša.

— Niko osim tebe neće uspeti da to učini, Mark. Ti poznaješ teren, dobar si vozač i sve će izgledati uoblčajeno...

— A putnici?

— Kočiju sam otkupio za svoj račun — ubaci se Fregon — s obrazlo-

ženjem da njom prebacujem u Grinvil neke ljude da održavaju red i čuvaju kasu za vreme isplate zajmove. Međutim, ti ljudi nisu toliko važni. Oni ne znaju da novac ide kočijom kojom putuju. Oni su plaćeni da tamo budu desetak dana i ništa više. Novac će u Grinvilu primiti moj čovek po imenu Dilbert Monro.

— Kakvi su to ljudi? — pomenu Drubs.

— Revolveraši — nasmeja se Fregon. — Našao sam ih u Rok Ramosu. Opasni su, i biće dobra straža zlatu, iako toga nisu svesni.

Fregon podiže nož za sečenje hartije i odmeri ga u ruci. Međutim, mislio je na nešto sasvim deseto.

Drubs je gledao u dolare i znao je da pristaje.

— Koliko je to novca? — upita.

— To nije važno — uzvрати bankar. — Nalaziće se pod sedištem, ugrađen tako da će ličiti na njegov deo, a nikako na kovčežić. Mislim da nemam razloga da pitam pristajete li ili ne?

— Naravno da pristajem. Kada krećem?

— Odmah!

— Odmah? Ali...

— Oni ljudi su u kočiji, čekaju samo vozača. Imate toliko vremena da iz sobe ponesete ono najneophodnije za put. Dajem vam deset minuta!

— Stići će on i ranije — reče Snajder. — Poznajem ja svog vozača... On je najbolji!

Drubs promrmlja nešto kao znak pozdrava, strpa novac pod kaput i iziđe iz kabineta.

VII

Kada je Mark Drubs uleteo u svoj sobičak po kabanicu i čuturicu za vodu, osetio je nečije prisustvo iza vrata. Onda mu je neko prislonio cev na potiljak i on se sledio!

Zatim se čuo glasan smeh i cev je skliznula.

Drubs se okrete.

— Fajt! — skoro je dreknuo vozač. — Nije mi de takvih šala!

— U redu, nemoj biti nervozan na prazan želudac. Došao sam poslovno.

Bio je to onizak, plećat momak u prašnjavom odelu, u košulji od pamuka i platnenim pantalonama s niško obešenim koltom kalibra 44.

Lice mu je bilo pegavo, široko i nekako pljosnato. Kosu boje slame pokrivaio je izgužvan, pohaban „melba“ šešir.

— Zašto si došao? — upita Drubs.

— Smit je poslao tvoj deo — reče ovaj i baci na prijavu sto svežanj novčanica. — To je od poslednje pljačke...

— Koliko je?

— Hiljadu dolara, kao što je obećao!

Drubs odsutno klimnu glavom.

Rasel Fajt se podboči.

— Ideš kao dripac, živiš u sobi koja je pre ćelija nego odaja za stanovanje, ne pušiš, ne skitaš, ne juriš žene... gde onda slažeš novac koji zaradiš?

— Ne tiče te se! — obrecnu na njega Drubs. — Žurim.

— U redu, idem. Smit je kazao da jašemo dalje, na sever. Ovde je postalo vruće za nas.

— Odlazite? — trže se Drubs. — Ali...

— Šta se desilo?

Vozač priđe vratima i proveri da li ima koga u blizini. Pošto se uverio da nema, priđe sasvim blizu posetiocu.

— Možda imam nešto veliko — reče tiho — za oproštaj?

— Šta to?

— Vozim novac za Grinvil. Ne znam koliko je, ali slutim da je veliko.

— Kakav novac?

— Fregonove banke! Šalje za filijalu...

— Šalje ga kočijom?

— Ne vići! — upozori ga Drubs. -- Izabrali su mene, kao poverljivog i veštog vozača moje kompanije. Bio je i gazda tamo. Oni hoće da to prebace ovim putem, jer je ne upadljiv...

— Ima li putnika?

— Trojica — slaga Drubs — ali, oni nemaju pojma s kakvim se tovarom voze...

— Pričaj mi brzo, ali jasno... — mrnuu Fajt laktom vozača — možda će se to svideti Smitu...

VIII

Desilo se baš ono što Vinigejt Smit nije želeo: Kejzi Adams je povukao brže od njega!

Bilo je to pre podne na domaku Denisona, u brdima Poní Galča, odakle se Red River video kao uzana, poniklovana traka na valovitoj, zelenoj haljini od trave i lišća.

Venigejt Smit se gorko osmehnuo, pogledao u svoj kolt i zaključio da njegovo vreme prolazi.

Četrdeset sedam godina na ramenima, hiljade milja iza, prošlost pu na proketo opakih dana u kojima se sa smrću bratimio više nego sa viskijem od Igl Pasa do Laboka.

Mladić preko puta njega bio je na pragu dvadesete.

Zato je Smitov osmeh bio gorak: video je sebe nekad. Sebe, i Brajana Adamsa, čiji ga je sin sada nadmašio u potezanju.

Mladić je zadovoljno vratio kolt za pojas. Imao je uglasto lice sa nešto ispupčenijim jagodicama, oči boje lešnika, dugu smeđu kosu koja se uvijala pri dnu i prosipala po oko vratniku kratke kožne jakne.

Na obrazima su mu se javljale dve „jamice“ pri osmehu i po tome je neodoljivo podsećao na oca.

— Je li sad bilo dobro, ujače Vini? — upitao je momak.

— Jeste.

— Kao otac?

Smit stisnu usta.

— Stalo ti je da budeš kao on?

— Veoma... Uostalom, zar bih mogao da budem nešto drugo nego on?

Možda je i u pravu, pomisli Smit.

Vinigejt Smit je dostojanstveno podnosio poplavu sedih vlasi u svojoj kosi. Nosio je belu košulju širokih rukava i vratnu maramu boje limuna. Uzane pantalone bile su mu uvučene u čizme visokih sara sa vezom pri vrhu.

Imao je crne, sjajne oči i bakarnu kožu.

Spustio se na jedan kamen, još uvek držeći kolt među prstima.

Mladić mu priđe.

— Ljut si? — upita.

— Možda sam samo umoran — odgovori Smit.

— Šta čekamo sada?

— Fajta! Otišao je u grad da nešto obavi. Posle toga jašemo na sever.

Kejzi Adams se lupi šakom po opasaču.

— Sad smo isti — rekao je. — Više ne moraš da me uzimaš pod svoje. Vreme je da budemo rame uz rame, ujače Vini.

Smit skide šešir i nadlanicom obriše znoj. Kamenjar u kome su se nalazili upijao je sunce kao sunder. Bio je vreliji od peći.

— U redu — kazao je Smit — naučio si da potežeš brzo. Naučio si da jašeš. Čini se da sve znaš, zar ne? I šta ćeš sada?

— S tobom, eto šta!

— Zašto? Imaš pred sobom čitav život. Možeš da biraš!

Adams zavrte glavom.

— Bolje da o tome govorimo drugom put...

— Hoću baš sada! I to ovde! — viknu Smit.

Mladić stavi nogu na jedan kamen i osloni se laktom o butinu.

— Ujače Vini — lagano je izgovarao — sramota je da lenstvujem na tvoj račun. Dok si ti jurio po Teksasu, stavljao glavu u torbu, pljačkao, bežao i krio se pred potarama, mene si pustio da plivam u kockarskim dugovima i spavaćim sobama... Ne želim da me maziš više! Bez obzira koliko ti je moj otac bio prijatelj.

— Nisam hteo da budeš na ovoj strani zakona. Kejzi!

— E meni, se ta strana dopada. I

prestani da se ponašaš kao starija sestra. Imam dvadeset godina i umem sve, bar koliko i Rasel Fajt, kao ne ti... I još nešto: ime Adams ne može da iščezne! Nastaviću tamo gde je otac stao...

Vinigejt Smit uzdahnu.

Ovom mladolikom i plahovitom momčiću zamenjivao je oca već punih devet godina. Od onog dana kada su Brajana Adamsa uhvatili prilikom pljačke državne banke u Ebi lejnu. Tom prilikom stradao je zamjenik šerifa, mada se nije znalo tačno ko je od tri napadača pucao...

Adams je osuđen na dvadeset godina u Jumi. Međutim, samo posle dve godine tamnovanja uspeo je da pobegne i zametnuo je svoj trag. Govorilo se da je stradao u Mohavskoj Pustinji, da ga je potera ubila ne sluteći da se radi o njemu... Svašta se govorilo o bekstvu i nestanku Brajana Adamsa, najpoznatijeg otvarača bančinih sefova između Arkanzasa i Rio Grande.

Jedno je, ipak, bilo istina: godine su prolazile, a vesti o Adamsu postojale su sve ređe i sve nesigurnije. I s njihovim nestankom umrla je u srcu njegovog sina nada da je otac živ i da će ga nekada naći.

— Oprosti, malo sam se zaletio — prenu Smita mladićev glas.

Ovaj odmahnu rukom.

— Mislio sam da tebi bude dobro — reče. — Vreme je i da o ocu manje misliš.

— Znam da su ga odveli i da si me ti uzeo kod sebe. Tolike godine brineš o meni, nabavljaš mi odela, konje, snabdevaš novcem... To ne može da traje večno! Moram to da vratim, ujače Vini. Jahaćemo za-

jedno, ti i ja: Smit i Adams, kao nekada, a?

— Mlad si i...

— Ja sam sin svoga oca, a ti si njegov najbolji prijatelj. Pričao si mi o njemu da je divan čovek, jedan od najboljih. Pljačkao je, ali nikada nikoga nije ubio. A znam da si i ti sličan...

— Brajan me je zakleo da se brienem o tebi — rekao je Smit. — Tog kobnog dana bio sam na drugoj strani, drugim poslom, a on kao da je slutio da mu se nešto može desiti... Da, tako je to bilo. Devet godina me peče misao da sam mogao biti uz njega i da se sve moglo završiti drukčije.

— Važno je da smo zajedno.

— Ne odustaješ? Nisi svestan da smo mi stalno jednom nogom u zatvoru ili paklu? Zakon nam je stalno za petama i to nije posao za tebe. Nisi još ništa loše učinio i možeš da počneš jedan sasvim nov život. Ja ću ti ga obezbediti...

— Ne!

Smit besno baci o zemlju svoj šešir.

— U redu — reče — neka ti bude. Ali, pazi: ako ti se prvi put ne svidi, jaši dalje od mene!

Vinigejt Smit nije voleo mnogo ljudi oko sebe. On i Brajan Adams su ranije organizovali bande od najviše četiri čoveka. Što se tiče Smita, u poslednje vreme jahao je samo sa Raselom Fajtom.

Momak je bio lukav, brz, odvažan i hitar.

Sad im se pridružio i Kejzi.

Pobegao je iz Fort Vorta pošte jedne tuče i potražio Smita na od-

ređenom mestu. Ovaj mu je uvek ostavljao na uvid svoj položaj u toku jedne nedelje pa ga je tako mlađi Brajanov sin lako pronašao u Poni Galču.

Njihov logor sastojao se od skitutih sedala, vatre, lončeta za kafu i ćebadi u kojima su spavali. Gore se nalazio „krov” od jedne stene, iznikle iz brda kao džinovski dlan od kamena.

Topot konja trgao je oba prijatelja. Kejzijeve šaka pade na dršku kolta, ali mu se lice opusti.

— To je Fajt — reče.

— Sad možemo da krenemo — promrmlja Smit, ustajući sa kamena.

Rasel Fajt skoči sa konja i rukom ga lupi po sapima da odjaše u hlad. Videlo se da je pakleno žurio, nije se znalo ko je znojaviji, životinja ili jahač.

— Da te ne juri šerif? — dobaci Smit.

— Ja se ne bih pakovao — odgovorio je Fajt i obrisao rukavom znoj. — Bio sam kod Drubsa i čuo sam lepu muziku iz njegovih usta.

Vinigejt Smit se namršti. On nije voleo da lako menja odluke. Pa ipak...

— Imamo li kakav posao? — interesovao se Adams. To bi za njega bila prava akcija.

— Moramo da požurimo ako mislimo da opljačkamo Fregonovu pošiljku...

— Fregonovu? Je li to denisonski bankar? — upita Smit.

— On lično. Ne znam tačno koliko je, ali Drubs tvrdi da nije manje

od pedeset hiljada dolara! Može samo da bude više.

— Hoće li on da vozi?

— Da! I to u poverljivoj misiji. Da bi sve izgledalo obično, biće i nekih putnika...

Smit je razmišljao. Ako su namestavali da odu dalje, na sever, onda bi trebalo da miruju jedan deo puta i izvesno vreme. A da bi mirovali, morali su da imaju zalihe.

Ovo je bila prilika koju nisu smeli da propuste.

— Kuda su krenuli? — pitao je Fajta.

— Za Grinvil.

— Znam jedno mesto dobro za zasedu — procedio je Smit. Onda pogleda u Adamsa. Mladićevo lice više nije zračilo samopouzdanjem i zadovoljstvom.

— Nema ubijanja? — prevali najzad preko usta.

Vinigejt Smit se osmehnu i stavi ruku na Adamsovo rame.

— Drago mi je da to pitaš — reče. — Ne, nećemo ubijati. I tvoj otac i ja uvek smo to izbegavali, iako to zvuči glupo. Nikada nismo ubili, čak ni u samoodbrani. Bili smo dovoljno vični da protivnike ranimo i onesposobimo...

— Ali, treba da požurimo! — umeša se Fajt. — Kočija je krenula iz Denisona kad i ja. Možda neki minut kasnije!

Pojahali su. Fajt je neko vreme jahao napred.

Smit se lati duvana; zavio je cigaretu, zapalio, a onda mamuznuo svog belca da sustigne Fajta. Kejzi Adams se nije odmicao od njega.

Pustara kroz koju su prilazili podsetila ga je na Oklahomu.

Bila je to godina 1865, slom Juga... Bekstva iz dva zarobljenička logora, izmicanje poterama prema zapadu. Novi Meksiko, Arizona, Kalifornija, a kasnije natrag istim putem...

Bila su to sećanja koja se ne mogu izbrisati jednostavnim stiskom očiju. Bio je rat! Jenki su u prvim danima pobeđe palili rančeve i plan taže južnjačkih porodica i simpatizera, divljali u surovoj odmazdi. Tako je Vinigejt Smit ostao bez doma, ali bar sa prijateljem. Brajan Adams je vraćajući se iz rata zatekao grob svoje žene i desetogodišnjeg mališana. Poveo ga je sa sobom, iz mesta u mesto, ostavljajući ga kod brojnih perijatelja koji su se bolje snalazili od njega. A on, nije umeo ništa drugo nego da jaše i puca. To je nastavio i sada, ali, pljačkajući one čijom su zaslugom on i sin ostali bez žene i majke, bez ognjišta...

Smit je bio senka Brajanu Adam-su. Ne samo čuvar leđa i odstupnice; bio je nešto mnogo više, prijatelj. Jahali su rame uz rame, ređe odvojeni u grupama, uglavnom zajedno. Nije bilo povratka južnjačkim kapetanima, njihove slike počele su da ih sustižu na poternicama, ali ih nikada nisu ukrotile. Sve do Ebilejna...

Smit skrete pogled prema Kejzi-ju.

Šta je od Brajana ostalo u sinu? Brza ruka? Snaga? Veliko srce? Osmejak sa „jamicama”? Imao je njegovu visinu, njegove oči...

Jedino ovaj put nije bio za njega. Uostalom, možda je trebalo da se

suoči i s tim. Ukus nasilja nije imao onu čar borbe. Bekstvo pred pušćanim cevima gonilaca nije bilo zanos jahanja prerijom u susret uzbuđenjima.

Neka prvo upozna onu crnu stranu, kako bi se mirnije i odlučnije okrenuo drugoj, svetlijoj.

IX

Kočija za Grinvil prela je na put nad kojim se sklapalo drveće.

Mark Drubs je više gledao okolo nego pred sebe. Čak je zaboravio da upotrebi bič i konji su iz galopa prešli u lagani kas.

Tri „putnika” u kočiji bili su slika i prilika najcrnijih desperadosa na koje je mogao da naleti Drubs. Da je birao najgore, bankar Fregon bi se zadržao kod njih.

Trebalo je da Fajtu nagovesti kakvu ima „posadu”. Slagao je da se radi o običnim putnicima, a ne revolverašima.

Uostalom, Smit nije bio mački kašalj. Umeće on i s njima da iziđe na kraj.

Kola su, odjednom, udarila u nešto, iskrenula i ostala tako ukoso nasađena.

Tri putnika su se strmoglavila na suprotan zid kočije, psujući.

— Šta je to, do đavola? — provirio je jedan od njih, zarastao u bradu i sa povezom na levom oku.

Nije sačekao odgovor, ugledao je prednji točak utonuo do polovine u put.

Shvatio je da se radi o rupi. Ne-ko je preko nje nabacao granje, ne-

što zemlje i trave, i tako je učinio „nevidljivom”.

Jednooki se vrati na sedište, zamisljen.

— Šta je? — upita ga ostala dvojica.

Njegova šaka, kao odgovor, pade na opasač.

— Liči mi na napad — promrsi promuklim glasom.

— Šta je? — upitaše ga ostala duge kose, sa trakom preko čela, kakve su nosili Indijanci pred ratničke pohode. — Zar smo postali bogati?

Istog časa senka nekog čoveka izroni na prozorčetu.

Preko lica je imao maramu.

Zatim su čuli vozačev glas:

— Ne pucajte! Predajem se!

— Izlazite! — poziva ih maskirani. Iza njega nalazio se drugi napadač.

— Hajde da vidimo šta hoće — zacereka se jednooki i krenu prvi.

Kad su otvorili vratanca, nabašao na cev puške. Držao ju je Rasel Fajt, sve dok ih Smit ne preuze na sebe. Onda se ovaj pope na sedište i počeo da pretura gore.

„Putnici” su se zgledali među sobom.

Zbog čega ovaj napad? Fregon im je dao nešto akontacije dok ne stignu u Grinvil, ali se zbog toga ne zaustavlja kočija! I to u pokrajini kojom vrljaju savezni maršali i lovci na ucene, tražeći bandu Vinigejta Smita!

Kejzi Adams je stajao nešto po strani. Razmišljao je kako je sve ispalo jednostavno, bez ispaljenog metka. Jedino su tri čoveka više

ličila na razbojnika nego na obične putnike.

— Kakve su ovo ptičice, Dadli? — upitao je jednookog čovek sa povezom preko čela. Imao je sastavljene obrve, širok nos i jako izraženu vilicu, na čijoj su se polovini protezala usta u vidu crte.

— Po cvrkutu bih rekao da su izelice — odgovorio je jednooki. Lice mu je bilo široko, smežurano, obasuto crvenkastom bradom koja je skrivala ožiljke.

— Nešto mi pada na um...

— Zaveži! — opomenu ga Smit hladno.

Mark Drubs se smušeno držao po strani, iščekujući rezultat Fajtovih pretraživanja vozačkog sedišta.

— Zar nam nećete prevrnuti džebove? — interesovao se čovek sa povezom na čelu. Kako nije dobio odgovor, nastavio je sprdajući se: — Tako otmeni džentlmeni mogli bi da nam se predstave? Ili su tako čuveni da im to nije potrebno, šta ti misliš, Dadli Holmse?

— Mislim da si u pravu, Alamo — odgovorio je ovaj.

— Sve mi se čini da se iza ove marama — i on pokaza na Smita — nalazi simpatično lice Vinigejta? Ili se varam?

Kejzi Adams pretrnu. Zar su ih prepoznali? To nikako ne bi valjalo, sada kad su mislili da neometano nastave put na sever.

— Ne kaže ni „da” ni „ne” — zavртеo je Alamo svojom dugom kosom. — A ja mogu da im kažem ko smo, zar ne?

— Možeš, da bi ti stavio ime na

krst — smejuljio se jednooki koga je Alamo oslovio sa Dadli Holms.

— Zašto? Kad sve saberemo, nas trojica jedva možemo da iščačkamo hiljadu dolara!

Sunce je đavolski peklo i Adams dobi želju da smakne maramu sa lica. Odustao je u poslednjem trenutku.

— Mi tek treba da se proslavimo u Grinvilu — brbljao je Alamo. — Ja, Dadli Holms i ovaj Fajon Val-ker, koji uglavnom čuti i čeka zgodnu priliku da me učutka šakom po zubima!

Treći putnik nosio je neki svileni šal oko vrata, smotan tako da mu je jedan kraj visio preko opasača. Imao je blede lice i azijske brkove, okrenute nadole, sa zašiljenim vrhovima.

Smit se približi Alamu i munjevito mu uputi udarac koltom po ustima.

Čovek kriknu, a onda zastade pred opasnom blizinom cevi.

— Najpre da umukneš, a onda nastavi da držiš ruke gore! — posavetova ga Smit pretećim glasom.

Alamo ispljunu krv iz usta i krvnički odmeri napadača.

— Možeš se pokajati zbog toga, mister — dobacio je, ovog puta bez šegačenja.

Gore, Rasel Fajt je zagledao sedište, kuckao i nožem zasecao ivice.

— Hej! — uzviknuo je Dadli Holms. — Pa, oni stvarno nešto traže? Zar ne, Valkere?

Valker ne odgovori.

Njega je još uvek zbunjivala činjenica da ih napadači nisu razoružali. Zbog toga ga je i svrbeo prst. Međutim, nije želeo još da ri-

zikuje ništa. Još uvek im nisu savim stali na žulj.

Uostalom, bili su na nišanu. Ljudi pod maramama sigurno su bili dobri strelci.

Jedino je mogao da iskoristi šansu ako okrenu glavu u pravcu koji je...

Ali, Vinigejt Smit kao da mu pročitao misli.

— Ne pokušavaj ništa — reče. — Ostavio sam vam mogućnost da potegnete, da bih vas ubio mirne svesti. To važi za svu trojicu,

Kejzi Adams se osvrte: kao da je sve zamrlo tih desetak minuta. Nigde oblačka prašine, ni s jedne strane.

— Tu je! — čuo se radostan Fajtov povik.

Adams priđe i pomaže partneru da skine kovčežić.

— Do vraga — oglasi se Alamo — zar ima nešto unutra? Zar smo sedeli na zlatu, a nismo ni znali?

— Neko spletkari na naš račun — promrsi Holms.

Smit dade znak Fajtu da otvori kovčeg. Momak opali u bravu, a zatim kleče i odiže poklopac. Kao pod konac poređani, svežnjevi dolarskih novčanica potamnili su sjaj podneva.

— Prevarili su nas — zastenja Alamo. — Dali su nam po trista dolara, a poslali lovnu da nam greje stražnjice!

Njegove rasečene usne istisnule su bujicu psovki dok je zurio u vozača. Onda je odjednom shvatio.

— Ovaj pacov im je rekao! — reče.

Drubs uplašeno ustuknu. Pogledao

je u Smita, ali odatle ne dobi nikakav znak.

— Ja nisam ništa znao — povika. — Ništa nisam uradio, vi ste svedoci! Morate posvedočiti da nisam ni prstom mrdnuo...

— Posvedočićemo — dobaci Dadli Holms, koga su već bolele podignute ruke — ali ne ono što si ti zamislio. Zaglavićeš zatvor pre ručka. Zar ne, Alamo?

— Hoće, tako mi ovog kovčežića ovde!

Fajt vrati poklopac na mesto i sa sedla skide kožne torbe. U njih je počeo da slaže svežanj po svežanj, zagledajući svaki drugi kao da ima želju da ga poljubi.

— Požuri! — opomenu ga Smit.

Glasovi su im bili prigušeni zbog namaknutih marama, ali su se dovoljno čuli.

Ovaj dan bio je neverovatno „lak”: prepad je izveden jednostavno, nije bilo otpora, nije bilo mrtvih, niko ih na putu nije omeo.

Kejzi Adams se pitao da li će to izići na dobro?

Jedan od „putnika”, Fajon Valker, koji je dotle ćutao, odjednom je zastenjao:

— Ruke me već bole — promrmljao je prema Holsu. — A šešir nije više šešir, nego usijani lonac!

— U pravu si — reče ovaj. — Čovek ne može ni da se počese po rođenoj glavi!

— Valjda možemo da ih skine-mo? — upita Alamo.

— Možemo li? — obrati se Holms najbližem, Vinigejtu Smitu. — Možemo li da skinemo šešire i ohladimo ćupove, ako već ne daš da nam krv malo side u prste...

— Ne trudi se — uzvрати mu Smit — ionako pod šeširom nemaš ništa...

— Misliš? — nasmeja se ovaj, tiho, preteći.

Zvuk tog glasa privuče Smitovu pažnju, ali on nije umeo da odgonetne odakle bi mu pretila opasnost.

I Adams i on držali su ih sve vreme na nišanu.

Međutim, pretnja nije bila uzaludna!

Došla je nenadano. Trojka iz kočije se i nije mašila za koltova za pojasom.

Dadli Holms, Fest Alamo i Fajon Valker bili su ovežani nevaljalci, okoreli revolveraši, koji su se služili svim mogućim načinima da doskoče drugima.

To su učinili i ovog puta.

Bio je to koban dan za neuhvatljive pljačkaše i naslednike legendarnog Brajana Adamsa.

„Putnici” iz kočije samo su još malo podigli ruke gore, naviše, prema svojim šeširima. Onda su munjevitio zavukli šake pod njih, i opalili.

Kejzi Adams je registrovao te pokrete kao kroz maglu.

Kada je shvatio da su imali skrivene džepne pištolje u postavi šešira, bilo je kasno...

Mora da su dugo uvežbali taj trik, čim su ga izveli tako složno, hitro i precizno!

Vinigejt Smit je posrnuo i ispuštio pušku. On je bio najbliži i najlakši za ciljanje.

Rasel Fajt je trgao šaku, ali su mu zasmetale torbe sa novcem, prebačene preko ramena.

Pao je i on!

Trijica revolveraša su potom istrigla svoje koltove sa bokova i zasušla vatrom već popadale ljude. Mark Drubs je dobio svoje pretposljednji; pokušao je da se spase bekstvom, ali ga je stiglo zrno iz Valkeovog kolta.

Kejzi Adams bio je kao oduzet.

Video je svog prijatelja kako je pao. Nije mislio ni na šta drugo nego da pojuri da mu pomogne... Da ga podigne sa zemlje i uspravi.

Onda je osjetio udarac u grudi!

Smrt, bilo je sve što je pomislio dok je padao. Ali, izgledalo je da mu presuda odlaže. Ništa nije video, kapci su mu bili teški kao olovo, ali je čuo kretanje, poluglasne povike i zvuk kada se okrene ispražnjeni magacin revolvera.

— Koliko toga ima? Pedeset? Sto hiljada? — čuo je nedaleko od sebe. Sigurno su otvarali torbe sa novcem.

— Nećemo sad brojati, Alamo!

— Da delimo?

— Ne! Stavićemo ga negde da se „ohladi” i kasnije doći. Bankar se sigurno poslati šerifa, a možda i detektive? Zašto da vučemo eksploziv sa sobom? I da se razdvajamo?

— Ali, ipak će nas tražiti? — javi se i treći. — Mi smo bili u kočiji, a napadači su mrtvi. Nas nema, novca nema. To se može sabrati i na prste.

— Neka sabiraju — smejao se Holms. — Dotle ćemo mi biti na drugoj strani.

— U Meksiku? — predlagao je Alamo.

— Ne, već negde blizu. Negde gde im neće pasti na pamet da bismo mogli biti. Recimo... u Šermanu?

Nekoliko trenutaka vladao je tajac.

Onda se oglasi Valker.

— Hajde! Nećemo valjda čekati ovde nove svedoke?

— Da vidimo je li neko ostao živ? — upita Holms.

— Niko se ne pomera...

— Ko zna?

— Čekajte — viknu Alamo — neko dolazi! Neki jahač...

— Kreći! — pozva ih Valker. — Potražimo njihove konje, mora da su u blizini, i hvatajte maglu!

— Ko nosi torbe neka jaše ispred — cerio se Alamo.

Adams je osluškivao. Čulo se komešanje, rzanje konja, a onda je sve to kratko potrajalo i pretvorilo se u užurbani topot. On pokuša da otvori oči, ali sunce kao da mu je zatvaralo pogled. Pržilo ga je u lice.

Pridigao se na laktove, dok mu se u glavi vrtelo.

Ništa se više nije čulo.

Tišina je plegla po telima Viničejta Smita, Rasela Fajta i Marka Drubsa.

Kola su ostala u istom položaju, s prednjim točkom zarivenim u drum.

Ostao je samo jedan konj iz zaprege.

Adams se malo pomeri. Krenuo je prema ispruženom Smitu.

Ništa ga nije moglo sprečiti da dopuzi do njega. Tog čoveka je vo-

leo kao oca. Nije želeo da poveruje u njegov konačni odlazak.

— Ujače Vini... — škripao je, s bolom u grudima. Malaksavao je, ali nije odustajao.

Učini mu se da se Smit pomerio! Još samo malo...

Lakat po lakat. Usta su mu se punila prašinom, pod prstima je osećao lepljiv dodir sopstvene krvi.

Najzad je stigao do prijatelja. Pao je glavom na njegove grudi; oči su mu se sklapale i cela šuma, gore, pomahnitalo se vrtela.

Onda se ponovo pridigao s napotom.

— Ujače Vini...

Izdavala ga je snaga. Glava mu ponovo klonu na Smitova prsa.

Tada ga je čuo. Jasno je čuo reči:

— Bo Bajron... Šerman...

— Ujače Vini...?

Nije vredelo. Vinigejt Smit bio je mrtav. Izgovorio je poslednje reči i izdahnuo. Adams mu prstima dotače lice i oseti zategnutost. Oseti smrt.

Nikoga nije bilo u blizini. I njemu je predstojalo umiranje.

Gore, već je primetio da se okupljaju lešinari. Da je samo mogao da izvuče revolver i da opali po njima...

Gubio se sve više.

X

Bilo je to ipak vraćanje u život. Kejzi Adams je osetio ogromno olakšanje: disao je komotnije, manje ga je bolelo, pa ipak se na neki način plašio da otvori oči.

Neko je bio kraj njega!

Da se nisu vratili revolveraši? Ne, da jesu, sigurno bi ga već ubili. Pominjali su nekog jahača da dolazi, to mora da je bio on.

Lagano je skliznuo rukom prema boku.

Nebesa!

Kolt je bio u koricama. On odahnu; opasnost je znači minula.

Kejzi Adams se za trenutak setio svega...

Bio je sam. Bez Smita, njega su čekali osamljenički dani. Dani potrage. Ostao je živ, da nosi u sebi likove trojice iz kočije. Likove koje nikada neće moći da zaboravi.

Osetio je miris kafe.

Pogledao je ispred sebe. Nalazio se u hladu, ne više na onom mestu gde je izgubio svest. Video je kočiju levo od sebe, ali, od leševa nije bilo ni traga ni glasa!

Okrenuo je glavu i ugledao čoveka za tek raspaljenom vatrom. Grejao je lonče za kafu.

Onda je bio svestan zavoja na grudima.

Jedan divan, šareni ždrebac, pasao je nedaleko od njih.

— Ko ste vi? — upitao je slabim glasom.

Neznanac se okrete. I ugleda u ranjenikovoj ruci otkočen revolver.

Lice tog čoveka bilo je hladno, savršeno mirno i nedokučivo.

Pogledao je u cev i hladno nastavio da podgreva kafu.

Kada je završio, on se podiže i pođe prema mladiću.

— Gde su moji prijatelji? — upita Adams.

— Koji?

— Oni mrtvi... kraj kočije?

— Zar nećeš kafu, burazeru? — upitao je neznamac. Stajao je visok, urastao u nebo, sa dva pakleno teška kolta na bedrima.

Upereni revolver nije napravio nikakav utisak na njega.

Kao da ga nije ni video.

— Odgovorite mi prvo na pitanje — uzvratila Adams.

Čovek sleže ramenima i mirno prosu tečnost u prašinu.

— Obično se ne bakćem s budalama, dobaci mu ovaj, paleći mirišljivu cigaretu. — Pošto vidiš nebo, ja mogu da krenem...

— Šta se desilo? — spusti Adams kolt, uviđajući da je prenaglio. A možda ne bi bio u stanju ni da pritisne obarač. — Koje je ovo doba?

— Popodne, mladiću...

— Popodne? Ali... Ko ste vi? Kako ste me našli?

— Prolazio sam — odgovorio je u crnoodeveni stranac. — Tebi sam izvukao metak i previo te. Ostale sam sahranio, da se lešinari ne bi prešli...

— Previli ste me kao da ste doktor — primeti mladić.

— I jesam. Ali zubni...

— Odlazite?

— Da! Javiću u prvom naselju da dovezu neka kola za tebe. Nisi za jahanje bar neki dan...

Adams je ćutao.

Njemu nije padalo na pamet da sačeka bilo kakva kola.

— Ne pitate me ko sam — udahnuo je — ni šta se desilo?

— Ne tiče me se — odgovorio je ovaj odlazeći prema šarcu. — To je tvoj problem.

— Nema više kafe?

— Nema! Nisam čuo da si tražio?

Neko je mogao da naiđe, pomisli Adams. Nemoguće da dosada tim drumom nije prošao živi stvor. A ako jeste, šta mu je mogao ispričati stranac? Otkuda kočija na putu, bez vozača, bez prtljaga, bez putnika?

— Bili su — rekao je Adams poneznanečev glas. On skrenu pogled prema humkama kraj drumu. Viničejt Smit je zaslužio lepše mesto, i on će se potruditi kasnije da mu bar grob obeleži i ulepša.

— Bili su — rekao je Adams polako — ali sad ih više nemam.

— Možda je i bolje — zaključila sagovornik proveravajući sedlo.

— Šta vi znate o prijateljstvu? — oštro uzvratila mladić.

— Možda i ne znam — složi se ovaj — ali puno znam o neprijateljima...

Mladić vrati kolt u futrolu. Preostalo mu je jedino da iz zaprege izvuče jednog konja i pojaše. Čekao je samo da se nepoznati spasilac udalji.

— Treba da vam zahvalim — rekao je potom. — Verovatno vam to ne prija?

— Tačno!

Pošto je uzjahao, neznamac mu dobaci čuturicu sa vodom i ćebe.

— Šta je to? — iznenadi se Adams.

— U slučaju da ti padne na pamet da jašeš, stavi ovo preko konja. A voda će ti dobro doći dok bućeš izbegavao ljude.

Zatim se okrenuo i bez pozdrava odjahao.

— Kako vam je ime, doktore? — dozva ga Adams, ne verujući da će ga ovaj uopšte čuti.

Ipak ga je čuo.

Okrenuo se u sedlu samo rame-nom.

— Zovem se Dok.

— Samo tako... Dok?

— Dok Holidej, burazeru. Je li ti sad lakše?

Kejzi Adams ne odgovori.

To ime je itekako dobro znao. Pominjali su mu više puta dok se kartao i poredili ga sa satanom.

I ta kockarska ajkula desila se tu da mu pomogne i da ga previje. Reči su mu zamrle na usnama. Čutke je gledao kako se vitki jahač udaljava.

Tada nije ni slutio da će im se putevi uskoro ukrstiti.

XI

Dva dana kasnije, kasno popodne, tri jahača su napustila Kajova Kemp na putu za Šerman.

Bili su to Dadli Holms, Fest Alamo i Fajon Valker.

Samo neznatnu količinu krvavog novca poneli su u svojim džepovima. Ostatak su ostavili na sigurnom mestu i svako je za sebe iscrtao plan skrovišta na kome su ostale torbe pune Fregonovih dolara.

Čak su se lišili i najobičnijeg luksuza, samo da bi delovali neupadljivo. I dalje su izgledali prljavi, neugledni, zarasli u brade i kosu.

Alamo je preko leđa imao samo prsluk. Bio je mišićav, brbljiv i uvek žedan. Za pojasom od svile nosio je nož, a preko svega toga opasač nabijen mecima.

Fajon Valker bio je čutljiv kao i obično. Šal oko vrata pokrivaio je modrocrveni ožiljak od konopca, s kojeg su ga pajtaši skinuli u poslednjem trenutku, milju od Čikaše, u Oklahomi. Uglavnom je čutao i nije obraćao pažnju na Alamo-va preklapanja, sve dok se na ovoga nije proderao Holms.

— Do vraga, Alamo, umeš li o nečemu drugome osim o Fregonu koji će ziniti kada mu umesto sanduka sa „lovom“ donesu četiri leša?

— Pa, zar nije smešno?

— Jeste bilo dok si rekao dva puta. Sad bih zaplakao kad te slušam!

Alamo sleže ramenima i nastavi da se cereka samom sebi.

Izbili su na brežuljak gde je iznenada počeo da im preko šesira nadolazi povetarac.

— Neko vreme izbegavaćemo pića — napomenu Valker.

— Zašto? — skoro kriknu Alamo, kome su usta već počela da prskaju od žeđi.

Valker ga pogledao kao šugavog psa.

— Da ne bi izbrbljao koješta na prvoj tezgi — dobaci mu objašnjenje.

Alamo htjede da protestvuje, ali ga preduhitri Holms.

— Valker je u pravu — reče. — Za ovim novcem se još uvek traga, a verovatno i za nama. Čekaćemo da vreme proradi za nas. I nema odvajanja, zajedno svuda!

— Ništa ne razumem — gundao je Alamo — tolika para, a mi se potucamo kao skitnice. Zašto ne sjurimo na jug, prema Meksiku?

— Zato što nas tamo i očekuju — strpljivo mu razjasni Valker. — Svi beže u Meksiko, svi! I svi ih tamo sačekaju pre granice i daju besplatnu kartu za Jumu ili Seskatavu. Voliš li da tucaš kamen, Alamo, ili da grliš senjorite neki mesec kasnije?

— Ipak...

— Uostalom, pošli smo da čuvamo red u Grinvilu. Zamisli da imaš samo to u planu.

— To mi je teško da zamislim — odmahnu Alamo rukom — kad sam video onu gomilu dolara...

— Onda ćemo te naučiti pameti — zapreti Holms.

Alamo pljunu u stranu.

— Koliko imamo do Šermana? — upita Valker.

— Otprilike deset milja.

— Prenoćićemo pre grada.

— Zašto? — zareža Alamo. — Kakve su to sad smicalice, Dadli? Zar pred gradom pa da spavam napolju? Neka mi to neko bolje objasni!

— Manje smo sumnjivi ako ujutru uiašemo — reče Holms.

— Kako bismo bili sumnjivi? Tamo nas niko ne poznaje!

— Baš zato — prekide Valker dalju diskusiju.

Alamo opsova.

Valker ne obrati pažnju na svog goropadnog partnera.

Njega je više brinula sopstvena nesmotrenost kada posle pucnjave nije pogledao ima li preživelih kraj kočije...

Govorio je sebi da nije bilo promašaja, pa ipak... Onaj dugokosi, ridi balavac, kome je marama spa-

la dok je padao, za njega nije bio siguran! Onda mu se to nije činilo neobičnim, ali sada jeste: momak nije posrnuo natrag od udara zrna, već u stranu. A to bi moglo da znači da ga je samo očešalo, ili skliznulo od kosti u otpornije delove tela...

Sumrak se sve više sužavao oko njih kad su s uzvišice ugledali Šerman.

Retke upaljene svetiljke izdaleka su ličile na svíce.

Fest Alamo je suvih usta zurio u grad. Tamo su se nalazili saluni, točionice piva, dobra goveđa šnicla i par nekih lepih nogu.

— Hoćemo li? — pokazao je glavom prema Šermanu. Još uvek se nadao da će Valker promeniti odluku o spavanju napolju.

— Sutra — odgovori Dadli Holms.

— Vi možete da spavate na toj proklesoj travuljini ali ja idem da napipam krevet!

I on okrete konja.

— Ne luduj, Alamo — tiho ga opomenu Valker i ruka mu se uputi ka opasaču. — Zar hoćeš da nas uvališ u neprimliku? Strpi se do jutra ili ćemo te vezati.

Pošto od Holmsa nije dobio podršku. Fest Alamo shvati da se Šerman odjednom udalijo od njega čitavu večnost.

XII

Ušli su u grad u ranim jutarnjim časovima.

Dadli Holms je iz iskustva znao

da su saluni najbolja mesta za provod i za obaveštenja.

A Šerman u njima nije oskudevao.

Prošli su nekoliko manjih dok ne stigoše pred raskošnu firmu „Srebrni konj”. Ogromna bela slova bila su ispisana na crvenoj podlozi, a izrezan konj od dasaka, u prirodnoj veličini, pružao se podno natpisa i svojom grivom „lepršao” duž cele nastrešnice.

Tri došljaka su istovremeno sjahala i, rame uz rame, stupila u prostoriju, tek provetrenu i spremljenu za posetioce.

Suvonjavi barmen čistio je poslednji red boca iza sebe i ravnao ih kao pod konac. Veliko ogledalo stajalo je na sredini i u njemu se održavala slika polovine saluna.

Bio je poluprazan. Njihov ulazak nije izazvao osobitu pažnju; gosti su uglavnom bili rančeri, koji su ranili u nabavku i, pre povratka, svraćali na čašicu i nekoliko deljenja pokera.

Fest Alamo se uputio prema šanku, kao tigar svom pojilu. Činilo se da ga u tome niko ne može sprečiti.

Udahnuo je duboko vazduh i lupio šakom o ploču.

— Viski! — viknuo je.

Barmen je samo okrenuo glavu i nastavio da namešta boce.

Holms i Valker se pridružiše svom kompanjonu, opkolivši ga sa obe strane. Alamo oseti kako na njega pada leđ Valkerovih očiju.

— Samo dva prsta, Alamo — rekao je on tiho.

— Tri? — namignuo je ovaj.

— Dva — ostao je pri svome Valker.

Alamo ispruži ruku i dohvati barmena za košulju. Skoro ga je odigao sa zemlje, a onda drugom rukom okrenu prema sebi.

— Nisi baš gostoljubiv, a? — dobacio mu je i uneo mu se u lice. Pogled mu je bio ubilački.

— Šta... šta ste rekli? — procedio je čovek, zastrašen velikim šankama koje su ga odigle kao džak, i to preko šanka.

— Viski! — zaurla Alamo, a onda se naglo osmehnu. Bio je to opak osmejak. — Ili da ponovim još jednom?

— Ne treba...

On nasu punu čašu. Alamo pruži ruku da je uzme, ali ga Valker opomenu:

— Dva prsta...

— Čuo si ga? — pisnu Alamo na barmena. — Dva prsta!

— Da mister...

Pošto je iskapio piće, Alamo se obližnu. Pogledao je Holmsa i Valquera, s nevericom:

— Zar vi nećete?

— Ne — odgovorio je Holms i okrenuo se prema barmenu, spustivši se na laktove. Upiljio je jednim, zdravim okom u čoveka, šireći osmeh kao pukotinu u suvoj, sparušenoj zemlji.

— Zar nemaš nikakva pitanja za nas? — obratio mu se sladunjavim glasom.

Barmen zatrepta.

— Pitanja? Ne razumem...

— Pa to: ko smo, odakle smo, kuda ćemo, koliko ostajemo... Zar te to ne zanima?

— Nel Ne upuštam se u raspi-tivanja — odmahnuo je ovaj glavom. — Jednom sam to učinio i dobio po glavi...

— Gle? A koga si to ispitivao?

— Gledam svoja posla. Sitna sam ja riba za vašeg gazdu, ako vas je on poslao, ovamo...

Na Holmsov upitni pogled, Fajon Valker samo sleže ramenima. Za to vreme, Alamo je pogledom ispijao celu bocu na ploči bara. Ako Valker i Holms nastave sa čavrljanjem on će tu bocu neprimetno strpati pod prsluk i kasnije, na miru iscediti iz nje poslednju kap!

— Baš si nas zagolicao, prijatelju — nastavi Holms i položi na šank dva srebrnjaka. — Hoće li ovo biti dovoljno da malo više otvoriš usta?

— Šta hoćete? Vi niste Boltovi?

— Ko je Bolt? — upita Valker, upivši pogled svojih zmijolikih očiju u barmena.

— Ja sam Bolt — začuli su dubok glas iza sebe.

Nisu se okretali.

Nisu ni imali potrebe: u velikom ogledalu videli su krupnog čoveka u crnom šeširu ravnog oboda, preplanulog lica i opuštenih krajeva usta u kojima Fajon Valker otkri osionost i prezir prema svima osim prema sebi.

Nosio je sivi kaput od punijeg štofa, prugastu flanelsku košulju i kravatu tamnozelene boje. S desne strane visio je kolt sa drškom od sedefa.

Prvi se okrenuo Valker.

Alamo je čekao da to učini i Holms, kako bi dograbio bocu. Međutim, ovaj je oklevao.

— Ja sam Bolt — ponovi čovek — Nikolas Bolt. Zašto ste spominjali moje ime?

Valker sleže ramenima, počevši brkove vrhom kažiprsta.

— Nismo ga prvi spomenuli — reče.

Bolt je imao malo povijen nos, glatko izbrijanu i namirisanu bradu; delovao je prilično imresivno, raskrečen poput nekog revolveraša pred dvoboj.

Valker opazi iza njega dva vitka, mršava ali žilava pratioca. I oni su bili dosta elegantno udešeni, u ka putima i prslucima bele boje.

Koltovi su im bili pripasani blizu kolena.

— Vidim da ste stranci — nastavi Bolt — i znam samo dve stvari: ili ste na proputovanju... ili ste došli zbog nečega?

— Šta se vama više sviđa — okrenu se Dadli Holms — prvo ili drugo?

— Ono što je najbolje za vas: produžite put!

Alamo se namršti. Za trenutak je zaboravio na bocu. Glas ovog čoveka odjednom mu je išao na nerve. Okrenuo se malo iskošen i odmerio Bolta s prezirom.

— Šta ovaj hoće? — pokazao je prema njemu. — Je li 'on šerif?

Holms se nasmeja.

— Dobro pitanje, Alamo! Da li je šerif? Nisam video da mu ispod kaputa blista nešto...

— Blista sa strane, prijatelju — lupnu se Bolt po revolveru.

Fajon Valker je ocenio da Bolt ima između pedeset i pedeset pet godina. Možda je nekada i bio brz, ali ono što ga je činilo moćnim bila su dva revolveraša iza njega i, najverovatnije, račun u banci.

— Mogli biste najzad da se sklonite — upozori ga Valker mirnim glasom.

— Zašto? — prenu se Bolt, zabravljajući da pobesni na ovu drskost.

— Zato što vaša senka pada na moju čašu i ubija sjaj viskija — izrecitova Alamo umesto prijatelja.

Istog čaša, sva trojica povadiše koltove i njihove cevi se spokojno zaustaviše na liniji koja im je vrhove ravnala sa tačkom između grudnog koša i opasača.

Boltovi pratioci se zglednuše, za bezeknuti.

— Vešto — prokomentariša Bolt, bleđ, ali dostojanstveno hladnokrvan.

— Pa, šta ćemo sada? — iskezi se Holms.

— Ništa — osmehnu se Bolt, šireći ruke. — U gradu imamo dobrog šerifa i ne biste se izvukli lako. Zato vratite gvožđuriju natrag, pa da razgovaramo. I pazite — dodade pokazujući na svoje momke — ovo je deseti deo ljudi koji bi digli u vazduh Šerman da me izbave ili osвете.

— Baš lepo — isceri se Alamo. — O čemu bismo razgovarali inače, kad ste nam preporučili da produžimo put?

— Predomislio sam se.

— To već bolje zvuči. Šta ti kažeš Dadli?

— Slažem se.

— Valkere?

— Viski je dobar — dobaci ovaj i dohvati bocu, čupajući zubima zapušać. — Da i mi gucnemo koju, a?

— To je prava reč — obradova se Alamo.

Bolt otrese ramenima, spreman da krene.

— Biću preko puta, u „Podvezici“ — rekao je opornim glasom — ako zaželite posao, kratak posao, ali zlatom isplaćen.

Valker zaklima glavom.

Nikolas Bolt se okrete i njegovi pratioci ga slediše u stopu, na jednakom rastojanju.

Valker još uvek nije mogao da odredi tačno čime se mister Bolt bavi. Mogao je da bude trgovac, rančer, gradonačelnik, kockar... Na sve je pomalo ličio.

— Ko je taj Bolt? — okrenu se Holms prema barmenu.

— Što ga niste pitali sada? — obrecnu se ovaj.

Alamo podiže ruku na udarac, ali ga Valker zaustavi.

— Pa, pitaćemo ga, zar ne? — reče.

Potom su izišli, ne plativši piće.

Dan je osvanuo. Ulice su se punile prolaznicima, jahačima, teretnim kolima i glasovima.

— Trebalo bi da posetimo nekoga — predloži Valker.

— Šerifa? — upita Alamo.

Valker potvrdi.

Alamo pipnu svoj nož za pojačalom od svile i podmuklo se iskezi...

XIII

Zvao se Džoni Barč.

Imao je četrdeset i jednu godinu,

nešto niži rast od uobičajenog, ali mu to nije smetalo da bude okretan, mudar i neranjiv. Naoko je izgledao pospan i flegmatičan, ali to je bila varka.

Džoni Barč ne bi dugo držao šerifsku stolicu pod sobom da nije umeo da čuva i sebe i grad.

Tog jutra je taman raspremao sto, sredio spise po fiokama i gundao nešto na račun svog pomoćnika Henka Vordena, koji se nije potrudio da malo uredi kancelariju, već je bržebolje odleteo kod svoje „ženske”.

Kad je pomislio da bi mu sada prijala kafa, ugledao je kroz otvorena vrata kako se približavaju tri stranca.

Izgledala su dosta zapušteno i jadno. Jedan od njih, s povezom na oku i sa bradom boje bakra, bio je vezan lasom, ruku povijenih na leđa.

Druga dvojica su ga čvrsto držala sa strane, tako da je izgledao da će ga rastrgnuti ako pokuša da im izmigolji.

Ušli su unutra.

Barč ih pogleda, ali ne reče ništa. Čekao je da oni to učine.

Fajon Valker dotače prstom obod svog šešira u znak pozdrava.

— Uхватili smo ovog kako se mota pred bankom, šerife — dobacio je zadihano, pokazujući na vezanog Holmsa.

— Šta hoćete? — upita čuvar zakona u Šermanu.

— Možda imate njegovu sliku na poternicama? — raspitivao se Valker.

— A ko ste vi? — nije se zbunjivao Barč.

Valker pokaza negde iza sebe.

— Angažovani smo od mister Veldmana da pripazimo na banku, pošto stiže veća pošiljka iz Denisona.

— Vi? — s nevericom upita šerif. Alamo mu je pre ličio na Indijanca nego na čuvara. A ni Valker nije izgledao mnogo bolje.

— Veldman? — nastavio je šerif. — Nije mi spominjao nikakvu pošiljku i čuvare...

— Pa, banka je njegova, ne vaša šerife — ne izdrža Alamo.

— Ali, ja brinem o redu — dobaci Barč. — Ne volim da se ovde motaju privatni telohranitelji i policajci.

— Mister Veldman će stići za koji minut — užurba se Valker. — Dok ga sačekamo, budite ljubazni i pogledajte poternice. To će vas koštati samo dva minuta. Možda je ova bitanga ucenjena?

Barč sumnjičavo sleže ramenima.

Međutim, ako su se pozivali na Veldmana, možda su i govorili istinu.

Ljubazan Valkerov glas kao da otupi oštricu šerifove podozrivosti. On izvuče prvu fioku iz stola i baci na sto hrpu hartija.

— Neke sam dobio nedavno — reče.

Sva tri lupeža koraknuše nešto bliže stolu. Dok je Barč listao poternice, Valker i Alamo se zagledaše.

Onda opaziše kako šerifovo lice menja boju.

— Do vruga — opsovao je — pa ovo je vaš...

Alamo mu ne dozvoli da dovrši.

Hitnuo je iz pojasa svoj nož!

Sečivo je zaparalo vazduh u trenutku kada je Džoni Barč uzmakao da se dokopa oružja. Nije stigao!

Nož se zabio pod šerifovo grlo.

Čovek je ispustio kolt i pošao rukama prema licu. Razrogačenih očiju sačekao je smrt. Kleknuo je na kolena, nekoliko časaka ostao uspravan, a onda se srozao na pod.

Alamo odskoči i zalupi vrata.

Zatim se pridruži Holmsu i Valkeru koji su gledali poternice.

Crtač ih je približno dobro nacrtao, prema Fregonovom opisu. To su stvarno bili oni! Znači, vesti su već stigle u Šerman. Međutim, pošto ih ni sam šerif nije zagledao, sigurno na ih niko osim njega nije ni zapazio.

Valker kresnu palidrvce i prinese plamen hartiji.

Ostavio je dve za sebe.

— Šta će ti? — upita Holms.

— Za kolekciju — nasmeja se Valker, a onda počeo da odvezuje partnera. — Alamo, niko nas nije video?

— Šta nas se tiče? — iscerio se ovaj. — Izići ćemo na drugi ulaz i otići u „Podvezicu“.

— Kod Bolta? — podiže Holms obrve. — Zar ćemo ostati u Šermanu, ha?

— Možda mister Bolt ima bolji viski nego onaj u salunu? — smejuljio se Alamo.

— Verovatno — zamišljeno će Valker. — Možda će nam dati pravi posao? Za neko vreme?

— A naš novac? — podseti ih Dadli Holms.

— Otići ćemo... jednom — odreza Valker. Posle svako na svoju stranu, Ali sada...

— Ljudi će dignuti buku — reče Holms. — Ne volim kad se kačim sa zakonom. Odmah se na vrat navrže savezni maršal i krdo lovaca na glave.

— Idemo — naredi Valker.

Poslužila ih je sreća: na izlasku ih niko ne zateče. Mirno su prošli ugao i glavnom ulicom se uputili prema „Podvezici“. I sam naziv hotela jasno je kazivao da na programu ima obnaženih nogu igračica, uz dobru muziku.

Ušli su u raskošno namešten hol, s tepisima na podu i ogromnim sak-sijama sa palmama u uglovima.

To je bilo kad tri odrpanca uđu u pozlaćenu arenu i ne umeju da se nagledaju sjaja.

Valker pride pultu za kojim se nalazio čelav, utegnut službenik.

— Tražimo Bolta — rekao je s ne poverenjem, dodirnuvši veliko zvono za doziv hotelskih potrkara.

— Da li vas očekuje?

— Naravno!

— Soba broj pet. Sigurni ste da vas očekuje?

Ali ne dobi odgovor. Već su se peli stepeništem.

Nisu morali da pogađaju gde se nalazi soba. Ispred nje je kao kip stajao jedan od Boltovih pratilaca iz saluna. Odmah ih je prepoznao i ćutke propustio, kucnuvši prethodno na vrata.

Nikolas Bolt je sedeo za okruglim stolom i pušio. Ispred njega

nalazila se kristalna boca puna tečnosti tamnosmeđe boje. Alamo je zaključio da je to viski, odležao najmanje dve godine.

Bolt klimnu glavom posetiocima i ponudi ih da sednu na kauč, preko puta.

Oni odbiše i ostadoše da stoje.

— Ipak možemo da razgovaramo — nasmejao se on cinički. — Vi ste ljudi na koje mogu da računam.

— U čemu je stvar? — prekide ga Valker.

Nikolas Bolt prekrsti nogu preko noge, odlažući cigaru u veliku pepeljuru.

— Imam neke nerasčišćene račune s jednim čovekom u gradu. Imam i dobre ljude oko sebe, za taj posao, ali želim da ostanem čist, razumete? Zbog toga bi to stranci mogli na bolje da obave, i da se odmah potom izgube...

— Ti stranci smo mi, zar ne? — isceri se Holms.

— A taj čovek... koliko je težak? — upita Valker.

— Dve hiljade dolara.

— Tri — dopuni ga Valker. — Svakome po hiljadarka.

Bolt se nije usprotivio. Kao da je na takvu cenu i računao.

— O čemu se radi? — interesovao se Holms.

— Reći ću vam... Imam ogromne pašnjake na Četinarskoj Visoravni. Samo mali deo, i to baš u dolini kroz koju prolazi najidealniji put prema Šermanu i Denisonu, zaposeo je jedan prokleti farmer! Počeo je da gaji povrće i neke žitarice i ni za živu glavu da proda svoju zemlju!

— Stara je to priča — primeti Valker podrugljivo.

— Stara priča — podrugljivo će i Bolt — ali, imaće i stari kraj! Meni je ta dolina potrebna za stoku. Skratio bih time zaobilazni put do vode i do utovarne stanice. Taj bi put bio za mene petostruko jeftiniji i stostruko rentabilniji... Kako? Vrlo jednostavno: mnogi bi tada hteli tuda da prođu, a ja bih naplaćivao tu olakšicu...

— Zašto bi ostali plaćali prolaz, ako postoji stari kuda i sada prolaze? — nije shavito Holms.

Bolt zažmiri očima.

— Ja ću vam taj put udesiti tako da ga samo lešinar može preleteti!

— Razumem — reče Holms. — Ima i među finom gospodom propalica kao što smo i mi, zar ne, Alamo?

— To se odmah primetilo — odgovorio je ovaj, ne skidajući pogled sa kristalne boce. Ali, rančer kao da je zaboravio da ih ponudi.

— Ovi krajevi su ipak stvoreni za farmere — „bocnu” Valker rančera. — To je budućnost ove oblasti...

— Ne lupaj koješta, prijaško! — prekide ga besno Bolt. — Vratimo se našem poslu! Ja sam bogat i mogu da vas platim. Ali, ne mislite da ste dovoljno jaki da me ucenite i da mi pokazujete svoju revolverašku moć. Sva trojica, možda ste sila. Pojedinačno, otprilike — nula!

Dadli Holms se ispravi i instiktivno ispruži ruku prema opasaču.

— Ni makac tamo! — opomenu ga jedan glas.

Holms se osvrne, ali ne primeti

nikoga u sobi. Bolt mu se smejao u lice.

— Drže vas na nišanu, svu trojicu — objasnio je pakosno. — Kroz specijalne proreze, iza zavese, svuda motre na vas? Hajde, što ne pokušate nešto? Nećete? Odlično! Ona se raskomotite pa da nazdravimo poslu...

— To mi se više sviđa — brzo je odgovorio Alamo i seo. Holms nije delio njegovo mišljenje, ali se uzdržao od svake nesmotrenosti.

Bolt natoči u već pripremljene čaše.

— Dakle — nastavio je — taj farmer, izvesni Bad Lerd, suviše je tvrdoglav da bi odustao od ovog započetog. On tvrdi da je zemlja idealna za farmerski život, kao da moja stoka može da pase kamenje! Nije hteo moj novac. Kada sam pokušao silom, isprečio mi se šerif Barč! Uhapsio je odjednom osmoricu mojih momaka zbog pretnje cruzjem, i držao ih u zatvoru čitava dva dana, a zapretio je da će i mene izvesti pred sud!

— To su rekli šerifi — reče Valker. Alamo se kezio na sve oko sebe, iskapivši viski u jednom dahu.

— Nije to no što me mnogo brine. Taj Lerd je ne samo tvrdoglav, nego i borac, a ja ne mogu da odugovlačim. Malo sam mu zapalio neke zasade na poljima, izgazio stokom površinu od hektara i zaplašio nekoliko momaka, tako da su ga odmah napustili. Ostao je sa ženom i još dvojicom... Ako me pitate zašto se šerif zauzima za tog smrdljivog povrtara, reći ću vam: još je zaljubljen u njegovu ženu Džoslin!

Dadli Holms se isceri.

— Nisam ni slutio da se u Šermanu dešavaju tako dirljive drame — reče.

Bolt se napravi da nije čuo.

— Posle sam čuo da je pisao sinu, u Denison. Taj momak tamo radi u novinama. Ja ne volim da mi se pojavljuje ime u javnosti, pa sam poslao neke momke da ga srede.

— Sredili su ga?

— Pretpostavljam, mada se još nisu pojavili da mi to saopšte. Očekujem ih svakog trenutka.

— Možda su oni sređeni?

— Ne verujem — osmehnu se nadmeno rančer — to su dva oprobana momka: Kon Mergold i Maks Filds.

— Čuo sam za Kona — javi se Valker. — Još uvek se služi rukavicama?

— Da... Dakle, šta velite?

— Ništa. Koga treba da ubijemo? Lerda?

— Ne. Nekog sasvim drugog.

— Koga, do đavola?

— Šerifa!

Valker iskrenu glavu.

— Zašto baš njega? — upita.

— Hoću da na njegovo mesto postavim svog čoveka, a to znači brži i lakši obračun sa farmerom i više zakona na mojoj strani. Eto zašto!

Dadli Holms izmenja pogled sa Valkerom, dok je Alamo zadenuo palčeve za svoj prsluk.

— Jesmo li dobro čuli, momci? On hoće da smaknemo šerifa?

— Tako je — klimnuo glavom Valker. — Nikog drugog nego čuvara zakona.

— I to samo za tri hiljadarke?

Bolt podiže ruku.

— Ni dolar više! — reče. — Uzmite ili ostavite.

— U redu — brzo se složi Holms — platite nam odmah.

— Odmah? Ja plaćam polovinu unapred, nikada sve. To bi bar trebalo da znate.

— Mi posao obavljamo nasigurno, mister. Dakle, sve ili ništa?

Rančer je premišljao. Onda poseže rukom dole. Alamo je pomislio da se Bolt maša kakvog oružja, ali ovaj izvuče iz fioke svežanj novčanica i baci pred njih.

— Tri hiljade! — reče.

— Znači, da ste računali na toliko — primeti Valker.

— I ja računam nasigurno — nadoveza se rančer. — Kada mogu da očekujem dobre vesti?

— Možete odmah — odgovori Valker strpavši novac u džep.

— Kako?

— Šerif je mrtav!

— Ne volim takve šale, mister...

— Nije šala, rančeru! Malopre smo ga ubili, jer je... Uostalom, pogledajte!

Sa ulice se čula graja.

Od šerifove kancelarije kretala se gomila ljudi i sve više rasla. Prolaznici su dolazili sa tremova, istrčavali gosti iz saluna, trgovina, berbernica... i sve se to stapalo u rulju.

Dolazili su prema hotelu.

Bolt pljesnu dva pita rukama i njegovi stražari napustiše skrovište njegove sobe i iziđoše u hodnik.

Bolt i sam pođe za njima, praćen šerifovim ubicama.

Gomila se zaustavila pred hotelskim ulazom.

Alamo, Holms i Valker su mirno sačekali njegovu galamu unapred sigurni da na njih niko ne može pokazati prstom. Ali, prevarili su se!

— Eno ih! — dreknuo je neko i pogledi su se zakovali za tri sumnjivca. — Video sam ih kako ulaze kod šerifa!...

Nikolas Bolt je zastao iza palmovog lišća. Njegova dva revolveraša opazila su znak rukom koji im je dao. Ostali su na stepeništu, s dlanovima na drškama svojih revolvera.

— Obesimo ih! — predloži neko.

Alamo ih je gledao podsmešljivo.

Nisu pokazali ni trunku straha; bili su naoružani, vešto su baratali koltovima i samo jedan iz te rulje da padne, ostali će se razbežati kao zečevi!

Rančer se nečujno pojavi nedaleko od stranaca.

— Mister Bolt, ubili su šerifa! — obavesti ga neko. — Našli su ga na podu, zaklanog.

— Zaklanog? — iznenadi se Bolt.

— Da... Nož je virio iz grla, puna je soba krvi...

Rančer je brzo razmišljao. Ovo je bila šansa da se otarasi novih svećoka i da povrati svoj novac. Pošto su Alamo, Holms i Valker već obavili posao, nisu imali vriliku da neo metano napuste grad. Uхваćeni su, i moglo je da im omakne da i njega upletu u ubistvo čuvara zakona.

On ponovo dade znak svojim revolverašima, pokazujući palcem prema leđima trojice otpadnika.

Boltovi ljudi su povadili koltove

i počeli da se šunjaju prema ulazu sa koga je prodiralo sunce i padalo kroz finu, neuhvatljivu prašinu na deo stubišta.

Dok je Holms mrzovoljno i sa dosadom posmatrao svetinu koja im je preprečila put, Alamov viski brzo je vetrio pred iskrslom opasnošću.

Fajon Valker je, međutim, osetio hladan vetar sa druge strane.

Oči nekolicine iz gomile najednom su se zadržale negde iza nje-ga.

To je značilo samo jedno: neko im se prikradao!

Valker je potezao kolt u kraj-njoj nuždi. I, nikada dosada uza-ludno.

Sada se okretao i, s odsjajem sun-ca na metalu svog revolvera — pre-poznao Boltove anđele-čuvare. Nije oklevao — pucao je...

Pred zabezeknutim građanima, ču-vari velikog Bolta su posrnuti, ne ispalivši nijedno zrno!

Kao po dogovoru, pali su jedan preko drugog i Šerman je zamrlo u ćutanju. Barutni dim razvejavao se vrlo brzo.

Bolt podmuklo izvuče svoj kolt i uperu u njih.

— Držite ih! — povikao je.

Alamo htede da skoči, ali cev je bila suviše blizu.

Dadli Holms bio je prilično izne-nađen ovim potezom rančera. Što se tiče Valkera, on je svoje oružje već bio vratio za pojas i sada nije vredelo ponovo da ga poteže.

— Ubice ne smeju proći nekaž-njene — drao se Bolt, dok su ih građani hvatali sa svih strana. Alamo

se praćaknuo, ali je dobio udarac po glavi, tako da je klonuo na nji-hovim rukama.

Kad je razjarena masa već htela da ih povede i da se obračuna od-mah s ubicama, Bolt je opalio u vazduh.

— Ljudi! — povikao je. — Šerifa nema, ali zakon u Šermanu mora da ostane! Nemojte da pre naglite! Odvedite ih u zatvor pa ćemo im suditi kao ljudi, a ne kao razboj-nici! Biće obešeni, garantujem vam!

— Ja ne bih odugovlačio! — ja-vi se neko.

— Tišina! Bolt zna šta je pravo!

— Tako je! U zatvor s njima.

— Gde je zamenik?

— Henk Vorden? Ako nije u kre-vetu Rite Alison, onda je u paklu!

Gomila, koja je malopre bila spremna da rastrgne ubice, sada se zaljubila od smeha.

— Mi ćemo ih čuvati! — ponudi se nekoliko dobrovoljaca, mlađih lju-di, sitnih rančera koji su cenili Džo-nija Barča više nego Bolta.

Fajon Valker pogleda u oči ran-čeru, ali ne oseti ni trunku poruge. Uzalud je pokušavao da objasni ran-čerovo ponašanje. Izgledalo je da Bolt igra neku svoju igru...

Alamo je došao sebi i počeo da ur-la kao da ga živoga peku. Psovao je na sva usta. sve dok ponovo nije dobio po glavi.

Najzad su ih gurnuli, prema zat-voru.

Rančer je gledao za njim cinič-ki se cereći. Onda mu pride mršav, suvonjav momak u fraku. sa poha-banim cilindrom na glavi. Imao je bubuljičavo lice i prednje zube is-turene napred, kao u zeca.

— Šta bi, Frenki? — upita rančer.

— Uspeo sam, mister Bolte — odgovorio je ovaj. — U onoj gužvi izvukao sam iz kaputa vaš novac onom brkatom....

— Sve?

— Sve što je bilo u džepu... I ovo.

On pruži Boltu neke presavijene hartije.

— Šta je sad pa to?

— Ne znam... Izvukao sam zajedno sa novcem.

Rančer razvi papir i lice mu se zateže. Onda je tiho zviznuo i razvedrio se.

— Gle! — reče. — Ko bi to rekao?

— Vredi li i to, mister Bolte? — upitao je momak.

— Vredi, Frenki — odgovori rančer i tutnu mu u šaku čitav sitniš iz džepa. — Nemaš pojma koliko mi ovo vredí!

XIV

Četinarska Visoravan Nikolasa Bolta prostirala se kao zapenušana zelena kaša prosuta i razlivena po brežuljcima, obojena rumenozlatnim ukrasima sunca pri zalasku.

Lerdova farma nalazila se u najužem delu. Bila je uvučena u najbrdovitiji deo, na pitomini koja se otvarala prema jugozapadu kao lepeza. Činilo se da se cela visoravan tu sliva i odatle pronalazi novi put za nova prostranstva. Igra prirode bila je naklonjena farmeru starosedeocu. Međutim, smetala je novopečenom veleposedniku.

Farma je bila prosto opkoljena Boltovim pašnjacima, ali se grčevito branila od te najeзде bodljikavom žicom. Deleći Boltovo carstvo na dva dela i ne dajući mu da se tu spoje, Bad Lerd se držao svog prava i zakona, pa je mirno odbijao sve ponude i smicalice bahatog rančera.

No, nekoliko farmera, kraj njeга, davno su napustili svoja zemljišta pred pretnjama velikog Bolta. Lerd je ostao sam, i nepokolebljiv.

Tog kasnog popodneva jedan jahač stigao je nadomak Lerdovih polja.

Zaobišao je u luku žicu koja opasuje posed i upravio šarca pošljunčenom stazom prema kući.

Bio je to čovek iz Džordžije.

Bad Lerd je opazio stranca, ali se nije odmah latio oružja. Čovek je očito bio sam, ali dobro naoružan. Osim toga, jahao je bezbrižno, ne očekujući nikakvu opasnost iz kuće.

Tih dana, Lerdova pažnja bila je stalno na probi. Očekivao je novi udarac oholog rančera i bio je spreman da mu se odupre.

Gledao je u jahača, oslonjen šakom o cev „vinčesterke”.

Njegovi momci bili su na drugoj strani, zauzeti pobijanjem kočeva za žicu u južnom delu zemljišta. Žena je poslednjih dana bila bolešljiva i podizala se samo kad je morala.

Farmer je bio snažan, plečat čovek oko pedeset godina; preko crvene potkošulje nosio je tregere, oko bedara opasač. Lice mu je bilo opaljeno suncem i izabrano od stal-

nog žmirkanja prema nebu, u iščekivanju kiše i vedrine.

Ispod velikih, zapuštenih brkova nazirala se samo donja usna.

— Bad?

Čovek se trže i okrenu. Kraj velikog kamina u kome je tinjala vatra, iako je tek bio raj avgusta, stajala je lepuškasta žena srednjih godina. Imala je dugu, lepu, kosu raščešljanu po leđima, još svežu kožu i bujna prsa. Velike tamne oči izbijale su ispod visokog čela kao uglačani dragulji.

— Nije trebalo da ustaješ, Džos — nežno joj dobaci farmer.

— Dobro mi je — odgovorila je ona, prigrnuta ogrtačem od mekog somota. — Šta radiš kraj prozora? Ide li neko?

— Jedan jahač...

— Ko je? Njihov?

Lerd slože ramenima.

— Ne znam — odgovorio je. — Ali. Brjus sigurno nije...

Žena priđe sasvim uz čoveka. Lerd prebaci ruku preko njenog ramena i priljubi je uza se.

— Bojiš se? — upita.

— Odvikla sam od toga — reče.

— Očekuješ ih, zar ne?

— Očekujem — priznade farmer.

— Ubili su Džonija Barča. Nemamo više od koga da očekujemo zaštitu. Jedino da nam se Brjus pridruži...

— Nije trebalo da ga pozivaš — rekla je Džoslin. — On je mlad. Zašto da se izlaže opasnosti? Šta očekuješ od njega, Bade?

— Da se bori sa mnom, eto šta! — reče farmer. — Na kraju krajeva to mu je dužnost.

— Ako je borba uzaludna, zašto ne odemo odayde?

— Ja sam Lerd — ispravi se čovek — a Lerdovi nikada nisu uzimali, ni pred kim. Pogotovu ne pred lopovima i ubicama!

Jahač je zastao pred koritom za vodu i sačekao da se konj napije. Nijednog trenutka nije pogledao prema kući. Kao da je imao nameru da odmah posle nastavi put.

— Imam strašna predosećanja, Bade — rekla je žena.

Farmer je stisnu još čvšće.

— Ne brini — rekao je čvrstim glasom — sve će biti u redu. Idi lezi...

Ona klimnu glavom i vrati se u sobu. Lerd ponovo ostade sam.

Žičana ograda neće odolevati dugo. Jednom možda. A posle?

Ako se Bolt reši na novi napad, učiniće da to bude konačno. Možda će poslati stampedo da mu se sravnja sa zemljom, a onda će se i sam pojaviti na čelu svojih najamnika.

Veliki Bolt!

Farmer stavi drvene kapke na prozor, zamandalji ih rezom, a potom otvori vrata. Puška mu je bila u pripravnosti.

Za to vreme, jahač je odvojio svog ždrepeca od korita i poterao prema kući.

Bio je visok, vitak, mišićav. Dok je prilazio, desna šaka mu je milovala vrat konja, a leva je pridržavala uzde. Lice mu je skrivala senka šešira. Kao sneg bela košulja dobijala je još blještaviji odsev na suncu.

Bad Lerd spusti cev puške prema podu.

— Halo? — pozdravio je došljaka.

Kockar se zaustavi.

— Nisam nikoga zatekao da bih pitao, a ždrebac je bio žedan — rekao je.

— Stranac? — upita Lerd.

Jahač klimnu glavom. Činilo se da pogledom ispituje oko sebe sve dokle oko može da sagleda.

— Idete li dalje, mister... ili ste za kafu?

Holidej opazi kako se dva momka prikradaju sa puškama prema njima. Verovatno je cela farma bila na stalnoj oprezi.

— Prijala bi mi — pristade Džor džijanac i napusti sedlo. — Ali, ako ono olovo zovete kafom, onda... — i on pokaza prema momcima.

Farmer mahnu rukom dva puta.

To je bilo dovoljno da se obojica bez reči povuku.

— Odakle dolazite? — raspitivao se farmer.

— Iz Vakoa — odgovorio je Holidej posle kraćeg oklevanja.

— Iz Va... Vakoa? — ozari se farmer. — Tamo imam sina, čoveče! Zove se...

— Brjus?

— Da, Brjus... Kako znate? — uozbilji se Lerd i nešto mu zaigra pod grlom. — Poznajete ga?

— Da!

— Videli ste ga skoro?

— Jesam!

— Nešto se desilo?

Holidej nije znao šta da kaže. Ako je i mislio da ocu kaže istinu, sada je od toga odustajao. Činilo se da bi to ubilo farmera.

— Pisao sam mu — promrmljao je Lerd — ali mi nije odgovorio.

Mislim da nije ni imao potrebe, jer poznajem Brjusa. On je u stanju da se odmah spakuje i da dođe. Ne znam zašto dosada nije stigao. Možda vi znate?

— Znam!

— Onda mi nemojte odmah reći — polako izgovori Lerd i sede na deblo, gde su momci obično cepali drva.

Lice mu je bilo avetinjski bledo, a šake je stiskao do iznemoglosti. Kockar ostade da stoji, iznad njega. Kuća je odjednom izgledala pušta i beživotna.

— Mrtav je? — istisnu Lerd, ne podižući glavu.

— Ubijen, — oteže s odgovorom Dok. — Dva Boltova čoveka su ga pronašla i ubila. Meni je dao pismo i ja sam došao umesto njega.

Ali, Bad Lerd kao da nije čuo poslednje kockareve reči.

Prošli su minuti, a on je samo sedeo i gledao u vrhove svojih čizama. Vest koju je primio pokosila bi iole slabijeg čoveka. Ali, Bad Lerd je bio sazdan od tvrdog materijala.

Čekao je sina, a stigla je nesreća. Sin mu je imao tek dvadeset godina. Dvadeset godina gradio je u njega deo svog života i budućnosti.

Sada je sve to bila prašina! Dim! Zemlja!...

Holidejev šarac im se približi i, na kockarevo iznenađenje, nežno onjuši farmerov potiljak. Kao da je i on razumeo nešto od te neizmerne tuge.

— A... ubice? Pobjegli su? — pitao je tiho Lerd, ne dižući glavu.

— Nisu! Ostali su mrtvi. Slučaj-

no sam se tu zatekao, pa su hteli i mene da otpreme.

Farmer najzad podiže glavu u pravcu kuće.

— Ona ne sme da sazna — rekao je.

— Majka?

— Da! Nemojte joj reći. Ne dajte ni da nasluti... — podiže se Lerd i pogleda u oči kockara. Ako je ovaj očekivao da će otac nesrećnog mladića pobesneti i poleteti da se sveti Boltu, prevario se!

Bad Lerd je bio ljudina. On je sada prvo pomislio na svoju ženu, a kasnije će na osatlo. Znao je da bi jedna takva vest samo podarila zemlji još jednu žrtvu. A njemu je bila potrebna Džoslin!

Trebalo je zaista imati snažnu volju i savladati se. Izići pred majku sa saznanjem da sina nema, a to joj ne reći, mogao je samo čovek sa zdan od čelika.

— Kako se zovete? — upitao je Lerd.

— Dok Holidej.

— Dobro došao, Dok — pruži mu rančer svoju žuljevitu ali toplu šaku.

Kockar je ćutke stisnu.

Tog trenutka se zakleo da će Bolt platiti sve što im je naneo.

Oba čoveka zastala su na pragu, ugledavši ženu kako ih sačekuje obučena, očešljana i smirena. Kockar i farmer izmenjaše poglede, a onda se Lerd osmehnu, prekorno ali i zadovoljno.

— Džos? — povikao je. — Zar to kafa već miriše?

— Vidim da nekog vodiš — odgovorila je žena. — Prvi put posle toliko vremena u kuću nam ulazi neko ko ne preti.

— Mister Holidej je svratio... on je u prolazu. Poznajem ga iz Fort Vorta, kada sam prošle godine išao po nasade za istočnu parcelu — lagao je rančer.

Žena se lako poklonila.

— Ne izgledate baš farmerski — osmehnula se. — Ali, osećam da ste dobri.

— Neću dugo da vas zadržavam — napomenu kockar.

— Ovde možete prenoćiti — ponudi mu Lerd. Ali, ovaj to odbi energično.

— Ostajem obično kasno u salunima — reče. — Volim da igram poker, a moram i da potražim nekoga. U svakom slučaju, videćemo se ujutru.

Žena pogleda u farmera.

— Ako dođu noćas? — promuća.

— Sačekaćemo ih — odgovorio je Lerd. — Još kako ćemo ih sačekati — dodao je glasom od koga se Džoslin naježila.

Bio je već sumrak kada se kockar oprostio od farmera.

Nisu mogli da zaviruju jedan drugom u misli.

Bad Lerd i Dok Holidej ipak su imali na umu jedno ime: Nikolas Bolt.

Ali, nisu znali da je do njega put vrlo riskantan i pogibeljan.

XV

Niko nije umeo da objasni kako se piće obrelo u šerifovoj kancelariji i ko je u njega sipao uspavljujuće sredstvo.

Dva momka koja su čuvala klju-

čeve od čelije s ubicama Džonija Barča, sećali su se kasnije da su poslednjeg u kancelariji videli, zamenika šerifa Henka Vordena. Svrtao je da proveri zatvorenike, a onda odjurio kod „Silver Horsa” da prekine neku tuču.

Posle toga, boca viskija na stolu nije dugo ostala neotvorena.

Kako je tu dospela, o tome su lupali glave tek kada je bilo kasno. Posle nekoliko gutljaja njima se brzo prispavalo i plegali su po sto lu kao zaklani...

To je, uglavnom, bilo sve.

Ko je ulazio posle toga, ko je otključao čeliju i oslobodio ubice, samo se nagađalo.

Fajon Valker, Dadli Holms i Fest Alamo ne samo da se nisu izgubili iz Šermana, već su komotno šetali ulicama, izazivački se kezili prolaznicima i zalazili u salune kao u svoja obitavališta.

Oni, koji su to dali na znaje Henku Vordenu, zameniku, bili su nabedeni za budale koje nemaju druga posla nego da tužakaju sve one koji im nisu simpatični. Niko nije imao nikakvih opipljivih dokaza da bi se podigla optužba, govorio je Vorden. Ako su ulazili pre toga u Barčovu kancelariju, to ne znači da su mu javno sjurili nož pod grlo.

Što se tiče Bolta, on se izgovarao da je sa svoje strane učinio sve da razbojnici budu pritvoreni, a za ostalo nije ni nadležan ni odgovoran.

Čudne promene nastale su tako u Šermanu, čim je sahranjen Džoni Barč.

Vordena su shvatali: njemu je odgovaralo da dobije Barčovo mesto.

Ali, Bolt je svečano obećavao i garantovao da će ubice biti kažnjene. Zašto se sada pravio lud?

Zaista, zašto?

Što se tiče Alama, Valkera i Holmsa, oni nisu oskudevali u novcu. Međutim, to im nije bilo dovoljno: hteli su uzbudljiviji boravak u Šermanu, koji nije znao njihovu prošlost, a oni su želeli da mu se ureže za duga vremena.

U smiraj dana vraćali su se s obližnjeg brežuljka odakle se grad video najjasnije, a Veldmanova banka „najčitkije”.

Proučavali su njen položaj, uglove, susedne zgrade, i Fajon Valker obeća da će već u toku noći napraviti plan za njeno brzo osvajanje.

— Sad tek postaje uzbudljivo — cerio se Holms. — Posle zatvora kao da su mi se kosti ubuđale, a o revolveru i da ne pričam: prosto se u paučinu pretvorio.

— Nije ti ni brada bolja — pecnu ga Alamo. — Lešinari u njh mogu jaja da legu...

— Nije mu mnogo veća od crteža na poternicama — dobaci Valker. — Ako si pametan, obrijaćeš se još večeras...

— U redu! Podići ću bricu iz kre veta, samo... bez brade ja nisam ja. Zato ćeš mi dati jednu poternicu da sačuvam za uspomenu? Važi?

— Važi — iskezi se Valker — samo odakle da je nabavim?

— Kako? Pa, odvojio si dve...

— Jesam, ali prilikom one gužve ispale su mi zajedno sa tri hiljade dolara!

— Prokletstvo! — opsova Alamo. — Prežalio sam novac, ali ovo... To će neko naći!

— Ili je već kod nekoga? — zamišljeno će Holms. — Ti papiri možda vrede...

— Vrede jedno drvo za vešanje — promumla Valker.

— Kod koga može da bude?

— Taj će se već javiti — reče Valker. — Da je hteo da nas prijavljuje, učinio bi to ranije. Siguran sam da je to maslo onog rančera. Hoće da nas ima u šakama, ali... znam i zašto!

— Šta ti vredi što sve znaš, kad nam gori pod nogama — prasnu Alamo. — Nema ništa ni od Veldmanove banke?

— Biće najbolje da hvatamo ma glu — predloži Holms. Međutim, Valker nije delio njegovo mišljenje.

— Ovde više nema ni šerifa ni naših poternica — rekao je polako. — Ostale su dve, kod nekoga. Taj „neko“ želi da ih iskoristi na neki način i daće nam to na znanje uskoro. Čekaćemo da nam se javi!

— Opet taj Bolt? — zareža Alamo.

— Samo pretpostavljam da je on — procedi Valker.

— Noćas ću da se napijem — obeća Alamo.

Ujahali su zamišljeni u grad.

Prvi put da nisu besneli po ulicama i salunima. Potražili su svoje sobe u „Podvezici“ da se tamo na miru dogovore i odmore.

Ali...

XVI

Kejzi Adams je bio na pravom tragu.

Stigao je u Šerman nekoliko časova iza ubica. Dok su se oni okupljali u „Podvezici“, Adams je već bio kod „Srebrnog konja“.

Suvonjavi barmen više nije bio siguran ko od silnih stranaca u gradu pripada Boltovoj klapi a ko ne.

Zato se nije pokazivao ni pred novim gostom da ne podnosi rančeroze razuzdane momke. Jednostavno je gledao svoj posao, ispraveći jednog po jednog gosta.

Adam je još „vukao“ ranu ispod košulje; menjao je zavoje, ali duga jahanja još su ga činila slabijim umesto da ga oporavljaju. Ipak je mogao da drži kolt, a to mu je bilo najvažnije.

Nosio je preko ramena dugi, sivi ogrtač do zemlje, a na glavi je imao crni šešir s „tanjirastim“ obodom. Ispod toga virili su pramenovi duge, prljave kose.

Dok je koračao, krajevi plašta vukli su se za njim kao poslušni psi.

On stavi na šank novčanicu od pet dolara i pogleda pravo u oči barmenu.

— Mister, ovo je mnogo novca za piće — rekao je ovaj.

— Neću piće, samo obaveštenje.

— Kakvo?

— Tražim nekoga... Bajrona. Bo Bajrona.

— Pijanduru Boa? — nasmeja se barmen. — Zašto će vam ta matora luda? Njega možete naći svuda i nigde. U stvari, ima neku štračaru pored stare pruge, ali tamo prespava samo kad je trezan.

— Znači, ovde je? — laknu mladcu.

— Je li to sve što ste hteli za pet dolara? — upita barmen.

— Tražim još nekoga. Trojicu. Jedan nema levo oko, jedan liči na Indijanca, a...

**DOK
HOLIDEJ**

**svakog
1.
u
mesecu
u
vašem
kiosku
nova
epizoda**

**svakog
1.
u
mesecu
u
vašem
kiosku
nova
epizoda**

**DOK
HOLIDEJ**

Barmen se ukoči. Odgurnuo je od sebe novac kao da je proklet.

— Jesu li vam to prijatelji? — procedi.

— Nemam prijatelja — uzvratí Adams.

— Onda se klonite njih! Oni su napast... ubice!

— Znači, svi su tu? — zamišljeno prozbori Adams. — Gde obično odsedaju?

Barmen pokaza preko ulice.

— Kod „Podvezice“... Ali, zapamtite šta sam vam rekao: sklonite im se sa puta.

Mladić se bez reči okrete i iziđe.

XVII

Fest Alamo nije dugo izdržao u sobi. Čim se odvojio od prijatelja, iskrao se i dao u poteru za pićem. Međutim, bio je zle sreće: svi saluni bili su zatvoreni, svetla pogašena, ulice utonule u polutamú i muk.

A on je bio žedan!

Što je više sipao tečnost u sebe, sve je više goreo i žudeo da ugasi taj „požar“. Mogao je da popije dosta i da ostane trezan i stabilan. Jedino što ga je odavalo da je pijan bio je jezik: teško ga je slušao.

„Podvezica“ je za razbojnika bio previše luksuzan hotel da bi u njemu napravio rusvaj. Osim toga, po njemu su se motali Boltovi najamnici, pa je mogao i s njima da izazove sukob.

Zato se opredelio za prvi na koji naiđe.

Ali, svuda su svetla bila pogašena.

Pogled mu pade na „Srebrnog konja“.

On odgega do ulaznih vrata i nogom raspali po staklu.

U nočnoj tišini zvuk je ispunio nebo kao prasak groma. Nestrpljiv, Alamo izvuče kolt.

— Hej, krčmaru! — proderao se.

Istovremeno, iznutra se ukaza slabašna svetlost. Kretala se neko vreme, a onda postajala sve jača. Nečija senka približavala se ulazu, sa svetiljkom u ruci.

Čovek je psovao, dok je petljao oko brave. Pozivao se na sarí, na red i mir, na zakon, na šerifa, a kada je otvorio vrata i ugledao izbezumljeno Alamovo lice, skamenio se.

Pokušao je da ih zalupi, ali lupež vešto ubaci nogu, a onda laktom odgurnu krilo.

— Svinjo salunska — zapretio je Alamo — zar se tako dočekuju gosti?

— Izvolite, mister, ja...

— Šta ti? Donesi najbolju i najpuniju bocu... smesta... ili češ žaliti što si sisao majčino mleko...

— Odmah, evo...

Izgubio se kraj police, tražeći bocu. Kolt u Alamovoj ruci orosio mu je čelo hladnim znojem, a tišina u gradu samo je utrostručila strah u njegovom srcu.

Od polupijanog lupeža nije imao da očekuje ništa lepo.

Ali, ovaj se zadovoljio samo bocom.

Vratio kolt za pojas, odalamio barmenu šamar, i izišao u noć.

Razmišljajući gde bi najbolje mogao na miru da isprazni sadržinu, Alamo zaokruži pogledom ulicu i skoro se spotače opazivši nedaleko, ispred sebe, senku nekog čoveka.

Slabašna svetlost ulične svetiljke padala je pravo na njih dvojicu.

Razbojnik razazna šešir i dugi, sivi ogrtač. Lica kao da nije bilo. Stajao je tako okrenut prema njemu, nepokretan, tajnovit.

— Ti si Alamo? — dopre do ubice rezak glas.

— Ko si ti? — odgovori pitanjem ovaj, suzivši zenice da bi video bolje. Bocu prebaci pod levu mišku. Osetio je u vazduhu opasnost.

— Došao sam po tebe — istim glasom mu se obrati čovek u plaštu. Tako siv, zarastao u bradu, izgledao je kao neki nadgrobni spomenik.

— Po mene? — zacereka se Alamo, obgrlivši bocu. — Da popijemo neku, a? Zato si došao?

Vrebao je pokrete nepoznatog, ali ne otkri na njemu ni nervozu ni pretnju.

— Zašto me tražiš? — prosiktao je. — Ne poznajem te. Idi do đavola!

— Napravio sam prvi zarez na koltu — reče nepoznati mirnim glasom — i namenio tebi. Zovem se Adams. Kejzi Adams. Ubio si mi najboljeg prijatelja blizu Denisona i opljačkao novac Ferguson banke!

U tih nekoliko rečenica, Fest Alamo je sagledao svoju sudbinu: nije mogao natrag. Radio se o životu i smrti. On je retko razmišljao dublje nego što je trebalo, ali mu je instinkt nagovestio opasnost.

A opasnost je od čoveka na ulici udarala kao najhladniji kanadski vetar!

On se ispravi i odbaci od sebe bocu. Kao za inat, staklo se ne razbi.

— Zbogom, Alamo! — doviknu mu stranac.

— Ti... Putuj u pakao! — zaur-lao je ovaj i bacio se napred, izvlačeći u padu kolt.

Nepoznati se samo malo iskrenuo ulove; kraj sivog plašta se rastvorio i iz njega je buknuo narandžasti krug.

Fest Alamo je kriknuo, divlje.

Bio je pogođen u glavu. Pao je ubrzo zatim, a talasi kose sa strane prekrili su mu lobanju i ranu.

Nije stigao da uzvрати vatrom.

Preživeli ostade nekoliko časaka na istom mestu, a onda se okrete i iščeze u senkama kuća. Barmen iz „Srebrnog konja“ je došao do vrata, podigao svetiljku visoko, ali se nije usuđivao da iziđe napolje.

Jedan prozor u „Podvezici“ se upali.

Zatim su na ulicu istrčali, polu-odeveni, sa revolverima u šakama, oba Alamova pajtaša. Učinili su to u trenutku kada je Kejzi Adams zamicao za ugao, s gorkim osmehom u uglovima ustiju.

Niko se više nije odazvao na taj pucanj. Ni Henk Vorden nije želeo da potura glavu u tako kasnim satima.

Holms prevrte Alama na leđa i opsova.

— Tačno u glavu — procedi.

Valker je pokušao da negde otkrije sumnjiv pokret ili šum. Onda

zaključiti da je strelac umakao. Ko je to mogao da bude?

— Da nije neko od Boltovih? — pitao se Holms.

— Ne verujem — odgovorio je Valke.

Još mu iz glave nije izbijalo lice čijih se crta pomalo sećao i čija ga smrt nije uspokojavala. Ako je neko preživeo onaj masakr kod Denisona, onda je to bio momak koji je poslednji pao... I sada je verovatno došao po svoje pravo na osvetu.

— Budala — prasnuo je Fajon Valke — šta je tražio noćas? Visiki? — On se osvrnuo oko sebe i ugleda nerazbijenu bocu na zemlji. — Sad je žed platio glavom...

— Ponesimo ga — predloži Holms.

— Najradije bih ga ostavio lešinarima — mrmljao je Valke, prihvatajući mrtvaca za noge.

Odvukli su Alama do trema ispred „Srebrnog konja” i pozvali barmena, koji je stajao s druge strane ulaza. Čovek je izišao snibivajući.

— Šta si video? — upita ga Holms.

— Ništa... Samo sam čuo pucnjeve. Nisam video nikoga, mister!

— Ni njega? — pokaza Holms na Alama. — A ona boca?

— Uzeo je od mene i odmah otišao...

— Gde je pogrebnik? — upita Valke. Pošto su dobili obaveštenja, Holms je natovarao Alama na sebe i poneo u tom pravcu. Ostavili su ga na vratima, pretresli mu džepove, pocepali mapu koja je pokazivala put do skrovišta Ferguso-

novog novca, i vratili se u „Podvezicu”.

Mrtvi Fest Alamo čekao je, tako, da svane i da ga preuzmu za poslednje putovanje.

Što se tiče Holmsa i Valke, oni su se odrekli spavanja i krenuli prema Boltovom ranču.

XVIII

Ranč Velikog Bolta pravljen je u obliku slova „T”: glavna zgrada za stanovanje s ostalim prostorijama i sa strane, u severnom delu, po jedna veća od kamena za momke i poslugu.

Ambar, šupa za alat, štala, to je bio kompleks baraka uvučen u šumarak i povezan sa glavnim zgradama puteljom od grubo lomljenog kamena.

Severna strana ranča naslanjala se na gustu šumu dok je sve okolo predstavljalo široki pojas pašnjaka.

Bolt je živeo sam, ali nije izbegavao da na svom ranču s vremena na vreme napravi veselje sa curama iz „Podvezice”. Imao je na okupu dvadeset većih kauboja i dva profesionalna revolveraša, trenutno izbačena iz stroja posle pucnjave sa šerifovim ubicama.

Tog jutra, dok je iz šuma odzvanjao isprepletani zvuk ptičjih pesama, Nikolas Bolt je pred ogledalom provlačio rukom izbrijane obraze i mrštio se na bore.

Na vratima se začulo kratko, oštro kucanje.

— Da?

Jedan od poslužitelja uđe na prsima i pokloni se.

— Došla su dvojica. Oni stran-
ci...

— I... šta hoće?

— Da razgovaraju sa vama.

Bolt se nasmeja, očigledno raspo-
ložen. Onda je klimnuo glavom.

— Neka me sačekaju u radnoj so-
bi. Odmah dolazim.

Čovek se udalji.

Rančer ih je namerno pustio da
ga čekaju. Neka splasne njihova
uobraženost. Pretpostavio je da će
ga sačekati stojeći, nervozni, poma-
lo zbunjeni, da ne kaže zaplaše-
ni...

Tačno je tako i bilo.

Bolt zatvori vrata za sobom i za-
uze mesto iza stola. Čak ih ne udo-
stoji pozdrava, znajući da mu pred-
stoji kratak ali uzbudljiv razgovor.

Dadli Holms se odvojio od Val-
kera i stavi obe šake na ivicu stola.

— Ne pravite se naivni, mister
Bolte — dreknuo je, piljeći svojim
zdravim okom u rančerovo podrug-
ljivo lice. — Šta hoćete time da po-
stignete?

— O čemu govorite?

— O poternicama. Kod vas su,
zar ne?

Bolt se smeškao.

— U pravu ste. Ali, nemojte smiš-
ljati kako ćete da me zastrašite.
Ovde sam gazda, veći nego što mo-
žete zamisliti.

— Ali ste i džeparoš — dobaci
Valker. — Pretpostavljam da želi-
te da obavimo neki posao za vas?
Kakav?

— Gde vam je treći?

— Bolestan je.

— Sunčanica?

— Ne, trovanje olovom. Možda
ste mu vi pripremili jelovnik?

— Ne znam o čemu govorite.
Znam samo da vas je manje jedan?
Dakle, koliko ste novca sakrili?

Valkerovo lice se zateže, Holms
se odmače od stola kao oparen.

— O kakvom novcu govorite? —
pobuni se.

— O Fregonovom, naravno. Ne-
stao je zajedno sa vama, koliko
sam razumeo sa poternice?

— Nisam ih čitao — reče Holms
zajedljivo.

— Šteta! Inače bismo se brzo
sporazumeli. Novac postoji, to
znam. Znam i da ga niste potrošili,
jer je „vreo“.

— Nije dobro uvek sve znati —
nabaci Valker.

Bolt se podiže i izbaci iz usta og-
roman oblak dima. I dalje se cerio.

— Mogu da vas pobijem ovde —
lagano im je predočavao — a onda
razvaliti sopstveni sef i objasniti da
ste hteli da me opljačkate? Zar bi
neko mogao da dokaže suprotno?
Vas traži zakon, pet hiljada po gla-
vi. Ako to Fregon plaća, onda mogu
da zamislim koliko je novca izgu-
bio...

— I?

— Ako biste uspeli da pobegnute,
mogu da pošaljem u sve gradove
vaš opis, poslati ličnu poteru za va-
ma, mogu sve da učinim da vas sa-
trem... Ali, to ne ide u prilog ni
vama ni meni. U svakom slučaju
gubimo i vi i ja: zlato. Vi ne mo-
žete do njega, a ja ostajem bez svo-
jih pedeset odsto.

— Pedeset odsto?

— Toliko. Otići ćemo u skrovište,
podeliti novac i svako na svoju
stranu?

— I metak u leđa pride? — podrugnu se Valker.

— Glupost! Ako se toga plašite, otići ćemo tamo bez oružja i rasti ti se kao prijatelji.

— Priznajem da sam vas potcenio — dobaci Valker, kome se Bolt i inače sve vreme obraćao.

— Stvari tako stoje.

— Moramo da razmislimo...

— Imate rok do večeras... Želim vam prijatan dan, momci. Poter nice su kod mene i samo od vas zavisi da li da ih okačim o jedan gradski zid?

Holms i Valker se bez reči okrenuše. Prošli su kroz pravi špalir naoružanih momaka i dohvatili sedla svojih konja.

Samo što su odmakli, Nikolas Bolt je otvorio prozor i doviknuo svojim ljudima.

— Pratite ih!

Trojica su se odmah odvojila i pojahala.

Za to vreme, Dadli Holms je olakšavao dušu psovkama i kletvama. Međutim, Valker je uglavnom ćutao, ali je obojicu pritiskala ista misao: kako se izvući iz škripca?

Nisu na to našli odgovor ni na ulazu u Šerman.

Ispred pogrebničke stolarske radionice ugledali su sanduk. U njemu se verovatno nalazio Fest Alamo, ali za njih je on prebrinuo sve brige ovoga sveta.

Prošli su pored sanduka i uputili ka hotelu.

— Sad se i meni pije — uzdahnu Holms.

— Ima nas dvojica — reče Valker. — Ne bi valjalo da i nas pre-

polove, Dadli? Moramo smisliti kako da umaknemo Boltu.

— Ti smišljaj, ali brzo. Inače ću da jašem iz ovih stopa za Laredo...

— Nemoj da žuriš, to ti je blizu, više od hiljadu milja, a?

Holms je nastavio da psuje.

Portir iz „Podvezice” pojavio se na ulazu i žurno počeo da korača prema njima. Sačekali su ga u sedlima, predosetivši da im donose neku vest.

— Imate poruku, gospodo — podigao je čovek ruku.

— Od koga?

— Tražio vas je mladić. Rekao je da će vas čekati kod „Srebrnog konja”.

— Zašto?

— Ne znam. Pomenio je da ste vi na redu posle Alama... Ništa više!

Dadli Holms unezvereno pogleda u Valkera. Znači, Festov ubica se otkriva, i to usred dana! Kakva drskost! Verovatno i on računa na to da je Šerman bez pravog šerifa i da može da organizuje predstavu sa pucnjavom i jaucima.

— Kako izgleda? — upita Valker.

— Onako... Visok, u dugom, sivom plaštu.

Sjahali su obojica, namestili opaske i krenuli prema salunu. Oni koji su ih videli, samo su zastali i raspršili se na razne strane. Tako se pred Holmsom i Valkerom pravio prazan, čist prolaz.

Zastali su pred ulazom.

Holms pokaza Valkeru da motri na glavni ulaz dok on zaobiđe do sporednog.

Ispred „Srebrnog konja” našao se samo neki osedeli, neobrijani odrpanac, s bocom u rukama. Cerio se prema Valkeru, koji je čekao da protekne jedan minut i Holms stig-ne na drugu stranu.

Onda se, korak po korak, ispeo na trem.

Iznutra se nije čuo nikakav šum.

Taj prokletnik... drži li ga na nišanu? Zašto se ne pojavi ako ima tri čiste?

Onda je začuo iza sebe promukao, ali jasan glas.

— Ako se okreneš, moraćeš odmah da pucaš! Bolju šansu nisi ni zaslužio!...

Fajon Valker se ukruti. To i nije bila nekakva šansa. U stvari, sve dok bude držao leđa prema protivniku, on je mogao da živi. Zato se odlučio da odustane od okretanja i potezanja.

Napravio je skok i uleteo kroz vrata u salun!

Ne doprati ga nijedan hitac!

On se dočeka na noge i okrete oko sebe. U salunu kao da nije bilo nikoga, ili nije primećivao skriven-e, preplašene posetioce. Šta se dešava napolju? Gde je Holms? Zašto već nije ušao?

Tada s druge strane odjeknu grmljavina kolta!

Dadli Holms je tek tada ušao na sporedni ulaz, čudno iskrivljen, buljeći u svog prijatelja staklastim pogledom.

Onda mu je prvo iz šake ispao kolt... a za njim se strmoglavio i vlasnik.

Dadli Holms, jednooki lupež iz Rok Ramosa, napustio je Fajona

Valkera i preselio se na drugi svet sa tri zrna u telu.

Zahvaćen panikom, Valker posla nekoliko hitaca iznad palog kompanjona, a onda iskoči iz saluna na ulicu.

Niko mu ne prepreči put.

Samo se ona pijanica cerekala prema njemu, zavaljena u prašini kao u najudobnijoj postelji.

Holms je mrtav! — odzvanjalo se u Valkerovim slepoočnicama. Izigrali su obojicu! Izigraće i njega, ako izgubi prisustvo duha!

Pipajući zidove, on posrćući do-trča do svog konja.

Kejzi Adams ga je podrugljivo posmatrao, puneći magacin svog relvovera. Onda je nožem napravio drugi zarez na kundaku.

Ne osvrćući se na bojažljivo istupanje prolaznika i zbunjenih stanovnika, Adam se naže nad pijancem u prašini i uspravi na noge.

— Dobro si izveo to, stari — re-če mu.

— Bilo je zabavno, momče — klepetao je starac. — Dobro si mi platio ovu šalu! Ha-ha-ha! Jesi li video kako je skočio kada sam mu ono viknuo? Mislio je od mene da si ti... Ha!

Onda se malo umirio i uozbiljio.

— Kao da je pucalo, a? — nastavi potom. — Bogamu, Bo, počini-ješ i uši da gubiš! Eh, godine, go-dine...

— Rekao si „Bo?” — protrese ga Adams. — Da nisi ti Bo Bajron?

— A ko bi drugi bio? — zacere-ka se starac. — Bo je najveća pi-jandura u Šermanu, a to znači... Hej? Kuda me to nosiš, momče? A moja boca? Nisam je ni otvorio?

Ali, Adams ga nije slušao; jednostavno ga je nosio ispred sebe u pravcu konjušnice, koju je držao kovač Rič Belding. Dogurao ga je do zida i tu prikovao svojim ramenom. Zatim je desnom rukom izvađio iz džepa dvadeset dolara i pružio zaprepašćenom kovaču.

— Dobićete još toliko ako ga gurnete duboko u seno i istreznite za sat?

— Gurnuću ga tako, gospodine — odgovorio je Bilding i šćepao novac — da će se otrezniti ili ugušiti!

— Halo, Rič? — štucnuo je Bo Bajron. — Zar hoćeš da me potkuješ, a?

— Polazi! — riknu kovač i skoro ga unese u konjušnicu.

XIX

Tri momka sa ranča, koja su tog dana imala za zadatak da prate Dadlija Holmsa i Fajona Valkera, vratila su se natrag da podnesu izveštaj.

Bilo je popodne.

Gospodar ranča spremao se da na čelu svojih ljudi pođe u „pose-tu“ Badu Lerdu.

Možda poslednji put.

Od trojice došljaka, izdvojio se krivonogi dugajlija u košulji zavrnutih rukava. Oba ručna zgloba bila su mu stegnuta kožnim „narukvicama“.

— Dakle, Berede? — obrati mu se Bolt.

— Ovako, gazda: jedan je poginuo, onaj s jednim okom. Koliko smo mogli da shvatimo, onaj tip je

nagovorio pijanduru Boā da imitira njegov glas i namami jednoga u salun...

— Budi jasniji, do đavola!

— Pa, ovako: oni su očekivali nekoga, jer su se pred „Srebrnim konjem“ razdvojili, jedan na glavni a drugi na sporedni ulaz. Onog sa glavnog ulaza pozvao je Bo da se okrene i puca, ali ovaj je pobjegao u salun...

— Dalje? — nestrpljivo će Bolt.

— Za to vreme, onaj momak je ubio drugog, na sporednom ulazu. Prvi je posle pobjegao. Odjahao je kao da ga svi đavoli pakla gone...

Nikolas Bolt se namršti.

— A vi? Zašto ste se vratili?

— Ali, rekli ste...

— Marš u grad! I da ga ne ispuštate iz vida. Ako mu padne na pamet da ode iz Šermana, spetljajte ga i dovucite ovamo. Jasno?

— Jasno!

Pošli su prema svojim konjima, kada krivonogog zaustavi rančerov glas.

— A taj momak... Kakav je?

— Izgleda vešt. Nosi dugi plašt, visok je, mlad...

Bolt odmahnu rukom.

Dvanaest jahača, poređani skoro u pravoj liniji, čekali su na Boltov znak.

Rančer nije želeo više da čeka.

Njegovi ljudi javili su mu da su kod Lerda videli čudnog stranca u crnom odelu. Bio je malo, otišao ne kuda, i ponovo se vratio. Ako je smrdljivi farmer usudio da iznajmljuje revolveraše, onda to mora da iskaje što pre!

U doba kada su se senke izdužile

i zatalasale preko pašnjaka, četa Boltovih kaubojia i revolveraša sjurila se prema Lerdovom posedu, kao vior skakavaca.

Rančer je zaostao na malom uzvišenju da posmatra.

Nije bilo lako, kao što je mislio.

Lerdova žica omela je nalet jahača. A i pucnji „vinčesterke” iz kuće smanjili su broj napadača za dvojicu. To je značilo da ih je farmer očekivao.

— Šugavi pas — zarežao je Bolt, iskrivivši usta u ružan osmeh.

Kad su iskidali žicu, napasnici su napustili sedla i krenuli prema kući puzajući. Dok su ostali zasipali zidove i prozore mecima, tri spretna momka su se odšunjala prema isturenim delovima zgrade. Prasnule su šipke sa dinamitom i u kuću je izmešao dim sa gomilom drvenarije je istakla...

Onda su pucnji umukli.

Nekoliko Boltonovih momaka krenu napred, ali ih novi hici opet zakovaše za tle.

Lerd se nje predavao.

Međutim, napadači su se razleteli i u skokovima počeli da osvajaju prilaze farmi. Nišan „vinčesterke” je pratio njihove pokrete, premeštajući se s jednog kraja na drugi i Lerd je u ustima punim prašine osetio i gorki ukus poraza.

Njegova dva momka sa druge strane više se nisu oglašavala...

Tek kad je vrisak iza njegovih leđa prolomio trenutak tišine, Bad Lerd se setio da je Džoslin ostala sama u svojim odajama.

Skočio je kao panter odvaljajući ramenima vrata.

Dok je padao, video je nekolicinu kako opkoljavaju ženu i vuku napolje. Povukao je obarač... ali je čuo samo tupi zvuk igle.

Bila je prazna!

Jedan od napadača mu nogom izbi nož iz ruke kada ga se dočepao čim se uspravio. Još dvojica se bacili na njega.

— Ostavite je! — dreknu farmer, videći kako se sa ženinih leđa kidaju komadi košulje.

Tada su u sobu provalila još trojica i Bad Lerd je bio savladan.

Izveli su oboje napolje, pred Boltu.

Gospodar Četinarske Visoravni sedeo je na konju, ali ne tako osion i bahat. Bio je nervozan i ljut. Izvadio je iz džepa komad papira i podneo pod nos zarobljeniku.

— Dakle, potpiši ovo, Lerde — rekao je hrapavim glasom.

— Šta si to smutio, lešinaru?

— Da te ne mučim da čitaš — nastavi hladno rančer — potpisaćeš ovu priznanicu kojom potvrđuješ da si mi prodao zemlju za 1.000 dolara.

— Ti si lud, kravlji sine! Znaš da to neću potpisati! Nikada!

Bolt sleže ramenima.

— U redu — reče i dade glavom znak dvojici koji su držali farme-rovu ženu.

Spretnim pokretom, jedan od njih razdera košulju i obnaži do pojasa ženu. Vrisnuvši, ona pokuša da rukama pokrije golotinju, ali, bila je čvrsto držana. Preostalo joj je samo da obori glavu i zajeca.

— Da nastavimo? — upita Bolt prebledelog i zanemelog Lerda. —

Žena ti je stvarno lepa... a momaka ima dosta, a?

Lerd podiže svoje zakrvavljene oči prema gospodaru Četinarske Visoravni, koji je sve manje bio Bolt, a sve silueta u sutonu, što se s brežuljaka slivao u dolinu.

— Ti... podli, kukavni ubico...

— Nastavite — prekide ga Bolt.

— Ne! — zaurla farmer i divlje se ote, ali ga ponovo spetljaše i oboriše na zemlju. Stali su mu čizma na vrat i leđa. — Ne... zakrkljao je — ostavite je...

— Onda potpiši — reče Bolt, nagnut u sedlu.

— Prvo, nju pustite da ode! Onda pristajem...

— Ovde sada ja određujem uslove — ironisao je Bolt. — Kada potpišeš, možete oboje da odete odavde i započnete novi život s druge strane Red Rivera.

— Ne verujem ti ni reč!...

— Moraćeš — nemarno ga uveravaše ovaj. — Mi ćemo te lepo sačekati da se spakuješ i otpratićemo te deo puta...

— I tamo nas ubiti? Znam ja takve!

— Zašto malo ne rizikuješ? — smeljuljio se rančer. — Uostalom, žena će te tešiti i na ovom i na onom svetu...

— Nećeš se olako izvući, pacove! — dahtao je Lerd. — Stići će te već zakon, prokleti ubico!

— Zakon? — odmahnu Bolt rukom u kojoj je držao papir za potpis. — Zakon ću ja preuzeti još noćas. Šta ti tu možeš, seljačino? Tvoji momci su pobjegli čim je jače zapucalo, a isto tako i revolveraš ko-

ga si odnekud dovukao da te brani... Gde ti je sada, a?

Lerd je uzalud preturao po mislima da se seti na koga to cilja rančer. On nikoga nije zvao osim sina... A sina mu je on ubio!

Morao je i to da prečuti, zbog Džoslin. Ionako su je ponizili, da im je skoro poluonesveščena visila na rukama.

Iščekujući bilo kakav odgovor od priklještenog farmera, Nikolas Bolt oseti slabašan zvuk sa strane: ličilo je na zapinjanje oroza.

Otvorio je usta da izda naredbu za oprez, ali ga je glas, kao metalom okovan, presekao na samom početku.

— Ne mrdajte, mister! Prvo pucam u vašu glavu, a onda u ostale...

Bolt se okrete divlje, ali ne vide ništa.

Nebesa!

I njegovi ljudi su ostali za trenutak zaprepašćeni.

Međutim, oni u drugim redovima, pošli su prema opasačima. Neko je repetirao pušku.

Iz tame se, kao otrovni jezičak, izduži narandžasti plamen, i zabi u Boltovo rame. On zaurla!

— Još jedan pokret i mrtvi ste. Bacite oružje!

Sad je mogao da vidi belasanje u mraku.

Proklinjao je sebe što se izdvojio od ostalih i našao se na nišanu, bespomoćan da se brani i da se skloni za svoje ljude.

— Ko je to? — dreknuo je, držeći se za rame.

— U redu, onda idite u pakao! — odazva se nepoznati.

— Čekajte! — zaustavi ga rančer, okupan znojem i besom. — Šta vi hoćete? Zašto se mešate?

Nije mogao da shvati da ih u šahu drži jedan čovek. Njih dvanaesticu! Ali, mislio je na svoju kožu i nije se usuđivao da izda naredbu za pucnjacu.

— Ne vidim da pada oružje — pretećim glasom se izdvoji iz mraka stranac obučen u tamno odelo. U rukama su mu se nalazila dva teška kolta, sjajnih cevi.

— Neka vas đavo nosi — opsova Bolt.

Čovek opali.

Rančarov šešir odlete uvis, kao zaplašen golub.

Zatim se nepoznati okrete i otposla dva hica prema ljudima koji su držali Lerda. Taman su bili krišom dohvatili svoje revolvere i to im se osvetilo. Bili su odbačeni i razoružani, ne verujući svojim očima da jedan momak, makar ko bio, može tako dobro da vidi u tami i tako tačno da pogađa.

Bad Lerd se nekako ispetlja i dograbi svoju pušku.

— Više neću da ponavljam — zapreti Dok Holidej, jer on je to bio.

— Poslušajte ga! — jeknu Bolt.

Onda se okrete prema kockaru.

— Platićete mi to! Ne znate vi još ko je Nikolas Bolt!

— Znam. Vi ste ubica... i kukavica uz to.

— Šta ste rekli?

— Jaki ste samo u grupi. Obično stojite iza ljudi i komandujete kad će koji da pogine. Ili pošaljete nekoga da ubije za vaš račun i za vaš novac... Sretao sam takve, mister.

Obično su završili na vešalima ili s olovom u zubima.

— Pokajaćete se za ovo! — penušao je rančer, ali se nije usuđivao da bilo šta preduzme. Njegovi momci su preko volje bacali oružje. Narasla je čitava gomila.

Lerd je išao od jednog do drugog jahača i sa divljim zanosom im skidao opasače i praznio futrole na sedlima. Za to vreme, njegova žena se pregrnula ostacima košulje i drhteći ostala na istom mestu.

— Ko ste vi? — upita Bolt.

— Ja sam Dok Holidej, ako vam je stalo do imena...

— Dok... Šta, do đavola, to znači? — ustuknu Bolt. — Nisam znao da ovaj smrdljivi farmer ima toliko para da plati najskupljeg strelca da mu...

— Zaveži, stočaru! — utiša ga kockar. — Iskrvarićeš od silnog brbljanja. Zar je jezik tvoj jedini revolver?

Bolt je otvarao usta, ali nije nalazio prave reči. Bio je osramoćen pred svojim ljudima, ali se tešio što je to učinio jedan Dok Holidej, a ne obična protuva s revolverima.

— Još ćemo se sresti — pretio je rančer.

— Zato sam i došao! — odgovori mu odmah kockar.

Bolt je stiskao rame i počeo da stenje.

— Potreban mi je lekar — procedio je.

— Ja ću te izlečiti, ti... — polete na njega Bad Lerd golim rukama.

Holidej ga zadrža.

— Ne prljajte ruke, mister Lerd — reče. — Ranjen je, neka prvo

oliže šape, a onda neka se nauči pameti. Zauvek!

Lerd ispod oka pogleda u svoju ženu, uzdahnu duboko i vrati se natrag, prihvativši ponovo pušku. Zatim ispruži ruku i dozva Džoslin da bude uz njega.

— Gubite se! — naredi Džordžijanac, stavljajući svoje „linkolne“ za pojas. — A vas ću, mister Bolte, posetiti ujutru.

— Pokajaćete se — zareža rančer.

— Doći ću! Ali tog puta neću puhati u šešir ako mislite da mi nešto pripremite...

Rančer obode konja i povede svoju rulju uz padinu.

— Ne stižem nikako da vam zahvalim — reče Lerd — ni da vas čestito pogledam.

— Nije za to vreme, mister Lerd — odgovori kockar. — Ja se najbolje osećam kad nikome ne smetam...

— Ali...

— U redu je! Bićemo malo duže kad se sve ovo smiri...

— Zar će se smiriti? — upita žena.

— Mora! — odgovori kockar. — Niko nije ostao nekažnjen za svoja nedela, misis Lerd.

Noć je uveliko zakrilila Četinarsku Visoravan i vazduh se ispunjavao šumovima i beskrajnim, prozirnim, veličanstvenim mirom.

Bad Lerd nemoćno raširi ruke pokazujući oko sebe.

— Sve su mi izgazili, pokidali ogradu... Rasterali su mi i dva preostala radnika. Moje sadnice... sve moram ponovo!

— Nikad niste pomišljali da ode-te? — upita Dok.

— Ona jeste — pokaza farmer na ženu — ali ja ne! Sada ne potgovu...

— Bolt će vam poslati ljude da sve ovo poprave i nadoknadiće vam štetu...

— Bolt? Šta vam pada na pamet! Šalite se?

— Ne! Podsetiću ga da to učini. A onda ću saznati da li je onaj incident u Vakou naručio onako kako se desio, ili su Mergold i Filds na svoju ruku to preduzeli.

— Za Brjusa? — prošapta Lerd. — Siguran sam da je on!

— Kad to saznam, biće mnogo mirniji. I vi i ja.

Žena se vraćala iz kuće, ogrnuta kućnom haljinom.

— Uglavnom je polupano, ali je ostalo mesta za kafu — pozvala ih je obojicu.

— Možda sutra — odbi Holidej zviznuvši u mrak. Šarac se pojavi poput prividjenja.

— Kuda ćete? Tamo će vas možda sačekati?

— Na to i računam — odgovori Džordžijanac i užjaha. Za trenutak su se čvrsto pogledali farmer i kockar, a zatim se vitka silueta legendarnog strelca stopi sa tminom.

XX

Fajon Valker se predomislio i odustao od puta na jug. Nešto ga je vuklo da ostane u Šermanu. Bio je ispunjen strahovitom mržnjom prema neznancu koji ga je lišio dva prijatelja i onako nonšalantno pustio da beži!

Nije ličilo na njega da beži podvijena repa. Pogotovu što je protiv sebe imao opasnog ali mladog protivnika. Još nije mogao da dokuči ko se krije iza tog izazivača. Pretpostavljao je da se radi o onom momku, o kome je razmišljao još od Denisona.

Kod sebe je imao plan, kojim je mogao lako da dodje do skrovišta sa Fregonovim dolarima.

Dadli Holms je svoj zapalio, dobro ga zapamtivši. Nije hteo da rizikuje da ga neko slučajno nadje ili mu izvuče, kao što su Valkeru izvukli u gužvi poternice.

Sada je Holms sahranjen sa planom.

Ostao je jedino on.

Ako je Bolt računao da će se domoći para, preko njega, grdno se varao! Ako je mislio da će pobeći glavom bez obzira i poslao ljude za njim, i tu se varao!

Fajon Valker će otići sam po novač, ali ne pre nego što smrši konce ubici svojih prijatelja!

Baš tako!

XXI

Jutro. Grad, kao i svakog dana u zoru, obasjan kosim zracima s istoka, s maglama koje su se vukle iznad krovova — nije pokazivao ništa od svega onoga što se dešavalo prethodne noći.

Ljudi su spavali, srećni što to mogu još uvek.

Nije bilo proklete trojke što im je kidala život poslednjih dana.

Dva su poslana u pakao, a onaj koji ih je poslao, kao da je u zemlju propadao.

Te večeri Nikolas Bolt je zavijenog ramena napustio Šerman u pratnji dvojice revolveraša. Bio je natmuren, bleđ i zastrašujuće miran.

Stranac s očima od leda, kockao se u „Podveznici” i obično dobijao.

Zamenik šerifa Džonja Barča, Henk Vorden, protekao se i otvorio širom vrata svoje kancelarije, da uzme čistog vazduha.

Bio je neobrijan i zapušten kao poslednja skitnica. Protrljao je zvezdu na košulji i iscerio se pri pomisli da će kroz koji dan biti pravi šerif, a da će, uz to, dobiti posebnu platu od velikog Bolta.

Pošto je pesnicama malo protrljao oči, krenuo je prema hotelu, nadajući se da je Bolt već stigao. Međutim, dobio je obaveštenje da rančeri ne dolazio od sinoć.

Kada je hteo da krene dalje u obilazak, opazio je stranca na divnom, šarenom ždrepcu. Kuda li je odlazio tako rano, kada je koliko sinoć bio za kockarskim stolom? I ko je uopšte on?

Da nije Boltovo neraspoloženje poteklo sa te strane?

Zašto mu rančeri nije sve potanko ispričavao, nego mu samo daje oskudno obaveštenja i obećava da trenutak dolazi: Henk Vorden postaće uskoro šerif i sa Boltom će vladati gradom i okolinom!

Bah! Kad bi to „uskoro” bilo još danas, ili najdalje sutra. Onda bi mogao da okrene ledja Riti Alison i da potraži za sebe neku bolju vešticu iz „Podvezice”...

Kockar je sjahao pred hotelom i privezao šarca za gredu. Stupio je na prvi stepenik i tu ga je sačekao

ispruženi prst mamurnog šerifovog pomoćnika.

— Stranci u Šermanu prvo dodju kod šerifa da se jave — važno je napomenuo Vorden, ispršivši se sa zvezdom.

— Čuo sam da je šerif ubijen — reče hladno Džordžijanac, ne pokazujući da ga je Vordenov nastup uzbudio.

— Ali, ja sam živ! — kucnu se Vorden po znački. — Živ! — ponovio je, vičući.

Holidej sleže ramenima.

— Otkad se to boce viskija nazivaju šerifima? — upita.

Henk Vorden se zabezeknu.

Holidej je prošao pored njega, a on još nije umeo da shvati značaj poslednjih reči. A kada mu je to doprlo do mozga — opsovao je i izvukao kolt.

Uleteo je u predvorje hotela kao sumanut. Medjutim, tamo nije bilo nikoga!

— Izgubio si nešto zameniče? — protrese ga glas iza ledja.

Okrenuo se hitro, ali ga strančeva šaka, kao sečivo, pogodi po ruci i utrnu je do ramena. Kolt iskliznu na tepih, a Vorden jeknu od bola.

— Uhapšen si! Uhapšen si, napao si zakon! — drao se.

Holidej koraknu jedan korak, a Vorden uzmače dva.

— Zakon treba da je u kancelariji a ne za šankom — podrugnu mu se kockar. — Kako bi bilo da te odvedem u zatvor? Jesi li bio nekada u njemu? Iza rešetaka, ne ispred?

Henk Vorden počeo nešto da mrmlja, povlačeći se natraške prema izlazu. Malo se spotakao, bacio čež-

njiv pogled prema svom revolveru, a zatim odskakutao preko ulice.

Holidej se uputi prema recepciji. Čelavi službenik je taman provirivao da pogleda odakle dolazi buka, kada se kockar stvori pred njim. Čovek se uplašeno povuče.

— Koja je Boltova soba? — upitao Dok.

— Broj 2, ali...

— Nije tamo?

— Nije.

— A ključ?

Čelavko odiže ramena i zauze zvaničan stav.

— To se vas ne tiče, mister! Ključ se predaje lično mister Boltu...

— Koliko vam plaća što mu čuvate ugled? — upita kockar.

— Ne razumem... Mister Bolt plaća sobu, a ne mene.

— Znači da ga volite?

— Mister, ne znam na šta ciljate...

— Jeste li spremni da mi učinite uslugu za... recimo, dvadeset dolara?

Čelavko se prenu, kao da ga nešto ubode u srce. Osvrnuo se oko sebe, proveravajući da li su sami.

— Šta treba da uradim? — upita.

— Da mi otključate Boltovu sobu, pustite me unutra i ponovo zaključate. I da čutite, naravno...

— Šta? Hoćete da ga ubijete?

— Da hoću, zar bih vam to najavio?

— Ali, opasno je, mister! Ako on sazna da sam ja u to umešan, slomiće mi kosti.

— Neće saznati. Niko mu neće reći.

Čovek se nećkao. Pekao se između dve vatre: između dvedeset dolara i straha od rančera.

Holidej mu pomože da se odluči.

— Dodaću još deset — reče.

— Onda hajdemo!

Malo zatim, pošto se za njim ključ okrenuo u bravi, Dok Holidej zauze mesto iza vrata. Soba je za rančera bila posebnó nameštena: imala je pisaći sto, široku postelju ispod prozirne mreže, paravan za kupanje i sto sa poličicom na dnu, gde su se nalazile boce sa pićem.

Holidej je čekao strpljivo.

Druga cigareta bila mu je na izmaku kada je čuo glasove u hodniku.

Poznao je rančerov glas. Razmeštao je, po običaju, svoje čuvare oko sebe. Onda je uvukao ključ i polako ušao.

Nije odmah video nezvanog posetioca.

Zatvorio je za sobom vrata okrenut njemu leđima. Tako je došao do stola i seo, a onda omirisao vazduh. Osetio je da mirišljavi, duvanski dim ne potiče od njegove cigare.

Onda ga je ugledao!

Posegao je rukom prema fioci, ali je zgrčio lice od bola u ramenu. Na ranu je sasvim bio zaboravio.

— Ruke na sto, rančeru — predloži kockar, ne pokazujući nameru da ustane sa svoje fotelje. Ali, desni bok bio je izložen Boltovom pogledu i drška, ukrášena slonovačom, paklénó je opominjala.

— Vi... kako ste ušli? — procedi rančer. — Moji momci...

— Ne podižite glas — dobaci Džordžijanac. — Ako neko pipne bravu, ne garantujem za vašu kožu.

— Šta hoćete?

— Rekao sam vam da ću doći. Vi znate zašto.

— Vi ste poludeli! Ovaj grad biće uskoro moj, Holideje! Vi u njemu nemate šta da tražite. Bolje da se na vreme povučete!

— Ja odlazim samo kad ja hoću, rančeru — odgovorio je nehajno Džordžijanac. — Očekujem da platite odštetu Badu Lerdu...

— Vi ne znate šta govorite! Mislite da će vas sreća uvek pratiti, Holideje? I ja umem da spremim iznenađenje.

— Ako mislite da pošaljete dvojicu, kao one u Vako...

— Vi... vi znate?

— Ja znam mnogo štošta, mister... Ali, prvo da raščistimo sa farmorem: odšteta, plus četiri do pet ljudi da mu pomognu!

— Moji ljudi su stočari, a ne crvljivi farmeri! — pobuni se Bolt.

— Pošaljite ih još danas, ali ne naoružane. I dve hiljade dolara, na ruke Badu Lerdu.

— Nikada!

Kockar ustade.

Lice mu se izmeni: koža kao da postade bledja, zategnutija na jagodicama, oči mu bljesnuše kao suncem okupana glečerska jezera... Bio je to pogled, koji je jasno podvukao svaku izgovorenu reč.

Nikolas Bolt se strese.

Nikada u svom životu nije ustuknuo pred nečijim pogledom.

Ali, ovaj ga je smrvio. Bio je prokleta ubistven i jasan.

— Dakle? — upitao je Holidej. Rančer se namrštio i stresao glavom kao da se budi iz polusna.

— Mogu svašta da obećam — rekao je — ali ne moram da ispunim!

— Pokušajte da na to ne računate, mister Bolte.

I kockar se okrete.

Otvorio je vrata pre nego što je Bolt mogao bilo šta da preduzme. Dok se dvoumio da li da posegne za fiokom ili da vikne čuvarima da zaustave Holideja, ovaj se prošao hodnikom na opšte zaprepašćenje rančorovih momaka.

Jedan od čuvara se bojažljivo javi na vratima.

Zatekao je prebledelog Bolta.

— Gazda, ovaj tip, da li je...

— Budale! — hrapavo se odazva rančer, kome se tek sada povрати glas, — zašto ga niste zaustavili?

— Mislili smo...

— Idioti! Ne plaćam vas da mislite, nego da pucate!

— Pa, šta ćemo?

— Obesite se! — režao je rančer, gadajući čoveka teškom mastionicom sa stola.

Za to vreme, kockar je sišao na ulicu i počeo da orvezuje Miga. Šarac ga je lako lupnuo po ramenu. Holidej baci pogled prema prozorima, ali nijedan se ne otvori.

Bolt je mogao da naredi svojim ljudima da pucaju kroz zavesu na njeda. Medjutim, očigledno nije želeo da se upušta u nesigurnu igru. On je želeo da podjarmi ovaj grad, a želeo je da to učini što je moguće u okvirima zakona.

— Ostani tako, huljo... i ne pokušavaj ništa! — zateče ga promukli glas iza ledja.

Kockar posluša.

— Podigni ruke!

Učinio je i to.

Pod nečijim čizmama zaškripala je prašina, nagomilana od silnih jahača koji su pred hotelom skidali svoja umorna, prašnja tela.

— Tražio si nas, čujem — nastavi

vio je glas. — Ubio si mi oba prijatelja, ali, sad si ti na redu!

— Mora da je greška... — počeo kockar.

— Nije greška! Poznajem takve, govorom zamazuju oči a onda povuku kolt. Taj trik kod mene neće upaliti!

Kockar je slegnuo ramenima.

— Okreni se — zapovedi glas. — Hoću prvo da te vidim pre nego što te ubijem!

Holidej se, podignutih ruku, polako okrete. Pred njim se nalazio Fajon Valker, poslednji od tri „putnika” iz kočije za Grinvil. Bio je neobrijan, neispravan, smrknut, ali su mu oči gorele mržnjom i pakošću.

Ipak, na licu mu se ispisivalo iznenadjenje kada se kockar okrenuo. Očigledno, bila je to greška, ali sa njegove strane. Pobrkao je!

— Pa, ti nisi onaj... — počeo Valker.

— Ja sam taj koga tražiš! — odjeknu preko ulice.

Valkerovo lice se iskrivi.

Kockar ugleda na ulici momka u dugom, sivom ogrtaču. Ivice spreda bile su mu spojene i skrivale mu obe ruke. Nije se znalo drži li skriven kolt ili će povući kad za to dodje vreme.

— Ko si ti? — upita Valker, ali poluokrenut. Osećao je Adamsovu senku na ulici, pogadjao je otprilike njegov položaj.

— Seti se... Kočija, Denison... i Fregonova „lova”, Valkere!

— Znao sam da si živ! — prevali ovaj preko jezika, još uvek držeći otkočen revolver.

— Imam dva zareza — nastavi Adams. — Treći je za tebe!

svake subote
VAJAT' ERIP

— Možeš da crkneš zajedno s njim, pseto! — dobaci Valker.

— Videćemo! Sad ne možeš da potegneš iz šešira!

Stisnuvši usne, razbojnik kleče na koleno i opali preko ramena. Učinio je to brzo, vešto, ali neprecizno.

Kejzi Adams rastvori svoj plašt. Plamen je suknuo samo jednom, ali dovoljno za revolveraša iz Rok Ramosa. Neumoljiv, plameni jezik iz Adamsovog kolta prekratio je prljavi put Fajona Valkera.

Ostao je da leži s glavom zarivenom u prašini.

Adams vrati revolver natrag.

Istog trenutka, Holidej poteže kao munja. Bilo je to najbrže potezanje, nadmašio je i Vinigejta Smita i njega samog! Ništa nije mogao da učini protiv toga, mada nije shvatio zbog čega bi čovek, koji ga je nedavno previo i lečio, hteo sada da ga ustreli?

Ali, cev Holidejevog „linkolna” sevnula je preko Adamsa ka prozorima „Podvezice”. Oglasila su se dva puta. I dva Boltova najamnika, smeštena na izbočinama krova, strmoglavila su se na ulicu. Pre njih, o tle su se razbijale njihove puške...

— Da li su to vaši dužnici ili moji, Dok? — upita Adams.

— Nisam imao vremena da pitam — odgovori kockar.

Mladić se naže nad Valkerom. Pretresao ga je i ispod košulje, za pojasom, pronašao papir s ucrtanim putem do novca. Glavno mesto bilo je Kajova Kemp. Odatle je orta vijugala preko naznačenih bregova i šumaraka do velikog kamena; u nje-

mu je bila nevešto ucrtana torba, sa slovom „F”.

— To je taj novac — promrmlja Adams.

— Vaš?

— Fregonov! Uopšte me ne interesuje.

— Treba mu onda javiti.

— Što se mene tiče, može i on da ide s novcem do djavola! Ostajete li dugo u Šermanu, Dok?

— Još malo.

— I ja. Možda ćemo se sresti, a možda i ne. Što se tiče ujaka Vini-ja, sad može da počiva mirno...

Kockar ga nije razumeo sasvim dobro. Mladić se lagano udaljavao, praveći džepnim nožićem treći zarez na svom koltu.

Fajon Valker je čekao da ga neko pokupi sa ulice.

Posmatrači su obavestili Henka Vordena i pogrebnika. A onda napravili širok prolaz Kejziju Adamsu. Revolveraška slava mladog čoveka grozničavo je protresla obezglavljeni grad. Jer, od smrti Džonija Barča, u Šermanu se samo pucalo...

XXII

Adams je zatekao kovača Bildinga za nakovanjem. Čovek mu je pokazao prema konjušnici.

— Bo Bajron vas čeka — reče.

— Spava?

— Ne, budan je. I trezam.

On ostavi čekić, obrisa šake o kožnu kecelju i podje ispred mladića prema boksovima. Sve je mirisalo na seno i balegu.

Zatekli su Bajrona kako tupo zuri pred sebe, gologlav, mokar, naklju-kan vrućom i gorkom kafom, ali

zaista istrežnjen. Adams primeti da starac ima ruke vezane na leđjima, a u ustima priličnu gomilicu krpe.

— A šta je ovo? — upita.

Kovač sleže ramenima.

— Morao sam... Drao se kao žigosano tele i hteo je oči da mi iskopaju.

On mu iščupa krpe iz usta i jednim pokretom razveza čvor. Kada je uzeo malo vazduha, Bajron se ustremi prema kovaču, no, ovaj na vreme zaglavi na vrata. Videći da je „mučitelj” ispario, šermanski pijanac, koji je trezan ličio na iscedjeni limun, okrenuo se da saspe otrov sa jezika na mladića.

Onda je zanemio i nabrao vedje.

Nešto mu je u glavi zazvonilo i opomenulo. Nije znao šta, ali bilo je tu, unutra, u glavurdi. Načičkan slamom kao jež, Bo Bajron protrlja svoje utrnule zglobove i progundja.

— Ja sam stariji čovek i ovo nije za mene! Šta ti želiš od mene, sinko?

— Jedan čovek kad je umirao, pomenuo je tvoje ime, — odgovorio je Adams kleknuvši kraj Bajrona.

Starac se zagleda u mladića s nezumevanjem.

— Čovek? Koji čovek?

— Bio mi je kao otac. Tvoje ime bile su mu poslednje reči i ja sam došao da te potražim...

— Mene? Ko bi mene mogao da pominje? Kako se zvao... taj čovek? Kako?

— Vinigejt Smit.

— Vini?

Bajron se upilji u Adamsa.

— Zar je Vini mrtav?

— Jeste! Ali, zašto je pominjao tvoje ime? Reci!

On dohvati starca i dobro protrese.

— Šta ti je, sinko? — zavapi Bajron. — Zar hoćeš da me udaviš?

Adams olabavi šake i starac skliznu kroz njih kao lutka od slame. Najzad je došao do daha i istegao vrat kao da ga vraća na staro mesto.

— A ti? Šta si mu bio? Prijatelj? Otkud znam da nisi neki policajac koji njuška za Vinijem? Ali nisi... U stvari, kad te malo bolje pogledam... da ti nisi... Adamsov dečko?

— Poznavao si ga? — trže se Adams.

— Znači, ti si njegov sin? Naravno da sam ga poznavao. Podsećaš na njega. Ista visina, snaga, ali si mi nekako mnogo žustar i prgav...

Starac se nasmeja uhvativši sebe u nekim sećanjima.

— Brajan Adams? Tja! Jahao je kao bog, a ne kao čovek. Pucao je poput vetra. Kažu da nikada nije ubijao, ali banke su od njega zazirale od kuge! Nijedna nije bila sigurna. A on se pojavljivao tamo gde su ga najmanje očekivali! Ha!

Zatim ovlaži jezikom usta i pokaže na ulicu.

— Od ove slame čovek ožedni... Što ne bismo popili nešto i razgovarali tamo, u „Srebrnom konju”?

— Ovde te bolje čujem. Pričaj...

— Šta da pričam? Vini ti je sigurno ispričao više stvari, a možda i po nekoliko puta. Uostalom, ta vremena su prošla. Ja sam još neko vreme jahao sa Vinijem posle Brajanove smrti. Eh, to je bio ljudina. Tugovao je nedeljama za njim! Jednom sam ga video, samog, kako plače...

— Zašto te je pomenuo? — vratio se Adams na svoje sumnje.

— Vidiš, ja sam se na vreme povukao. Bio sam sit lutanja, a i ni-

sam bio neki heroj... Imao sam malo zemlje na Melkolm Hilu, bila je jedna udovica, kao bomba, i tako... Prodje godina, dve... a onda se pojavi Vini. I donese mi jedno četvrtasto sanduče, tako... od lakta do šake, poteško. I dade mi da ga čuvam.

Bajron prevuče rukom preko lica.

— Onda mi žena umre, a ja spljiskam imanje i sa nešto para kretih ovamo, u Šerman. Čuh: zlato se može naći u zemlji, ne u reci. Vraga! I ja počnem da pijančim. Očada ne ličim ni na šta. Jednom naidje Vini-gejt i jedva me prepozna. Žurio je i tutnu mi u šaku pedeset dolara! popijem i to. Posle Vinija nisam video.

— A sanduk?

— Sanduk? Ah, da... tom prilikom me je zakleo da ga čuvam kao oči. Rekao je: ma gde pošao, sanduk da ide sa mnom. I ja tako... Kad dam reč, ne gazim je... Rekao je, da, tako je rekao: ovo je za Brananovog sina...

— Nisi otvarao da vidiš?

— Ne... — ljutnu se Bajron. — Dao sam Viniju reč! A samo to i imam: reč... Eh! Uostalom, daću ti sanduk, pa da se oslobodim tog stražarčenja, a?

— Gde je?

— Odvešću te... Ili bolje da donesem? Samo da skoknem na jedno mesto...

Kejzi Adams je razumeo: stari je bio žedan i hteo je da „trgne“ jednu čašu.

— U redu, čekaću te na izlazu iz grada.

— Brzo ću ja...

Ali, uzalud je Kejzi Adams čekao.

Bo Bajron se nije pojavljivao na ugovorenom mestu.

XXIII

On se vrati natrag, do „Srebrnog konja“. Nije mu bilo stalo do pogleda i došaptavanja sa strane. Pokajao se što nije pošao sa starim u salun.

Suvonjavi barmen je ispustio čašu ugledavši stranca u ogrtaču. Ni sam nije znao zbog čega su mu se noge odsekle, ali tako se osećao. Kao da gubi tle.

Dugi plašt motao se oko Adamsovih čizama dok je prilazio šanku.

Pratilo ga je ćutanje okamenjenih posetilaca, okupljenih oko dva stola za kartanje. Igra je prekinuta, samo se disalo i gledalo.

— Tražim Bajrona — reče Adams. — Je li bio ovde?

Barmen odahnu.

— Bo? Da, bio je... Napio se i to dobro.

— S kime je sedeo?

— Nije ni sedeo, mister. Stajao je ovde i nalivao se kao sundjer. Onda je otišao...

— Na koju stranu?

Čovek sleže ramenima.

— Ne znam — reče. — Kako je bio pijan, možda je zaspao na prvom uglu. A možda i otišao na neku deset stranu...

— Gde inače živi? Ima li kuću?

— Ima neku jazbinu pored bivše pruge, mister. Nećete promašiti: idite samo putem do vetrokaza, a onda skrenite levo.

Adams klimnu glavom i izidje.

Brzo je pronašao traženo mesto, ali starca tu nije bilo. Kućica je više ličila na šupu nego na stambeni

kurtak. Unutra se nalazio razvaljeni krevet, peć i dve stolice. Vrata nisu bila ni zaključana.

Mladić se ponovo vrati prema Glavnoj ulici. Neko mu reče da je video starog da s nekim odlazi prema brežuljku. Bajrona je poznao po kosi i nesigurnim koracima, onog drugog teško.

Adams se uputi na tu stranu.

Kuda je mogao da ode bivši luptež, kada je trebalo da se sastane s njim? Da li je pijan zalutao ili ga je neko odveo?

Iz misli ga trže topot konja.

Jedan jahač, nedaleko, na liniji horizonta koja je predstavljala prvi od četiri bregova Četinarske Visoravni, a pripadao južnim delom šermanskom ataru, terao je svog konja u vratolomnom trku.

Peševi kaputa landarali su za njim, a on je nabijao šesir na čelo, suprostavljajući se vetru koji ga je zanosio u galopu.

Adamsu se jahač učini odnekud poznat, ali nije mogao da se seti odakuda.

Nešto mu je govorilo da podje na tu stranu.

Zašao je već u šumarak, odakle je izvirao trag kopita malopredjašnjeg jahača. Grane su ga skoro obarale sa sedla. Mahovina je tu već jasnije odavala tragove. Sunce nije moglo da dopre do tla, zadržavalo se u prvim slojevima lišća i dole su vladali polutama i hladovina.

— Bo! — zvao je Adams starca.

Niko se ne odazva.

On nastavi sve dublje. Tako je stigao do ispruženog tela u podnožju ogromnog stabla sekvoje.

• Bo Bajron je ležao zgrčenih prstiju. Mrtav!

Na njegovim noktima Adams razazna ostatke čovečje kose. Bajronova košulja bila je skoro dopola izderana, a na koži, sasušenoj i zboranoj od znoja, sunca i vetra, štrčao je zariven nož sa drškom od bizonovog roga!

Stotine takvih noževa bilo je širom zapada...

Adams uzdahnu. Usta su mu bila opuštena, oči sklopljene kao za molitvu. Nedaleko od tela nalazio se sanduk o kome je pričao Bajron. Bio je razvaljen i prazan. Unutra, u uglovima, mladić zateče nekoliko malih srebrnjaka i neke hartije, za koje ubica nije pokazivao interesovanje. Iz tih papira pod Adamsovom rukom skliznu neka požutela fotografija...

Prepoznao je oca! Bio je onakav, kakvog ga je pamtio dok nije zauvek otišao od njega. S očeve leve strane nalazila se majka, kao u senci. Kao da svetlost fotografskih ateljea nije stigla do nje. Bila je nekako uvučena, kao i u životu, iza oca.

Zdesne strane Brajana Adamsa bio je Vinigejt Smit. Obojica su imali mundire zakopčane do grla i svečarski izraz. Bili su tu, pod prstima, kao da ih gleda žive. Većeg zlata ubica nije mogao da mu ostavi. Dobro je učinio što je žurio i na ovo nije obraćao pažnju...

Adams je opazio oko Bajronovog tela izgaženu travu. Starac se sigurno branio goloruk. Adamsova jabučica zaigra u grču bola. Jednim trzajem oslobodio je starca smrtonosnog sečiva...

Pregledao je još malo teren oko lo, a onda nabasa na neki sjajan, metalan predmet. Kada se sagao i uzeo u ruke, zaprepastio se.

Otrgnut s koncima i parčetom

odeće, na njegovom dlanu ležala je značka čuvara zakona!

Prebacio je telo Boa Bajrona preko konja i poveo u grad.

Još jednom je u očima Adamsovog sina bljesnula smrt...

XXIV.

Ni Bolt nije sedeo skrštenih ruku.

Priterao je u tesnac Odbor građana za mir i zakon u Šermanu, i nagovorio da se sprovedu izbori za novog šerifa. A članovi odbora bili su uglavnom rančerovi dužnici i prijatelji. Lari Donovan, sudija i prvi čovek posle Džonija Barča, jedini je digao glas protiv odluke da Henk Vorden bude šerif. Ali, ostali su ga nadglasali... Džoe Vogham, trgovac, imao je „sreću“ da uleti u „bulu“ pri jednoj pokerskoj partiji pa je od Bolta uzajmio novac. Rančer ga nije mnogo jurio da isplati dug, imao ga je u rukama i čekao trenutak da mu zatreba. Tako je Vogham „zaigrao“ čim je Bolt „zasvirao“. Bert Vords, lekar, zatečen je kod ljubavnice. Zatekli su ga Boltovi revolveraši koji su ga tražili po gradu da im previje jednog ranjenika. I tu je Bolt naredio da se čuti, a sada ga je podsetio na to... Ruf Sakson, poštanski činovnik, dobijao je posebne nagrade da pojedini telegrami i poruke prvo dodju kod rančera, a onda tamo kuda treba. Bili su tu još Dasti Karpenter, Edi Valentin, Edi Makkormik, svi su oni voleli da sa bogatim rančerom budu prijatelji, a ne ono drugo.

I tako je Šerman, dan kasnije, dobio novog šerifa.

Henka Vordena!

Ljudi su se u početku smeškali na sve ovo, smatrajući to prvim dobrim „vicem“ poslednjih meseci.

Medjutim, Vorden i njegov zaštitnik Bolt nisu to shvatili tako.

Rančer je novopečenom šerifu zabranio da omiriše viski nekoliko dana što je ovom padalo teže od svega, ali se povinovao naredjenju. Zato je, kao žedan pas, skitarao ulicama, zaobilazeći salune i istresajući se na sve koji bi ga zaustavili i nešto pitali. Ako već nije mogao da pije, Vorden je zveckao punim džepovima i prsio se značkom.

Zvanično proglašen čuvarem zakona i Šermana, Vorden se šepurio kao paun ispred svoje kancelarije. Tada je ugledao jahača od koga mu se smrči i sve mu presedel!

Bio je to Holidej!

Vorden mu nije zaboravio ono poniženje u predvorju hotela. Sada, kao svanični maršal, mogao je to mirne duše da mu vrati.

Uostalom, nije li mu sam Nikolas Bolt natuknuo da ovog kicoša otpremi na svaki način i što brže može, ako bude to u stanju njegove pomoći.

Zašto ne bi?

On siđe sa trema i zauzeo neprijateljski stav prema jahaču: noge je raskrećuo, ruku stavio na kolt, a drugu uperio prema kockaru.

— Imaš dvanaest časova vremena da se izgubiš iz grada — doviknuo je, svestan da ga mnogi čuju. Pred tolikim svetom, stranac se neće usuditi da mu protivreči. Osim toga, njegova dva nova pomoćnika, Kvalen i Šaft, mirno su se klatili

na ogradi i čekali na njegov znak.

— Zašto? — upitao je Holidej i umirio šarca pod sobom.

— Ne trpimo strance u gradu, eto zašto — obrecnu se šerif. — A onda, oko tebe je uvek gužva, stranče. Mi hoćemo mir u Šermanu...

— Mi? Koji mi, burazeru? Bolt i ti?

— Zapamti šta sam ti rekao, dva-naest časova. Posle toga neću imati obzira...

— Lep govor — zaključi Dok. — Mora da si trezan, šerife, kad si postao tako pametan.

— Pazi kako govoriš sa mnom! Ja sam sada zakon ovde...

— Čuo sam.

— Zatvoriću te, da znaš! Samo još jednom reč da kažeš...

— Gle? Nisam znao da bi mrtvaci mogli nekoga da zatvore?

Henk Vorden pogleda prema svojim pomoćnicima Bili su ustali, narogušeni. Medjutim, kad je dobro promislio, uvideo je da bi on prvi stradao i odustao je od otvorenog obračuna.

— Hajde, šerife, skolni se da prodjem — natrag Holidej ždrepcu na Vordena.

Šerif uzmače. U sebi se zakle da će to biti poslednji put. Poslednji! cerio se.

Holidej je pogledom okrznuo pomoćnike, ruka mu se klatila blizu opasača i izazivala ih. Ali, sve je os talo na tome. Zato je na njih brzo i zaboravio.

S druge strane, Kejzi Adams je ujahao u Šerman. Preko sedla bilo mu je prebačeno telo Boa Bajrona.

Zaustavio se pred stolarskom radionicom, gde su bili izloženi mrtvački sanduci. Činilo se da mesnom pogrebniku cveta posao poslednjih dana.

On uslužno prihvati telo Boa Bajrona i namršti se kada vide kome pripada. Pogledao je u blede, smrk-nuto mladićevo lice, kao da hoće da kaže: kome li je ova matora pijandura mogla da smeta?

— Hoću dobar sanduk — dobaci mu Adams. — I onu pravu kočiju, sa belim konjima i perjem iznad ušiju...

Pogrebnik se zamisli.

— To je preskupo, mister — reče.

— Ja govorim šta hoću, a šta je skupo — odbrusio je mladić i pružio novčanicu. — Jeli ovo dosta?

— To... to je dosta, naravno! — zasijaše čoveku oči. — Bo će imati pravu, sahranu. Mogu da obezbedim i hor da ga prati?

— Ne — odbi Adams i okrete se prema kockaru koji je prolazio.

Pozdravili su se dodirom oboda šešira.

Holidej pomisli u sebi kako puno mladih ljudi pokušava da se odmetne od običnog života i da koltom prokrče put svojim prohtevima i željama. Takav je bio i Rip Olson, bivši mangupčić iz Sinsinatija. Sličan je bio i Kejzi, Adams, s tom razlikom što se „pekao“ u ime nečeg, više osim avanture...

— Ubijen? — upita Dok, pokazujući na okrvavljenog Bajrona.

— Našao sam ga u šumi. Bio je... bio je prijatelj mog oca.

— Imaš li kakvih tragova?

— Našao sam neke. Mislim da ću doći do onog pravog.

— Ima jedan čovek oko koga se stalno vrte nevolje.

— Bolt?

— Taj mnogima duguje, ali...

Kockara prekide galop nekog jahača. Dolazio je sredinom ulice kao sablast. Mahao je glavom i pokazivao rukom prema zapadu.

— Lerdovo... sve je izgorelo...

— ponavljao je nekolicini okupljenih gradjana i žena.

Holidej obode Miga.

Nije imao vremena da se raspituje. Nešto se desilo sa farmerom: sigurno je ponovo napadnut. Nikolas Bolt nije mario za kockareva upozorenja. U gradu je imao svog šerifa, a on je otišao da se razračuna sa farmerom, sprovodeći svoju volju na Četinarskoj Visoravni, iza pušaka svojih plaćenika...

— Treba li vam društvo? — doviknu Adams za njim.

Ali, kockar se ne osvrnu.

Posle jahanja koje mu se učinilo dugim kao večnost, izbio je na uzvišicu sa koje se najlakše i najbrže dolazilo do Lerdovog poseda.

Uskoro je zategao uzde svom ždrepcu tako snažno da se ovaj propeo i praćaknuo prednjim nogama.

Farma je gorela...

Kockar žestoko potera Miga prema njoj. Očigledno, sve se odigralo nedavno, jer vatra je počela da obuhvata zgrade.

Pošto nikoga nije sreo u svom bezglavnom trku, on skoči sa konja i zaokruži pogledom ceo taj

prizor. Onda prekorači izvaljeno kolje i žicu dovučenu odnekud. Ždrebac uplašeno odskoči od dima i plamena, njišteći.

Tada ga je ugledao...

Bad Lerd, farmer sa Četinarske Visoravni, klečao je vezanih ruku i vezan za stub svog doma. Glava mu je bila klonula na prsa. Nije bio vezan lasom ili konopcima.

Obmotali su ga bodljikavom žicom!

Ogradom kojom se nesrećni čovek branio od Boltovih krda i revolveraša. Mali, oštri šiljci nestajali su u Lerdovom mesu. Stavili su mu žicu preko usta tako da mu je zasekla usne duboko i izbacila napolje zube u užasan, samrtnički osmeh...

Holidej izvuče kolt i sruči ceo doboš u žice. Popucale su, farmer je skliznuo niz stub, ali pomoći više nije bilo...

Nedostajala je Džoslin?

Kockar ulete u kuću, kroz dim, ali je ne pronađe. Nije je bilo ni u dvorištu, ni u ambaru. Ili su je odveli, ili je uspela da pobegne. Međutim, ona nije bila žena koja bi svog čoveka ostavila samog...

Holidej izvuče iz šupe lopatu i krene da kopa raku.

Radio je to mahnito, kao da je u tim zamasima udarao po sopstvenom besu...

XXV

U sumrak, vratio se u Šerman nešto smireniji, ali nikako mirniji. lucu i samo je svojom čeličnom vo-

ljom nadvladao želju da potraži vinovnika svega ovog, iako mu nije mogao baciti u ulice nijedan dobar dokaz.

Pored šerifovom kancelarijom ugledao je veliku grupu ljudi.

Neki su vikali, neki gundjali, neki su jednostavno ćutali i slušali. Na njega nisu obratili pažnju.

On prepozna sa strane neke Boltove ljude.

Mora da se u centru pažnje nalazio i njihov gazda. A i glas Henka Vordena nadjačavao je sve ostale.

Holidej rastvori svoj kaput i drške mu se opasno ponudiše nadohvat.

— Tišina! — urlao je Vorden. — Mister Bolt se upravo vratio odande i on će vam sve razjasniti...

Rančer je raširio ruke, dajući licu žalostiv izraz. Ali u sutonu mnogi to nisu videli.

— Tako je kao što rekoh šerifu — okretao se oko sebe. — Primetili smo vatru i čuli neke udaljene pucnje. Kad smo stigli na farmu, Lerd je već bio mrtav a njegova kuća u plamenu...

— A žena? — ubaci neko. Šta je s njom?

— Pretražili smo sve, ali je nismo našli...

— Ko bi mogao da ubije Lerd-a? — pitali su se ljudi, ne shvatajući. Ako je i imao neprijatelja, onda je to bio Bolt. A šerif tvrdi da je bio sa Boltom u to vreme.

— Žena nije mogla tako jednostavno da nestane! — oglasi se sudija Lari Donovan. — Zašto niste dobro pretražili, Bolte?

— Zakon će preuzeti istragu ujutru — svečano obeća Vorden dižući obe ruke uvis. — Čim otkrijemo tragove organizovaćemo poturu za ubicom. Ne može nam umaći!

— Tako je — nadnese se nad svima ledeni kockarev glas — ne mogu pobeći kad su ovde najsigurniji!

Ljudi se okrenuše i, po navici, napraviše prolaz jahaču.

Ali, Holidej ostade na svom mestu. Imao je na oku u Bolta i šerifa, kao i ostale u gomili.

— Što se ti mešaš? — zareža Vorden prseći se pred Boltom. — Imaš još osam časova do odlaska. Nemoj da te noćas zateknem u Šermanu, strpaću te u buvaru kao psa!

— Možda on nešto zna — reče potmulo rančer. — Gde su to ubice najsigurnije? Na koga je to mislio? Ima li dokaza?

— Suviše reči za jedno pitanje — dobaci Holidej. — Ali, razumemo se odlično. Ubice su ovde, možda ih i vidim?

— Rekao sam da se ne mešaš — ponovo se javi Vorden. — Možda si ti taj koji je zapalio farmu i ubio Lerd-a? A? Gde si bio poslednjih dva sata?

Bolt se smeškao, tapšući šerifa po ramenima.

— Bravo, Henk! Tako se to radi, ljudi! Tako ja zamišljam zakon u Šermanu. A sada, pošto sam sve rekao, ostavljam Vordenu da uzme stvari u svoje ruke...

— Nikuda ti nećeš, rančeru — preseče ga kockar.

Bolt se naježi. Taj glas nije obećavao ništa dobro, uprkos ljudima koji su ga okružavali i štitili ga.

— Kako se usudjuješ... — počeo Vorden.

— Tebe ne vidim, ispičuturo — ohladi ga kockar, ne mareći za upečen kolt u šerifovim rukama. — Ili, možda imaš tri čiste da pucaš u mene?

— Imam — izjavi Vorden skoro veselo — a videćeš da se ne šalim!

— Njemu to nije izgleda teško — oglasi se novi jahač.

Veče se ispuni napregnutošću.

Sve je više bilo prostora oko Vordena, Bolta, najegovih momaka s jedne i Holideja i tek prispelog Adamsa s druge strane. Ljudi su uzmakli, predosećajući da tu nemaju više šta da traže, osim da budu posmatrači.

Jedino je sudija Donovan ostao negde izmedju obe strane.

— Tebe nisam ništa pitao —, obrecnu se šerif na Adamsa.

Mladić malo okrenu glavu prema gradjanima.

— Našao sam Boa Bajrona u šumi, ubijenog — rekao je stegnutog grla.

— Šta nas je briga za tu skitnicu? — izbrblja Vorden.

— Ti si šerif — zapuši mu usta mladić — zar nećeš da pogledaš okolo, tamo gde je ubijen?

— Sutra — sleže ramenima ovaj. Adams podiže ruku uvis.

— Ovo sam našao u njemu, zabodeno u grudi, ovaj nož!

— Pa šta? — dreknu nestrpljivo

Vorden. — Takvih noževa sa drškom od roga ima na hiljade...

— Zar se videla drška? — ledenim glasom prekri Adams celu ulicu. I zaista, drška je bila pokrivena celom šakom, a on je tek tada otkrio. — Otkud znaš kakav je nož, šerife?

— Zaista, otkud? — postavi isto pitanje i sudija.

— Dosta! — zakrešta ovaj, osećajući još uvek kraj sebe rančera. To je bila odlična podrška. — Za druge noževe i ne znam osim za takve!

— Ljudi, pa oni bi još i šerifa optužili za ubistvo! — nasmejao se Bolt.

— I ovo sam našao kraj leša — preduhitri Adams mrmljanje gomile, izdignuvši metalnu zvezdu uvis. — Otrgnuta je u gušanju s ubicom. Da nije tvoja, šerife?

Vorden zaboravi na svoj revolver i pipnu značku na košulji.

— Moja je ovde — iskezi pobedonosno.

— Zaista? Ali, sa druge strane ove značke su tvoji inicijali: H. V.!

— Lažeš, pseto — histerično se nasmeja ovaj. — Ja sam nosio zvezdu koja je imala inicijale pokojnog šerifa, Dž. B.

Kejzi Adams okrete značku u prstima.

— Imaš pravo — reče — baš takvi su inicijali na ovoj...

Tišina koja pri tome nastala delovala je kao grom. Shvativši, najzad, da se glupo odao, i gubeći živce — Henk Vorden opali na Adamsa!

Mat

odabrani stripovi svakog
1. u
mesecu

Dilon

Medjutim, zrno kao da je prošlo kroz jahača.

Vorden nije verovao svojim očima!

Kockarova ruka se pomeri, ali ga zaustavi Adamsov glas.

— On je moj...

Vorden ponovo podiže ruku, ali s druge strane se oglasi kolt samo jednom.

Oružje izlete iz Vordenove šake kao ptica.

— Ubico! — dopirale su do nje ga reči. — Ubio si starog Boa i opljačkao novac koji ne pripada tebi! Gde si ga sakrio? Govori!

Henk Vorden kao da se odjednom smanjio.

— Ja... nisam stigao... sve je kod mene...

— Gde?

— U podu kancelarije... ja...

— O čemu to brbljaš, Henk? — nakostreši se Bolt. — Zar si omultavio?

Ali, šerif nije bio toliko naivan. Mislio je da će ovim snishodljivim ponašanjem zavarati Adamsa. Zato se približio rančeru koliko je mogao, a onda naglo izvukao iz njegovog opasača kolt.

— Evo ti — zaurloao je prema Adamsu.

Pucali su istovremeno.

Ali, pao je samo jedan. Henk Vorden!

Nije dugo šerifovao, platio je životom svoju gramzivost. Kugla Kejzija Adamsa pogodila ga je iznad same značke i bacila u prašinu pod kopita Boltovog konja.

— Ljudi! — zaurloao je rančer. — Pa, ubiše vam šerifa!

— Nije on njihov šerif, rančeru — dobaci Holidej — nego tvoj!

— Ti...

— Ako ga žališ, možeš da mu se pridružiš, odmah sada?

— Platićeš mi to jednoga dana...

— Taj dan je došao — lomio ga je kockarev glas — ti su ubio Bada Lerda!

— Ha! Možda možeš i da dokažeš, prokleti kockaru?

— Mogu! Njegova žena je sve videla. Ja sam je doveo...

— Budalo! — smejao se Bolt — kako možeš da je dovedeš kad smo je mi...

— Šta ste vi?

Rančer opsova. Izleteo se kao najgluplji balavac, ali bio je izgubio strpljenje. Što je Holidej bio mirniji i hladniji, njega je sve više spadao bes.

— Šta si hteo da kažeš, Bolte? — umeša se sudija sa strane.

— Hteo sam da kažem da smo mi sve pretražili i nismo je našli!

— Ubio si i Lerdivog sina — nastavi kockar. — Poslao si momke čak u Vako da ga spreče da dođe.

— Lažeš!

— Oni ne lažu — dočeka ga Holidej. — Doveo sam ih kao svedoke.

— Ne poznajem ih!

— Ne možeš sada da ne poznaješ nikoga, rančeru...

— Mogu! — zaurlo ovaj. Pokazao je rukom oko sebe. — Ja sam godinama gradio svoje carstvo na Četinarskoj Visoravni. Još je moj otac krvlju natopio tu zemlju. Neće mi dva pajtaša sa strane oduzeti! Vi

ste stranci i nemate šta da tražite u Šermanu!

— Ako pominješ krv, ne izostavi krv koju si ti prolio.

— Sudijo — okrenu se Bolt prema Donovanu — čujete ih?

— Čujem!

— Vi predstavljate zakon ove države. Izbacite ih!

— Ne mogu, ako imaju dokaze o kojima govore...

— Nemaju oni ništa!

— To ćemo videti...

Bolt se okrete.

— Neka sada presudi ko je zakon u Šermanu! Na njih!

I poseže rukom prema sedefastoj kćerki.

Sudija Donovan podiže ruke, spreman da se postavi između njih i umiri situaciju, ali se iznad njega već ukrstiše narandžasti mačevi i prosto ga baciše na zemlju!

Oba „linkolna“ čoveka iz Džordžije posejala su pustoš među Boltovim najamnicima.

Levo od njega, Keizi Adams je iz svog plašta slao u meso prave otrove.

Sevalo je kao pred kišu; činilo se da nebo gori. Barutni dim se sa jahača spustio na tle, gde su se valjali ranjeni i smirivali mrtvi.

Kockar napusti sedlo svog šarca, prazneći kolt ispod njegovog trbuha. Adams ostade uspravan; više nije ni pucao. Nije ni imao potrebe, oko njih je vladala stravična tišina.

Nikolas Bolt je ostao u sedlu, neoborene glave i opuštene ruke.

Nije davao znake otpora. Njegovi ljudi su okolo ležali nesposobni da mu se pridruže. Ječali su i puzili po prašini.

Holidej napuni novim mecima svoje koltove.

Rančer kolenima potera konja u krug. Hteo je da ode tamo odakle je došao: na Četinarsku Visoravan. Veliki Bolt se uputio svom carstvu.

— Puštate ga? — upita Adams.

— Neće daleko — odgovorio je Dok. — Ima najmanje četiri zrna u telu.

— Kako znate?

— Moja su.

I zaista, rančer nije odmakao daleko.

Njegov konj je zastao na sredini ulice i podigao glavu kao da oseća smrt.

Bolt se zanesse na jednu stranu, a onda sunovrati u prašinu. Ostao je nepomičan.

— Gospode! — ote se sudiji Donovanu, koji tek sada podiže iz prašine svoje pozamašno telo. — Pravi pokolj!

Ali, odmah je uvideo da oko njega nisu leševi već preživeli ali onesposobljeni momci. Od njih samo je gazda bio na početku novog puta.

Putu u pakao!

Holidej se pope u sedlo i okrete Miga prema zapadu.

— Ja volim brda, momče — dobio je Adamsu, koji je neodlučno držao uzde u svojim šakama.

— Onda zbogom, doktore!

I okrenu se.

XXVI

Bila je poodmakla noć kada je jedna prilika dopuzila do sveže napravljenog groba. Bila je to žena. sva u ritama, okrvavljena, izgrebana i premlaćena. Ipak je smogla snage da se dovuče do farme.

Zatekla je samo grob.

Džoslin Lerd, koju su Boltovi ljudi okrutno izmučili i ostavili u šipražju, umirala je nad humkom.

Tako su umrli Lerdovi.

Desetak milja zapadno od zgarišta farme, čovek iz Džordžije je ponovo bio usamljen i uklet.

Tako je živio Holidej...

K R A J

svakog meseca

DOK

HOLIDEJ

najbolje priče vesterna

Copyright 1975. by Universum press

SVA PRAVA PRIDRŽANA

Prevod: M. ČURKOVIĆ

Odgovorni urednik: Svetozar TOMIĆ

Izdaje i štampa NIP „FORUM“ Novi Sad, Vojvode Mišića 1.

Štampano: 1. oktobra, 1975.

Oslobođeno osnovnog poreza na promet mišljenjem Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu SAP Vojvodine.

broj 413-279/73 od 10. maja 1973. godine

oktobar 1975.